

Lördag

Nya Åland

1 DECEMBER 2007 NR 270 PRIS 1,20 €

Bh-tips i julkalender

NYHETER. Landshövding **Peter Lindbäck** med en bh i högsta hugg träffas i lucka 1 i Ålands 24:s julkalender som inleds i dag. Ett nytt avsnitt visas varje dag där en kändis testar ett så kallat husmoderstips. Titta på webben eller ip-tv!

SIDAN 22

Sparkad simhallsstädare stämmer idrottsbolaget

NYHETER. En av de simhallsstädare som miste jobbet när driftbolaget bakom Godby simhall, Ålands idrotts- och motionscenter ab, tvingades spara stämmer nu både bolaget och städföretaget Ålclean.

Det kommunalägda driftbolaget sa upp sina tre städare och la ut städningen på Ål-

clean för att skära ner sina kostnader.

Städaren får hjälp från sitt fack FOA-Å i rättsprocessen.

Städaren hävdar att uppsägningen var olaglig och saknade grund och att hon, om hon skulle ha tagit emot jobberbjudandet från Ålclean, borde ha fått behålla lön och

anställningsvillkor i stället för att få i princip halverad lön.

Efter uppsägningen kunde städaren inte bo kvar på Åland, skriver hennes advokat **Roger Wickholm** i stämningsansökan.

SIDAN 4

Minus 60.000 euro för IFK Mariehamn

Mohamed Bellhassan + Willis Ochieng + Daniel Johansson = 35.000 euro.

SPORT. IFK Mariehamns fotbollssektion visar minus i bokslutet för andra året i rad. Den här gången stannade summan på hela 60.000 euro. Den största utposten blev den sena värvningen av spelare när klubben låg pyrt till i Tipsligan.

SIDAN 20

Medvind för Ämnäsgolf

NYHETER. Landskapsregeringen beslöt i går på eftermiddagen att ingå avtal med Ålands golfklubb om driften av den planerade golfbanan i Ämnäs i Finström. Beslutet var enhälligt.

Detta betyder dock inte att banan förverkligas, många frågor återstår ännu. Först och främst bör lagtinget godkänna det anslag för golfbanan som finns upptaget i budgeten.

Ålands golfklubb bör i sin tur ha sin del av finansieringen helt klar innan avtalet kan undertecknas.

Men trots alla öppna frågor ses gårdagens beslut ändå som ett viktigt steg vidare.

– Det är självklart att vi är glada, vi har ju kämpat i så många år, är golfklubbens ordförande **Dick Lundqvists** första kommentar till beslutet.

– Men vi hoppas ju på att näringslivet ställer upp med det sista också, säger Dick Lundqvist.

SIDAN 5

Frisinnade vill öka partisamarbetet

NYHETER. Frisinnad samverkan vill fokusera på hållbar utveckling i miljöpolitiken, luckra upp de vattentäta skotten mellan det offentliga och det privata i socialpolitiken, stöda och utveckla nya företagsidéer och satsa mera på självstyrelsepolitiken och då främst på beskattningsfrågan.

Det var de fyra övergripande punkterna som partiets ordförande **Johan Ehn** (fs) lyfte fram på höstmötet i går kväll i samband med att han presenterade riktlinjerna för den framtida verksamheten.

– Jag tror också på ett utökat samarbete mellan åländska partier i frågor som hållbar utveckling och självstyrelsepolitik, där har vi allt att vinna och ingenting att förlora, sade Ehn.

I går firade också FS sitt 40-års jubileum. FS är det parti som längst har funnits med i den åländska politiken.

SIDAN 17

Skola och dagis. På Lappo skola verkar alla trivas. Från vänster kokerskan Siv Nordström, högst upp tvillingarna Alexandra och Victoria Thörnroos och mellan dem Filip Eriksson och Olivia Smeds. Josef Smeds grimaserar i mitten och skymmer nästan läraren Anders Hilén. Nederst dagisbarnen Melker Smeds, Viktor Thörnroos, Robin och Kaur Udso. Vikarierande dagisfröken är Viveca Thörnroos. Foto: ERKKI SANTAMALA

Vi har buskul på Lappo skola

REPORTAGE. I Brändö Lappo finns Ålands minsta skola. Här går fem elever i årskurserna ett till sex. På veckoslutet undervisar samme lärare, smålänningen **Anders Hilén**, ett vuxet

gång i samma skola. Det är fem inflyttade från Rumänien och Baltikum som får undervisning i nybörjarsvenska. På skolan finns också ett dagis med fyra barn.

Att besöka skolan är som att komma hem till Bullerbyn. Läraren visar stolt upp en skola som mest påminner om ett pedagogiskt paradiset.

SIDORNA 2-3

porträttet 10

"Titta inte för mycket på vågorna. Det är beroendeframkallande."

INGRID NYGÅRD, KUMLINGE ENKLINGE.

kultur 12

En ikon med Olav den helige pryder pärmerna på nyutkomna Sanct Olof.

historiskt 16

Håkan Skogsjö skriver om Ålands mest betrodda bonde i Historiskt.

folk 17

"Många finner tjusningen i just det att det är så primitivt och att känslan finns kvar."

TITTI STRÖM LÄMNAR ANSVARET FÖR KOBBA KLINTARS KAFÉ.

Nu ska VINTERDÄCKEN på bilen

Ålands landskapsregering

Filips skola är den minsta på

Fem skolbarn, fem inflyttare och fyra dagisbarn går i Lappo

Lappo skola har telefonnummer 56 601. Ringer man dit är det ofta en elev som svarar.

Nya Åland ringde. Filip svarade. Sedan fick vi följa med honom till skolan. Och när vi öppnar dörren står läraren uppe i trappan och hälsar med armarna utsträckta:

– Välkomna hit till paradiset!

– Lappo skola, Filip.

Han låter stadig på rösten för att vara en 10-åring.

– Öh, får jag tala med din lärare.

– Aaaanders! Det är till dig!

Det låter som hemma hos en vanlig familj. Självklart tilltalar man varandra med förnamn och ropar på varandra med hög röst. Det känns lite som att komma hem när vi drar upp ytterdörren och träder in i hallen. Anders Hilén är den 62-åriga småländske läraren som tagit vägen över Estland för att komma till denna åländska ö.

Alla besökare ska ta av sig skorna. Trappan upp är kantad av teckningar på fåglar. Vi rundar trapphallen där en gammal skolorgel står och står. Eleverna spelar ibland ”Blinka lilla stjärna” på den. Så går vi in i ett stort ljusst klassrum.

Redan på färjan har vi träffat Filip och vi kan på skärgårdsvis lägga ihop två och två. Jaha, du bor på Lappo. Då måste du ju gå på skolan.

– Var det dig jag pratade med här om dagen? Jaha!

Det är Filip som får berätta om vilka som går på skolan. Det är tvillingflickorna Thörnroos, Alexandra och Victoria. De går i femman och fyller 12 år på julannandagen. Filip själv är 10 år och går i fyran tillsammans med Olivia Smeds. Hennes lillebror Josef är sju år och går i ettan. Syskonparen är kusiner.

– Om några år börjar min lillebror Viktor Thörnroos också skolan, han går på dagiset nu.

Nu har Filip varit på en liten höstsemester i Sverige och bland annat fått besöka Tom Tits i Södertälje. Det är måndag förmiddag och han är på väg hem med skärgårdsfärjan Alfågeln. Vi upptäcker snart att vi är på väg till samma ställe och börjar samspråka.

Filip är hemvan ombord och kan rekommendera kebabburgaren med stark sås.

– Lappo är bra på olika sätt, säger han. Det är inte så långt till något.

– Har du kompisar då?

– Jadå, nog finns det kompisar så det räcker till. Men ja, ibland skulle det ju vara roligt om vi var några fler.

Vägen upp till skolan, från färjan, har vi Filip med oss i baksätet som vägvisare. Inte utan stolthet berättar han om hus och människor på sitt Lappo.

Ön är inte stor, men skolan ligger lite vid sidan av och är inte alldeles självklar att hitta till. Filip berättar vart olika vägar leder. Han kan sin ö och han tipsar om en genväg när vi senare ska mot Björkö. På skärgårdsungars vis verkar han van att prata med vuxna.

– Ända hem till oss hör man när färjan från Björkö lägger till. När det blåser därifrån hörs det tydligt, säger han.

Snacka om att ha koll på sin hembygd.

– Jag cyklar i alla väder till skolan, säger han lätt buttert.

Man förstår att han helst vill ha bilskjuts vid dåligt väder. Kloka föräldrar säger nej.

Väl vid skolan står läraren Anders uppe på trappan och välkomnar till paradiset.

Kokerskan Siv Nordström presenteras först. Hon pysslar om sina skolungar som om de vore hennes egna barnbarn.

– Ordningsproblem? Det vet vi knappt vad det är, säger läraren. Olika meningar kan vi ha om regler som att man ska ta av sig skor och jackor när man kommer in. Det är på den nivån det ligger.

Läraren verkar uppriktigt nöjd med sina fem adepter.

– Ingen kan säga här att man gjort läxan fast man inte gjort det. Sånt märks genast. Eleverna är så duktiga. De blir ju det när de kan få så individuell undervisning. Han ger ett exempel:

– Filip frågade en gång hur många tiondelar det går på en hel. Han fick genast svar. Jag

kunde också fråga honom hur många hundradelar det går på en hel och så förde vi ett helt resonemang kring det. Att kunna ge svar på frågor genast och kunna utveckla saken i samma stund som nyfikenheten finns där är ytterst tillfredsställande för en pedagog. I en större klass kunde det lätt blivit så att han fått vänta på svaret och kanske dessutom fått ett alltför kort-hugget svar.

I klassrummet ställer vi frågan om en större skola. Filip protesterar.

– I en större skola skulle vi nog få sämre mat, säger han.

Läraren Anders berättar att ”Småstjärnorna” var på besök på den senaste roliga timmen:

– Britney Spears var här och några andra heta artister besökte vår skola och bankdirektören och sotaren var jury...

– Men Anders då, stönar alla elever i korus, lätt generade. Måste du berätta just det.

Då får vi höra en annan historia från en rolig timme. Alla lekte kurrägömma i skolan. Men ingen hittade Josef.

– Vi letade och letade och jag började bli riktigt orolig, säger läraren. Men så hittade vi honom i förrådet i gymnasalen. Där satt han och sov.

Är läraren alltid snäll då?

– Han kan vara misstänksam, säger Filip.

Och så berättar de äldre eleverna om en episod när läraren blev vit på ryggen för att någon skrivit med krita på svarta tavla på rasten.

– Det var ju fyra år sedan, pustar läraren. Har jag inte gjort något mer illa sedan dess?

Det verkar inte så. Och sedan är det dags för rast.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

åk	07-08	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14
1	1	0	1	2	1	0	1
2	0	1	0	1	2	1	0
3	0	0	1	0	1	2	1
4	2	0	0	1	0	1	2
5	2	2	0	0	1	0	1
6	0	2	2	0	0	1	0
s:a lst	5	5	4	4	5	5	5

Elevprognos, Lappo skola. Fyra eller fem elever ska enligt prognosen finnas vid skolan fram till 2014.

Tabell: Brändö kommun/ MONICA FOGELSTRÖM

Pigg 50-åring. Skola, dagis och undervisningslokal för vuxna, Lappo skola, alltså byggnaden, fyller 50 år nästa år och fungerar på många sätt i byn.

Syskon i skolan. De nuvarande skolbarnen består av två syskonpar som dessutom är kusiner med varandra. Här Josef och Olivia Smeds.

Killdagis. Tre av fyra killar på dagiset. Viktor Thörnroos, Robin och Kaur Udso, med rötter i Estland, leker med traktorer på sitt dagis.

Filip funderar. På skärgårdsfärjan Alfågeln har Filip tid att fundera på livet – och äta kebabburgare med stark sås. ”Att bo på Lappo är bra på olika sätt”, säger han.

hela Åland

skola

Käcka tjejer. Filip Eriksson mellan tvillingarna Thörnroos, Alexandra till vänster och Victoria till höger. Det här är tre femtedelar av Lappo skola. De känner varandra lika väl som syskon. De har bara varandra. På gott och ont.

Smälänning lär svenska

Smälänningen Anders Hilén kom till Brändö Lappo för fyra år sedan. Nu är han lärare på skolan. På veckosluten undervisar han vuxna i svenska.

Boken heter "Svenska för nybörjare". Den plockas fram varje veckoslut av fem nyinflyttade Lappobor.

Det är estniska pensionären **Salme Tamsson**, som är sambo med läraren, samt **Nico** och **Stella Costache** från Rumänien och **Silver Udso** och **Silli Ainas** från Estland.

Silli Ainas städar på dagiset i Brändö Torsholma. De övriga tre är anställda av Brändö bygg och har varit med om att bygga Brändö idrottshall och att renovera skolan där. Företaget har också en del uppdrag i Mariehamn.

– Nu är vi inne på futurum, på framtiden, berättar Anders Hilén. Det handlar om vad som ska hända i framtiden.

Matsal och bibliotek. På Lappo finns Svenskfinlands äldsta bybibliotek. Det startade 1882. Läraren Anders Hilén berättar stolt att eleverna använder biblioteket också som lunchmatsal.

den. "I eftermiddag ska jag laga mat" och liknande fraser.

Själv kommer han ursprungligen från Öland och har arbetat som lärare många år i Småland. En tio-

årsperiod bodde han i Estland.

– Åland och Lappo ligger mitt emellan Sverige och Estland. Så hittade vi hit. Jag är 62 år nu och vill fortsätta att arbeta en hel evighet framåt. (ka-f)

Våra tomtar har klapparna
alla önskar sig...

Torsdagsöppet till kl. 20 ända fram till jul!*

WILLIAMS

I Williams paket ingår alltid buss- och båtresa t/r med sjöfrukost.

Mamma Mia i Globen

Ett av musikvärldens största fenomen genom tiderna! Musikalen bygger på ABBA:s musik, denna gång på originalspråket engelska.

Avresa 30/8, 1 dag. Pris 102 €/person inkl. musikbiljett

LG Hockey Games

Följ med till Globen och upplev stämningen då Finland möter Sverige. Du får också se matchen Tjeckien–Ryssland.

Avresa: 10/2, 1 dag. Pris vuxen 99 €, barn u. 15 år 90 € inkl. biljett till matcherna Tjeckien–Ryssland och Finland–Sverige.

Charter

Försäkra dig om en plats i solen!

Passa på att boka din resa med **Apollo** till Thailand vintern 08/09! Du får **25 €** i rabatt/bokning på alla charterresor t.o.m. 31/12 (gäller endast nybokningar).

Ta tåget till Europa i sommar

Åk med **Fritidsresors Blue Train**. I sommar lanseras flera nyheter, t.ex. Grado nära Venedig, Porec i gourmetregionen Istrien och Portoroz på Sloveniens riviera. Du kan även åka med TEMA train på en rundresa i matens tecken. Välkommen in så berättar vi mera!

Dina resor bokar du hos Ålandsresor Resebyrå
Torggatan 2, tel. 28 040

Ålandsresor
RESEBYRÅ

* Självständighetstorsdagen 6/12 håller vi stängt.

Uppsagd simhallsstädare redo för strid i tingsrätten

Erbjöds nytt jobb, men bara hälften av den tidigare lönen

En av de tre uppsagda städarna i Godby simhall är nu redo att, med facket hjälp, kämpa för sina rättigheter i tingsrätten.

Hon kräver tolv månaders lön i skadestånd, sammanlagt drygt 22.000 euro.

För två år sedan befann sig driftbolaget bakom Godby simhall, Ålands idrotts- och motionscenter ab, i akut ekonomisk kris. En av åtgärderna blev att säga upp de tre städarna och lägga ut städningen på ett städbolag, Ålclean ab.

Både Ålands idrottscenter ab, som bolaget heter numera, och Ålclean har nu stämts inför rätta. Stämningsansökan registrerades den 28 november.

Städarens advokat **Roger Wickholm** yrkar på att rätten slår fast att det var fråga om det slags överlåtelse av rörelse som lagen stadgar om, att grunden för uppsägningarna var olaglig, att Ålclean ska vara solidariskt ansvarigt jämsides med Ålands idrottscenter för det begärda skadeståndet samt att bolagen ska betala städarens rättegångskostnader som hittills uppgår till drygt 4.000 euro.

Uppsagda två gånger

I stämningsansökan står bland annat att driftbolaget oväntat och utan föregående diskussion eller hörande sa upp arbetsavtalet. Strax därpå inledes diskussioner med facket FOA-Å:s representant närvarande, men något resultat gav förhandlingarna inte.

Arbetsavtalet sades upp en andra gång i slutet av november, den här gången skriftligt. Advokaten hänvisar också till att driftbolaget i samband med att städarna sades upp annonserade efter badvärdar i kommunbladet.

– Det föreligger allvarliga betänkligheter kring förfarandet i uppsägningen, skriver han.

En viktig omständighet som advokaten hänvisar till är om man kan betrakta bytet till ett privat städbolag som överlåtelse av rörelse enligt lagen. Enligt stämningsansökan var Ålclean aktivt med i bakgrunden före och under underhandlingarna gällande uppsägningen – en av styrel-

Viktig del. Städningen är viktig i simhallar. Nu väntar rättsprocess för Ålands idrottscenter ab och städföretaget Ålclean för att driftbolaget sa upp tre städare för två år sedan och la ut jobbet på Ålclean för att spara pengar. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

semedlemmarna redogjorde nämligen för de löner och villkor som Ålclean erbjöd de uppsagda städarna om de skulle börja jobba inom företaget.

Halva lönen

Ålclean erbjöd provotid i fyra månader, endast sex timmars arbetsdag för en grundlön på 7,76 euro i timmen. Advokaten konstaterade att detta skulle ha inneburit en halvering av lönen, från 1.720 euro plus 120 euro i Ålandstillägg per månad till cirka 980 euro per månad.

Enligt advokatens uppfattning borde den uppsagda städaren ha fått behålla lön och övriga arbetsvillkor på det sätt som lagen stadgar, bland annat med motiveringen att samma arbetsuppgifter i samma lokaler fanns kvar efter uppsägningen och att något längre avbrott inte skett i städningen. Han hän-

visar till flera domar i EG-domstolen som stöd för sin tolkning.

Han hänvisar också till Högsta domstolens prejudikat i ett annat åländskt fall 2001. HD slog då fast att det var överlåtelse av rörelse när Östra hamnens restaurang ab och Ab SF-Line överlät Park till Ab Mat och människor och att överlåtelsen skett mot lagen. Lagens avsikt är att trygga fortsatt anställning oberoende av ägarbyten. Det faktum att Ålclean erbjöd de uppsagda anställning förändrar inte situationen, anser han.

"Katastrofal"

I stämningsansökan berättas att uppsägningen blev katastrofal både ekonomiskt och psykiskt för städaren som inte kunde bo kvar på Åland.

Tingsrätten har nu begärt utlåtande från Ålands idrottscenter och Ålclean.

Nöjd. FOA-Å:s organisationssekreterare Ulla-Britt Dahl, som nu tagit plats i lagtinget för liberalerna, är nöjd med att facket beviljat städaren rättshjälp i processen mot den tidigare arbetsgivaren. Foto: JONAS EDSVIK

Ulla-Britt Dahl, avgående organisationssekreterare på FOA-Å, är nöjd med att ärendet nu avancerat så här långt.

– Vi väntade väldigt länge på besked från facket om städaren skulle få rättshjälp.

Hon blev beviljad rättshjälp i fjol, berättar hon.

De andra två uppsagda städarna har valt att inte processa.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Kompenserar felaktig fakturaavgift

Kunder som redan betalt den felaktiga faktureringsavgiften, som Nya Åland berättade om i går, kommer att kompenseras på nästa räkning.

Det berättar MCA ett pressmeddelande.

Mariehamns centralantenn, MCA, införde en faktureringsavgift, på 1,50 euro inklusive moms, för att kompensera stigande porto- och faktureringskostnader. Införandet av faktureringsavgiften saknade dock lagligt grund, för förändringar av detta slag får inte införas under pågående avtal.

Har man inte betalt räkningen ännu, som förfaller den 10 december, uppmanas kunderna att dra bort 1,50 från slutsumman.

– Är man osäker är det bara att slå oss en signal så hjälper vi till, berättar vd **Ove Andersson**.

Osäkert om blir

Den nya avgiften infördes på den förra fakturan, alltså den som förföll i slutet av oktober.

– Den faktureringsavgiften har kunden rätt att få tillbaka. För att göra det smidigt krediterar vi 1,50 euro på nästa faktura. Kunden behöver alltså inte göra någonting, säger Ove Andersson.

Om och när MCA inför faktureringsavgift på nytt är inte klart.

– Vi har många tusen kunder vars avtal löper ut under olika tider av året. Frågan man måste ställa sig är: är det värt besväret? Därför ska vi ska kolla upp det här noggrant innan vi skriker till verket, avslutar Ove Andersson.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax

Misshandel i fyllecell

■ Slag och sparkar mot kroppen och huvudet fick en person ta emot som tillsammans med en annan person blivit inlåst i en cell ombord på ett kryssningsfartyg.

Det blev slagsmål mellan de inlåsta varvid en av slagskämparna alltså blev grovt misshandlad. Händelsen ägde rum på onsdagen. (uw)

Marstad årets hyresvärd

■ "Tryggt boende", är motiveringen till att Fastighets ab Marstad utses till årets hyresvärd.

Hyresgästföreningen tog beslutet på sitt höstmöte i torsdags. På mötet återvaldes **Eva Ringwall** som ordförande. Återvalda styrelsemedlemmar är **Per-Åke Aspäck**, **Hedvig Wikström** och **Anders Träskbäck**. Nya i styrelsen är **Marja-Liisa Eklund**, **Raili Rumpu-Simola**, **Henrik Löthman** och **Freddie Forsman**. (uw)

■ En kollision mellan två personbilar ägde rum i korsningen Västra utfarten-Klintevägen på onsdagen. Ingen person skadades och bilarna fick plåtskador.

■ ÅHS-styrelsen beslöt på sitt möte igår att föra fallet med den utomstående läkaren som läste en patientjournal på Gullåsen vidare.

Fängelse för travbanestöld och vapenbrott

En yngling född 1985 har dömts till sju månaders fängelse – villkorligt – för sju brott begångna mellan april och september i fjol.

Tillsammans med en jämnårig kamrat stal han sex kassaskrin med många tusen euro från Ålands hästavelsförenings kontor vid travbanan.

Det brottet begicks den 26-27 april i fjol. Kamraten har berättat hur det gick till medan den huvudåtalade

har nekat. De låste upp dörren med nyckel och tog de sex kassaskrin som innehöll många tusen euro – inskrivningsavgifter, intäkter från caféförsäljning och försäljning av biljetter och programblad – och slog sönder en fönsterruta på vägen ut för att få stölden att se ut som ett inbrott. Skrinen tömdes på pengar och kastades i havet.

Åklagaren har lagt ner mycket jobb på att räkna ut hur mycket pengar skrinen

innehöll och kom fram till cirka 6.000 euro. Tingsrätten fastställde beloppet och dömde de två för grov stöld. Kamraten fick fyra och en halv månader fängelse villkorligt.

Sex gevär

Ynglingen dömdes också för skjutvapenförseelse begånget den 16 maj 2006. Han hade förvarat sex gevär samt patroner i hallen, i badrummet och i en skrub i sin bostad. Hans förklaring var att

han använt gevären när han skjutit i helgen, att han skulle skjuta igen och att han därför inte låst in vapnen och ammunitionen. Tingsrätten tyckte ändå att det hade gått för lång tid – två dygn från helgen till dess vapnen togs i förvar – och han befanns därför skyldig. Fyra av gevär och ammunitionen har tagits om hand av staten. De två sista gevärerna var trasiga.

De övriga brotten gällde stöld av en båtmotor och en båttrailer.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Positivt LR-beslut i segsliten fråga

Ja till avtal om golfbana

Vilar i väntan. Strömsängarna i Ämnäs ligger inte bara i vinter-vila utan även i väntan på att här om några år kanske spelas golf.

En enhällig landskapsregering beslöt i går på eftermiddagen att ingå avtal med Ålands golfklubb om driften av den planerade golfbanan i Ämnäs i Finström.

Beslutet är ett stort steg framåt men många villkor skall ännu uppfyllas innan banan kan förverkligas.

Den segslitna frågan om en ny kvalitetsgolfbana i Ämnäs tog i går på eftermiddagen ett stort steg framåt i och med att landskapsregeringen beslöt att ingå avtal med Ålands golfklubb om driften av banan.

– Det är självklart att vi är glada, vi har ju kämpat i så många år, är golfklubbens ordförande **Dick Lundqvists** första kommentar.

– Men vi är inte i mål riktigt ännu, fortfarande återstår en del finansieringsfrågor att lösa.

Ställer upp

Ålands golfklubb har räknat ut att klubben behöver 3,2 miljoner euro för att lyckas med projektet, i det här skedet har man lyckats få förhandsavtal på drygt 2,6 miljoner.

– Men vi hoppas ju på att näringslivet ställer upp med det sista också, säger Lundqvist.

Om klubben inte får finansieringen klar före den 20 december träder inte avtalet i kraft. Det finns dessutom

också andra frågor som kräver sin lösning innan man med säkerhet kan säga att det blir en bana.

Nu i lagtinget

– Det är fråga om ett avtal där många punkter skall uppfyllas, förklarar **Linnea Johansson**, chef för landskapets näringsavdelning.

– Först kommer budgeteringen för byggandet av banan. Den förra landskapsregeringen har föreslagit ett anslag på 3,5 miljoner euro som finns med i den budget som lagtinget nu skall ta ställning till. Säger lagtinget nej så blir det givetvis inte heller något avtal.

Det finns också många andra steg på vägen som skall tas innan banan kan förverkligas.

Finansiella biten

– Det handlar om allt från byggnadstillstånd och miljötillstånd till rätt att dra vägar, avlopp och el, förklarar Johansson.

– Entreprenadanbuden skall också tas in och undertecknas och allt skall ske före 2011.

I första hand är det alltså nu i höst den finansiella biten som skall lösas, lagtinget skall klubb budgetanslaget och golfklubben fixa den resterande delen av finansieringen.

Om det lyckas vet vi strax före jul.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax
tfn 528542

Ordförande med klubbor. Golfklubbens ordförande Dick Lundqvist öppnade redan i april golfsäsongen i Kastelholm. I dag kan han glädjas åt att ett etappmål i kampen om en ny bana har uppnåtts.

Arkivfoto. JONAS EDSVIK

Apoteksstrejk på måndag

■ Om inte avtalsförhandlingarna leder till resultat tas farmaceuterna vid Nya Apoteket och Central-Apoteket i Mariehamn ut i strejk på måndag från kl. 17.00.

– För att undvika stängning av apoteken i Mariehamn och allvarliga konsekvenser för allmänheten under den tid som farmaceutstrejken varar, kommer Finlands farmaciförbund sannolikt att undanta de provisorer som fungerar som t.f. föreståndare vid Nya Apoteket respektive Central-Apoteket från stridsåtgärden. Förbundets besked kungörs senare, skriver apoteken i Mariehamn i ett pressmeddelande på fredagen.

Om det blir strejk gäller följande öppettider:

Nya Apoteket vid Norragatan har jour under vecka 49 och 50 och håller öppet måndag-fredag kl. 09.00-13.00 och kl. 15.00-19.00, samt lördag - söndag kl 10.00 -14.00.

Central-Apoteket vid Skarpansvägen har inte jour under vecka 49 och 50 och håller öppet måndag - fredag kl. 09.00-12.00 och kl. 13.00-17.00.

Nya Apotekets filialapotek i Kumlinge håller stängt under hela den tid som strejken varar, medan däremot Godby apotek har öppet som vanligt.. (uw)

Rekordmånga mobilröstade på lucia

■ Rekordmånga, 836 stycken, har i år röstat via sms på Ålands lucia. Mobilrösterna har automatiskt givit 434 euro till luciakampanjens insamling.

Det även betydligt fler som i år skänkt pengar till insamlingen via mobilen.

I dag uppträder luciagruppen på Jan Karlsgårdens julmarknad, cirka klockan 12 på marknadsplatsen och cirka 13 i slottet. I samband med framträdandena är sista chansen att rösta på de sju kandidaterna.

Vem som blir Ålands lucia 2007 avslöjas på måndag i Nya Åland. (ab)

Arvoden för restiden behövs

■ Bestämmelserna om arvoden för möten borde revideras så att alla som har över en timmes resväg skulle få en ersättning för restiden.

Det anser Skärgårdsnämnden som diskuterade frågan på sitt möte i går.

– Problemet nu är att det kan ta upp till fem timmar för en skärgårdsbo att ta sig till ett möte i stan, säger skärgårdsnämndens sekreterare Christian Pleijel.

– Man kan vara hur engagerad som helst i en fråga men sakna ekonomisk möjlighet att delta, ett arvode skulle därför fungera stimulerande.

Skärgårdsnämnden anser också att det borde vara huvudmannen, det vill säga den som kallar till mötet, som står för kostnaderna.

– Som det är nu betalar till exempel kommunen en lärares vikarie och det är ju egentligen helt fel, säger Pleijel.

Nämnden är endast ett rådgivande organ så ett beslut i frågan bör ske på politisk nivå. (tt-s)

95 dagsböter blev straffet för vansinneskörningen

95 dagsböter, sammanlagt 570 euro.

Det blev straffet för den 20-åriga yngling som vansinneskörde längs vägarna med sin personbil på söndageftermiddagen den 1 april i år med en polisbil efter sig. Tidvis steg farten till 180 km i timmen.

20-åringen från Mariehamn dömdes för tre brott begångna på en och samma gång – för att ha kört på tok för fort, för att inte ha stannat vid stoppmärke och på tecken av polisen och för att ha haft för dåliga däck.

Vid 14-tiden hade polisen kontroll på vägen i Hammarland Drygsböle. När bilisten märkte det gjorde han en u-

sväng och styrde tillbaka mot staden. Poliserna körde efter direkt med sirenerna på.

Flög över Svinryggen

Från Långträsk i Hammarland till Jomala Gottby – på en sträcka som är 2,7 km – var medelhastigheten 168,8 km i timmen. Vid Svinryggen fick färdan i 180 km trots att fartgränsen är 90 km i timmen.

Från Södersunda till Ulfsby förbi Norrsunda österut var hastigheten 130-160 km i timmen trots begränsningen på 50 och 70 km i timmen. En paketbil måste hejda sig för att inte kollidera.

I Södersunda by vid avtagsvägen till Västansunda var farten 157 km i timmen trots att gränsen är 50 km i timmen.

Vid Möckelbykorsningen över stora vägen stannade bilisten inte för stoppskylt. En motorcykel och en personbil tvingades sakta farten.

Genom allén i Prästgården by var farten mycket hög. En fotgängare med barnvagn observerades.

Fartgräns 30 km

På Önningebyvägen höll bilisten cirka 100 km i timmen på 70-sträcka. Färdan gick vidare till Västerkalmarevägen där fartgränserna är 70, 50 och 30 km i timmen. Vägen är mycket smal och kurvig med bostadshus nära vägen.

Bilisten svängde ut på vägen mot Mariehamn i mycket hög fart och sladdade över till fel körfält där det just då

var mycket trafik. Farten var cirka 150 km i timmen på 50-sträckan.

Vid infarten till Askuddsvägen var en bil nära kollision. Vid vägskalet till Nabbens badplats var två barn på väg att korsa körbanan på övergångsstället.

Övervågde fängelse

Rätten konstaterar att bilistens beteende förorsakat allvarlig fara för annans liv och hälsa. Därför har fängelsestraff allvarligt övervägts, men eftersom han inte tidigare har straffats för liknande brott valde rätten den mildare domen dagsböter.

Bilisten hade inte, trots att risken fanns, orsakat skador på människor eller egendom.

Dömd. Den 20-åriga bilist som körde i hög fart längs vägarna med polisen efter sig den 1 april i år har nu fått sin dom, – dagsböter. Nya Åland skrev om händelsen den 3 april.

Men rätten konstaterar ändå att 20-åringen ”helt ansvarslost” hade kört bil i drygt 19 km trots att han bör ha insett att polisen följde efter.

Körförbudet går ut den 31 mars 2008.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

In memoriam

Till Jack Mattssons minne

*Hemlös blir aldrig den
som i björkarnas sus finner sånger,
toner i vågornas brus.
Evig är tonernas värld.*

*Ljus som en åländsk vår
är musiken som han har skapat.
Han skall ihågkommas så
även i mörknande höst.*

LARS HULDÉN

Kom gärna ihåg Jack Mattssons minnesfond inom Ålands Musikinstitut 660100-3097 987.

Kurs för nya förtroendevalda

■ **FÖGLÖ.** Med anledning av hösten val planerar man att på Föglö ordna en kurs för kommunens förtroendevalda.

Kursen skall vara uppdelad på två olika kurstillfällen, varav det första är mera allmänt och det andra mera specifikt för ordförande, föredragande och sekreterare.

Preliminärt ska kursen hållas i februari 2008. (ab)

Annonsera i den tidning du själv läser!

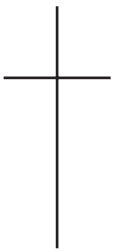
FÖRLOVADE

*Patrik Strandberg
&
Kristina Tingström*

1.12.2007 Mariehamn

DÖDA

Vår käre

Rolf Oskar Ingvar Fagerlund

* 9.10.1932 Brändö
† 20.11.2007 Stockholm

**Torsten och Inga-Lis
Birgitta och Ove m. familj
Barbro
Kristina och Bernt-Johan
med familj
Katarina
Ruth**

Släkt och vänner

*Du somnade stilla
när färden var slut
Från allt vad Du kämpat
Du nu vilar ut
I tacksamt minne
hos oss Du skall bo
Vi unna Dig vila och ro*

Begravningen äger rum fredag 14.12 kl. 13.00 i Finska kyrkan, Slottsbacken. Efter akten inbjudes till minnesstund i församlingssalen. Urnedläggning sker i Brändö

Kiki goes skären

Tur att man inte är mörkrädd...

Äntligen är det dags att testa pannlampan. Ut i Seglingenatten. Det snöar från sidan. Det är – ursäktat nu – svart som i katttrumpan. Det är tyst och fridfullt. Några fönster lyser på långt håll som dockskåpsfönster. Några centimeter snö knorrar under stövlarna.

Tur att man inte är mörkrädd, tänker jag, och hoppar till inför några brevlådor vid vägkanten. Hoppar ännu högre när jag får syn på mig själv – med pannlamp! – i Seglinge andelslags affärsfönster. Hoppar högst när den automatiska belysningen slås på.

Släcker lampan på väg hem. Trädens siluetter skymtar efter ett tag. En gång i tiden hukade våra förfäder i grottor på vinternätterna. De frös och väntade på en enda sak, att det skulle bli vår igen.

Har möjligen under min vecka här saknat en enda sak: nämligen Mariebad. När byggs simhall på Kumlinge?

Nya skärgårdserfarenheter av skilda slag:

■ Jag tycker om att stå på Snäckö, hålla in knappen till färjanropet två sekunder och se hur färjeföraren med färja börjar röra på sig långt därborta – bara för min skull. Åtta överfarten blev det. En gång fyra överfarter samma dag.

■ Kumlinge är inte en punkt. Det har varit 20 minuters körtid mellan jobb och bostad. Hundra km har jag kört på tre dagar. Brändö är ännu mer avlångt. Där

tar det 45 minuter från ena änden till den andra.

■ Härmed anser jag det bevisat att distansjobb som journalist på en åländsk lokaltidning med lätthet kan skötas härifrån. Det är få saker jag inte kan göra här. Jag kan inte gå på presskonferenser i stan – men man kan ringa och få information efteråt. Jag kan inte finnas till hands för att ta emot bilder på firar barn – men fler och fler mailar faktiskt. Jag kan inte göra porträtt av folk i stan, där det finns mest folk. Men jag får väl svänga på perspektiv och fråga; "När ska du till Kumlinge nästa gång? Då gör vi intervjun."

■ Härmed anser jag det också bevisat att det finns mycket mycket att skriva om i våra skärgårdskom-muner. Vi missar massor. Listan på reportage- och artikeluppslag typ "att göra i Kumlinge" är längre nu när jag far, än när jag kom. ■ När en dags-färsk Nya Åland

Dräneringsjobb av S:t Annas kyrka färdigt

■ Under hösten har diverse renoveringsarbeten pågått kring S:t Anna, Kumlinges 1300-talskyrka.

Byggnaden har haft en del fuktproblem och dessutom stannade pannan förra vintern och en gudstjänst hölls i bara 14 plusgrader.

Kyrkorådet tillsatte på vårvintern en arbetsgrupp som nu har slutfört sitt arbete under ledning av **Ingrid Nygård**.

Pannrummet har renoverats och försetts med en stationär dränering.

– Allt har gått bra, men vi blev tvugna att tillfälligt flytta stenläggningen mellan granhåcken och sakristians vägg, säger Ingrid Nygård. I vår ska allt återställas.

Arbetet har skett i samråd med Museibyrån. Kostnaden beräknas uppgå till 20.000 euro. (ka-f)

Som ny. Kumlinge kyrka har renoverats vad gäller pannrum och dränering.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

tusen tecken

Förra veckans ruta med tusen tecken väckte inte någon större entusiasm.

Att en sämre människa ofta är en bättre med-människa...

Men tänk efter!

Inte är det "bättre och bättre dag för dag"-kurser jag behöver när jag dignar under vardagens krav. När utbrändhet är en folksjukdom.

Jag behöver finna ett sätt att klättra ner från mina höga hästar av egna krav, förväntningar och planer. Klättra ner och sätta mig på enkelhetens envisa laståsa och njuta av utsikten.

I morgon är det Första Advent, Adventus Domini (Herrens ankomst).

Han kommer ridande, sittande sidledes på åsnan, som bonden, som handelsmannen, som byggnadsjobbaren som har ytterligare tio åsnor i ett långt led lastade med byggnadsmaterial.

Han har klättrat ner. Ordentligt.

Blivit en mycket sämre människa än alla de duktiga, kunniga och moraliskt väldrillade.

En medmänniska av gudomliga mått.

Jag behöver med-mänsklighet för att orka.

Medmänsklighet är förmåga att älska det mänskliga. Det enkla. Det svåra. Det sköna.

Och det ytliga. Julbelysning och adventsstjärnor!

Kent Danielsson
kent.danielsson@mac.com

Kom ihåg

■ **Alopecigruppen:** Årets sista träff är tisdag 4.12 kl 19.00 vid HandiCampen, Skarpansvägen 30, D.U.V. (norra ingången). Hjärtligt välkomna på glögg och pepparkakor!

■ **Autism- och Asbergergrupp, Föräldraföreningen för barn med särskilda behov:** Träff tisdag 4.12 kl 19.00 på Orion. Frågor, kontakta 050-5604609. Gamla och nya välkomna!

■ **Epilepsigruppen:** Träff tisdag 4.12 kl 19.00 vid HandiCampen, Skarpansvägen 30, hallen (huvudingången). Hjärtligt välkomna på glögg och pepparkakor!

■ **Folkdansarna på Åland:** Terminens avslutande övning söndag 2.12 kl 20.30. Vi är på plats i GHS från kl 20.00. Ingång C. Välkomna.

■ **Geta marthaförening:** Julmöte tisdag 4.12 kl 19.00 hos Lise Wickström. Julklapp medtages.

■ **Hälsöfrämjandet på Åland:** Hälsöfrämjandets medlemmar välkomna på julmiddag tisdag 18.12 kl 19.00 på Soltuna. Buss från bussplan kl 18.00. Tag gärna med vänner och bekanta. Anmälan senast 10.12 till Regina 22 185/040 594 3206 eller Maggie 43 606/0457 072 3806.

■ **Idrottsföreningen Kamraterna r.f Mariehamn:** Årsmöte onsdag 12.12 kl 19.00 i Wiklöf Holding Arena, konferensrummet. Stadageenliga förhandlingar, prisutdelning, servering, lotteri. Alla medlemmar hjärtligt välkomna!

■ **Parkinsongruppen:** Årets sista träff är måndag 3.12 kl 19.00 på HandiCampen, Skarpansvägen 30, biblioteket (norra ingången). Göte Sundberg berättar levnadsminnen. Glögg, pepparkakor! Hjärtligt välkomna!

■ **Rädda Barnen:** Kansliet håller stängt 5-7.12. På självständighetsdagen deltar vi i julmarknaden på torget.

■ **Rädda Barnen:** Öppna Förskolan, ingen utomhusverksamhet under december! Vi träffas måndag-fredag kl 9.30-12.30 i Lyktan. Självständighetsdagen och fredagen 7.12 håller vi stängt.

■ **Rädda Barnen på Åland:** Kom ihåg vår alternativa julgåva! När du ger ett bidrag på tio euro får du ett fint kort och en unik tryffel att ge din vän! Intäkterna från julgåvan går till Rädda Barnens internationella kampanj Rewrite the Future. Julgåvan kan du köpa på Rädda Barnens kansli på Norragatan 13 alla vardagar kl 9-14 och på julmarknaden på torget 6.12.

■ **Visans Vänner:** Julfest för medlemmar lördag 1.12 kl 19.00 hos Hannele Vaitilo. Julklapp medtages enligt tradition.

■ **Vårt Hjärta/Strokegruppen:** Kom ihåg att anmäla dig senast 5.12 till Annette, tel 14 195, 0457 524 3798, 0457 595 8533 eller vart.hjarta@aland.net, och vår julinspirerade och glada fikaträff, måndag 10.12 kl 18.00 i Ulfsby källarkrog i Jomala, med vissångare Jörgen Berglund som bjuder på en "skratt-retande" repertoar.

■ **Vårt Hjärta/Hjärtebarnen:** Pysselkväll för hela för hela familjen tisdag 11.12 kl 18.00 i HandiCampen. Pyssel förberett så att material finns till alla. Varmt välkomna till en kul kväll, även nya familjer!

■ **AAB-pensionärer:** Lunchträff onsdag 5.12 kl 12.00 på café Vreten i Folkhälsans allaktivitetshus.

■ **Ålands marthadistrikts hemslöjdssektion:** Jul-kaffe-möte onsdag 5.12 kl 13.00 på kansliet.

Så här blir julen vacker OCH billig

Fråga: Det är härligt med jul. I år har jag bestämt mig för att göra den billig. Kan du hjälpa?

Fattig

Svar: Du träffade mitt på spiken. Just vad jag tänker alla år. Fast i år tänkte jag lyckas med det.

Jag startade lite jul förra helgen. Köpte två underbara lyktor och ställde ut dem. Okej, just de två var inte billiga...

Man kan göra en hel del mysigt omkring sig om man prioriterar vad man egentligen vill ha, vill göra och verkligen värdesätter. Med planering kommer man långt. Om man sedan ganska strikt följer sina planer så blir det billigt också.

Listor

Jag gör numera listor på det mesta, har jag märkt.

I år har jag en lista med vem som skall få julklappar och vad. Köper och lagar vartefter och bockar av. Har färdiga kassar för varje hushåll dit tomten skall leverera saker. Vi har avtalat med syskon och bekanta om att endast barnen får julklappar, i vissa familjer enbart gudbarn.

En annan lista består av vad vi skall baka och laga för mat. Man kan faktiskt handla julmat redan. Man kan tillreda lådorna redan nu och frysa in dem, eller köpa färdiga och blanda i lite grädd- och hälla över i en egen ugnform som värms upp på julafton.

Det går bra att baka kryddkakor, jullimpor och julstjärnor också. Pepparkakor håller över hela julen. Köp deg om du inte vill laga själv.

Pyssel

Plocka fram fjolårets julkort och sortera dem. Jag brukar sända till dem vi fick av. Ett år struntade jag helt i dem. Det var lite stressigt i livet just då och jag sparade en del frimärkspengar.

Låt barnen pyssla julkort. Ha en eller tre modeller som de kan göra efter. Visa hur man skriver god jul och gott nytt år, så kan även små barn göra jobbet åt dig. Något år har vi tagit foto av alla barn och printat ut bilder i plånboksstorlek vilka limmats på färdiga röda kort.

Gammalt är fint. Gammalt julpynt ska användas år efter år. Det som görs nytt kan tillverkas av naturmaterial som plockats från skogen. Så sparar man in på julens kostnader. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Alla tidningar är i år igen späckade med idéer och tips hur vi skall fira jul. Man blir slut bara av att läsa dem. Vill du ändå läsa, låna på biblioteket, de var likadana i fjol.

Gå ut i skogen och plocka kottar, granris och tallris. Det blir fint på gården, framför trappan och i krukor. Man kan ta gamla krukor och fylla med mossor, kvistar

och en rosett och ge bort eller ha hemma.

Julpyntet

Gå igenom julpyntet nu. Kolla alla elektriska ljusslingor, jul-ljus, luciakronan OCH julgrans-ljusen, så slipper du köpa dyra grejer i sista minuten bara för att det skall vara. Kolla igenom glitter och bollar nu utan barn och sortera bort söndriga saker

med gott samvete. Barnen kommer även i år att ha med sig julpyssel hem.

Sätt timer på uteljusslingor och släck ljusstakar till natten så slipper ni chock el-räkning i januari. Dessutom så är det ingen risk att det börjar brinna om någon elektrisk grej skulle få spunk medan man sover. Ha en skön lilla jul.

Tina

100 ord

från din förening

redaktion@nyan.aland.fi

Tehys fackavdelning

Medlemmarna har hållit sitt höstmöte (27.11). Uppslutningen var god, 34 medlemmar trotsade höstrusket och -mörkret och tog sig ut till Ulfshy Källarkrog i Jomala. Mötet antog en verksamhetsplan och budget för 2008 och behandlade

övriga stadseenliga ärenden. Solveig Carlsson begärde med hänvisning till nya uppgifter inom ÅHS befrielse från sitt uppdrag i styrelsen. Begäran bifölls. Primärskötare Gun Söderlund träder in som ny ordinarie medlem i hennes ställe. Vi pejlade intresset för en resa till en mässas eller dylikt. Intresse finns och styrelsen tar sig nu an att planera en sådan resa. Till slut informerade Jörgen Erlund och Solveig Carlsson (medlem i förbundsfullmäktige) om Tehys avtal med Kommunala arbetsmarknadsverket i riket.

K-G Eriksson ny i prosteristytet

Ålands prosteriförening höll sitt ordinarie höstmöte i torsdags för att behandla stadseenliga ärenden. Till ny medlem i styrelsen valdes K-G Eriksson från Mariehamns församling. Kontraktsprosten Mårten Andersson omvaldes som ordförande för nästa år.

Budget och verksamhetsplan för nästa år genomgicks och godkändes.

Den senaste tidens språkdiskussion fanns med på dagordningen och prosteridelegaterna röstade för att den inte ger upphov till några vidare åtgärder från prosteriet.

Bra resultat för Ösellunch

Ösellunchen som hölls på torsdagen i Margaretagården besöktes av 65 personer.

Bland besökarna fanns som hedersgäster Svea Sundberg och Ingegerd Andersson som för 17 år sedan tog initiativet till Öselgruppen. Vid lunchen hölls även ett lotteri. Totalt kom det in 409 euro, meddelar Lisbet Nordlund, diakonissa i Mariehamns församling. (ka-f)

Gå ner i vikt

Mobiltel. 0457 0529 866

Pepparkaksbak över generationsgränserna

På fredagsförmiddagen samlades de boende i Folkhälsans allaktivitetshus och barn och personal från dagiset Storstugan till gemensam pepparkaksverkstad, det berättar Tua Åström vid Folkhälsan.

Resultatet av bakverkstaden blev en stor bunke full med knapriga bruna hjärtan, harar, grisar och andra figurer. Både barn, föräldrar, pensionärer och personal kommer att få kalasa på kakorna på Storstugans julfest som hålls den 12 december. På Julfesten kommer också barnen och pensionärerna att hålla en gemensam sittdansuppvisning.

Tua Åström berättar att aktiviteter som pepparkaksverkstaden är ett led i Folkhälsans generationsöverskridande arbete i allaktivitetshuset. Under året hålls också bland annat gemensamt midsommarfirande, klapp och klangverksamhet samt konstutställningar. (ab)

Bakar till julfest. Else-Maj Eriksson och Anita Söderlund bakar kakor tillsammans med Alexander Sundblom, Alma och Viggo Karlman. Foto: CLARY ÅKERFELT

Välkommen till

 Fixtjänst

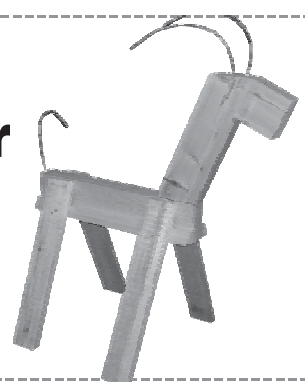
– din egen fixare!

• Snickeri • Sömnad • Elektronik

• Montering • Övriga tjänster

Köp dina julklappar hos oss

Vi har allt från flaggor till julbockar

Välkommen att besöka oss!

Vi finns på Dalkarbyvägen 4 i Mariehamn. Öppet: måndag–torsdag 8.00–16.00 fredag 8.00–14.30. Tel 018-22 735

Titta gärna mer på vår hemsida: www.handicampen.ax/fixtjanst

KRYSSET

NR 40

Lösningarna till krysset nr 40 vill vi ha senast **torsdagen den 13 december, kl 12.00**. Vinnarna och rätt lösning presenteras **lördagen den 15 december**. Vinster:
Två Casinolotter i förstapris och varsin Naturlott till andra-pristagarna.
Sänd lösningen till **Nya Åland, PB 21, 22 101 Mariehamn**. Märk kuvertet **kryss 40**.

Namn:.....

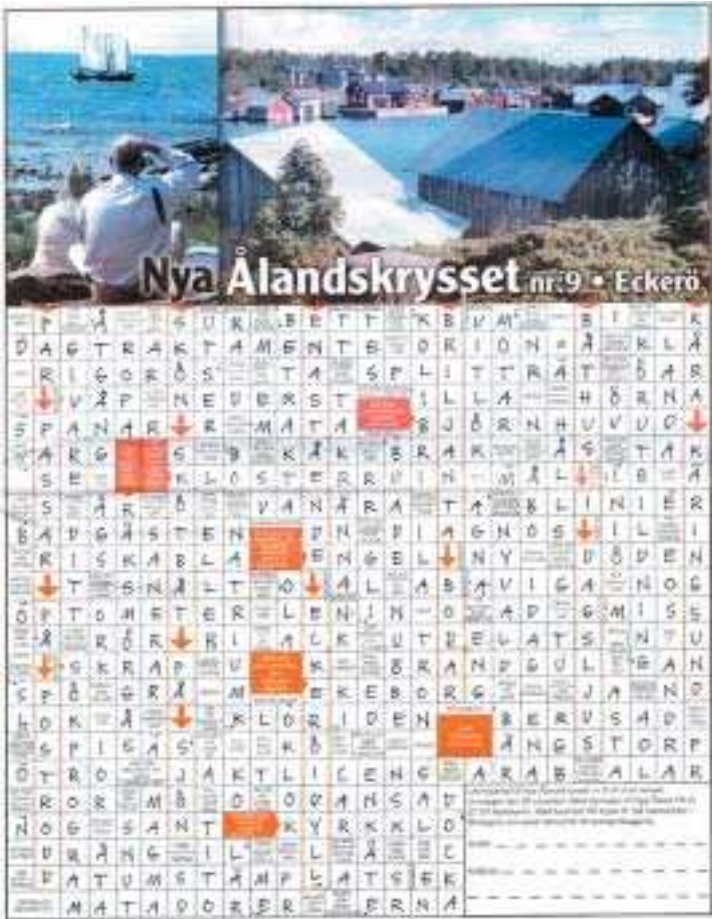
Adress:.....

.....

.....

.....

ÅLANDSKRYSSET 9

GRATTIS

Casinolotterna i Nya Ålandskrysset nr 9 går till **Bibbi Söderlund** i Jomala. Varsin Naturlott får **Ulla Nordberg** Mariehamn och **Eva M Karlsson** Hammarland. Priserna kommer med posten.

PÅSTÅS
EN DEL
LÄPPSTIFT
VARA

REGEL
I
RINKEN

VARVA

FAKTURA-
NUMMER
KVINNO-
KAMP

© ORDSMEDJAN
© Bulls 359

TALAS
DET OM
VÄDRET I

DUK PÅ
STÄNG

TUR

KORN-
TORN

BORICKA

HAR EN
HERRE

LEDDE
DEN FÖR-
SKRÄCK-
LIGE

QUICHE

LAPP MAN KAN
FÅ I SAMBAND
MED TUSENLAPP

MÅSTE
MAN VARA
FÖRSIKTIG
MED

KAN
ULL

VAR
NEWTON

BRUKADE
OXAR
MER FÖRR

KAN
SÄLTJARE
VARA
SVAR

SPÄNN-
ANDE
VILL DEN
SOM SLÅS
MOT GLAS
TA TILL
SAMLAR
JORD-
GUBBAR

JORDART
BLIVIT
FANG-
SLAD

ÖVER-
VAKAR
STORA
SPEL

PLACERAS
LÄNGST
NED PÅ
SIDAN

5 ML

LAGER-
PLATS
HAR ÄRGA
KATTER

ORD I SAMBAND
MED INTAGANDE

KAN EN
SÅDAN
FÄRDAS I
SMILA

BILBO-
LAG
KALVAL

HITTAR
VI "MÅNE
OCH
SOL" I

KAN EN
SÅDAN
FÄRDAS I
SMILA

RIKS-
ARKIVET

BÄRS I
BÖRJAN

KAN
MAN
ZAPPA
TILL

BEHÖVER MAN
VÄL INTE VARA
BLTR
FÖRINTAD

STÖRS

HAR ETT
TROPISKT
KLIMAT

ANTA
HAR
KNÄPPARE
FÖRBRUKAT

GÖR
BULOR

SMUL-
MÄTT

VAR ORD-
FÖRANDE
I PLO

BLIR
KINDER
IBLAND
MACBETH

HITTAR
VI "MÅNE
OCH
SOL" I

RIKS-
ARKIVET

BÄRS I
BÖRJAN

TÄCKER
SPIROR

SES
PÅ LIB-
ANONS
FLAGGA

PIPPIS
PAPPA

ABSTRAKT
VÄSEN
DYSTER
DIKT

KAN MAN
TA PÅ
TVILLING

KAN MAN
RÄKNA
MED BOK-
STÄVER I
TÄCKTES
MED
BUFF-
ELHUDAR

NUMMER
TRETTON

KAN
DET
SUBTILA

RUINSTAD PÅ
VÄRLDS-
ARVS-
LISTAN

JORDART

DE ÄR
DET
MAN
HAR

ALLTJÄMT
MÄTT
SOM GÅTT
UR TIDEN

ÄR STYVT
GÖRS
EFTER
MISSTAG

LIGGER
I LILLA
BÄLT
CHAMOTTE

KAN DET
VARA
KLIPPT
EFTER

Nyans sudoku

Lösning på sidan 24

LÄTT

								2
		2	3			7		8
8			2	4	6		5	
7		6		1				4
	4		8				3	
	5		4		9		1	
9	2	4	6	5				1
1		3		7			2	
	8			3		9	4	6

Sudoku EB0118

© Bulls

MEDEL

3			4				2	
				8				
	1		6		7			9
					8			7
		7	1			9		
	4			5			6	8
5	6				9	3		
	9		2	3		5		
2		8		7		4		1

Sudoku MB0118

© Bulls

SVÅR

	5						6	
			4		2	3		
			7			5		1
				3		6		
7				1				
		8	6			7		2
	6			8			9	
3	9							
2								5

Sudoku HB0118

© Bulls

Låååångt växthus blev kort saga

Nästan bara skelettet kvar av den ståtliga byggnaden i Lumparland

Under så gott som hela 2000-talet har Allegro ab:s magnifika växthus i Lumparland Norrby stått tomt och övergivet.

Det blev aldrig någon lysande affär, trots att landskapet storsatsade när växthuset byggdes för snabbodling av krysantemer i slutet av 1980-talet.

Nya Ålands fotograf **Erkki Santamala**, inflyttad i Lumparland på 2000-talet, upptäckte stålramarna rätt nyligen när han var på vandring i skogen och började undra vad det var och varför byggnaden står tom, förutom lite grejer som slängts in under den del som fortfarande har tak.

Den som varit med länge vet att växthuset väckte mycket diskussion under de första åren, inte minst för att det kostade en massa landskapspengar.

1989 gick Nya Åland ut med nyheten att företaget Allegro Rapid Grow ab skulle börja snabbodla krysantemer enligt en specialmetod. Landskapsregeringen beviljade en halv miljon mark (nästan 100.000 euro) i produktionsstöd. 10.000 krukväxter per månad skulle produceras med start 1990. Allegro ägdes av familjen **Karl Grotenfelt** i riket och familjen **Geelnard** genom bolaget Nyka ab, rikssvenska Abece ab samt Ålands utvecklings ab.

Konkurs 1

Efter 18 månaders produktion, sommaren 1992, gick Allegro ab i konkurs med 7 miljoner mark (drygt 1 miljon euro) i skulder. Efteråt var landskapsrevisorerna kritiska till att landskapet hade uppträtt som huvudfinansierare för ett enskilt, privat projekt. Landskapet hade gått in med drygt 2 miljoner mark.

Borgenärerna var så många som 40. Största fordringsägare var Ålandsbanken med krav på 3,5 miljoner mark (nästan 600.000 euro) och U-områdesfonden ab med 2,5 miljoner mark (cirka 400.000 euro).

Följande år, 1993, köpte växthusodlarna **Christer** och **Birgitta Högbäck** från Närpes Allegros konkursade anläggning och Wiléns växthus i Eckerö. Namnet Allegro byttes mot Fagerviks handelsträdgård. För båda växthusen betalade paret sammanlagt 3 miljoner mark (en halv miljon euro). Huvudprodukten i Lumparland var gurkor.

Konkurs 2

Men två år senare, 1995, hade också Högbäck gått i konkurs med båda sina växthus. Konkursen avskrevs – det fanns inte tillräckligt

Allegro på 90-talet. Växthuset som byggdes 1990 var gigantiskt mått med åländska mått. Men ända från början var det problem med satsningen som till stor del skedde med samhällsbidrag. Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Allegro i dag. Buskar och annan vegetation har växt upp under åren. Sedan några år tillbaka är växthuset, som ägs av bröderna Perander i Finström Bastö, tomt. Foto: ERKKI SANTAMALA

mycket pengar för att genomföra den. För växthuset i Lumparland uppgick skulderna till 2 miljoner mark (drygt 300.000 euro).

I ett skede 1995 var det aktuellt med ryska köpare för Allegro-växthuset. Men av det blev det inget. I stället satsade bröderna **Stefan** och **Ulf Perander** från Finström Bastö drygt en halv miljon mark (nästan 100.000 euro) på att köpa Allegros dubbelkonkursade växthus.

Bröderna äger växthusen än i dag.

– Vi odlade där i ungefär fem år. Men det låg för långt borta så vi blev tvungna att ge upp det och fortsätta odla enbart i Bastö, berättar Stefan Perander i dag.

För djurstallar?

Växthusramarna har varit till salu i många år utan att någon köpare dykt upp.

– Men nu finns det ett visst intresse av att flytta bort ramarna och använda dem för djurstallar.

Krukväxter. Allegro ab satsade på snabbodling av krysantemer. En kort tid såldes de i vissa butiker på Åland. På bilden från 1990 kollar Mette Sundman in produkten. Ett och ett halvt år senare gick bolaget i konkurs.

Gurkodling. Åren 1993-95 odlades huvudsakligen gurkor i växthuset. Christer Högbäck ägde då växthuset innan också hans företag gick i konkurs.

PORTRÄTTET / Ingrid Nygård, 54, frihetslångtande

Med blicken mot havet

Hon talar om havet, det ständigt förändr-derliga.
– Titta inte för mycket på vågorna. Det är beroendeframkallande.
Själv har hon numera 30 meter mellan dörr och vatten. Det är lagom.
När hon kommer igång och talar samhällsbygge låter hon som landets nästa president. Men hon har gömt sig bak i Enklinge för att få leva som hon själv vill. Långsamt.

Efter mötet med Ingrid Nygård slår mig en ny ofattlig tanke: Tänk om det är de som valt den bästa av världar. De som i mogna år väljer att flytta ut i skärgården. De som inte är tyngda av gårdar och släktfejder sedan Hedenhös. De som trycker på stoppknappen för hetsjobb, hetsliv, hetsumgänge, hetsfritid, hetskärlek... Har de gjort det smartaste valet i vår tid?

Församlingssalen på Kumlinge är vacker men ekar lite. Hon har kokat kaffe. Hon har kommit med färjan från Enklinge. Hon ska på möte med Ålands norra skärgårdsförsamlingars kyrkofullmäktige 16.30 och sedan direkt till kommunstyrelsen. Först efter tio på kvällen räknar hon med att vara hemma. Vem tror längre på att skärgårdslivet kan skänka lugn och ro?

Jodå, det kan, om man vill ha det så. Ingrid har bestämt sig för möten bara tre gånger i veckan. Max. Som nybliven församlingsanställd ska hon inte heller längre sitta i kyrkofullmäktige. När demokrati verkar hon kunna prata hur länge som helst om.
– Det är viktiga saker. Församlingen ska sälja mark. Det blir fina tomter som kan öka inflyttningen. Det är ett mål vi ska arbeta tillsammans med att uppnå. Havsnära boende. Det är det folk vill ha.

Hon har många argument. Nu börjar hon bli ivrig och orden kommer snabbt:
– Närsamhället har den största betydelsen för människors väl och ve. Vi sitter här och beslutar i dag om det som ska ske i morgon. Vi ska vara lyhörda för stämningarna i tiden, men hela tiden minnas att besluten i dag blir verklighet i morgon.
I Kumlinge kommunstyrelse sitter hon kvar efter valet, och trivs.
– Men visst kan det kännas långrandigt. Demokratin tar tid. Jag är en sådan person som vill få saker och ting ur händerna. Att det ska ske nånting. Nångång.
Som inflyttade hade hon inte stora förhoppningar om att få tillräckligt med röster. Tretton fick hon.
– Vi körde lite strategi på Enklinge för att få in två i fullmäktige och se höll, konstaterar hon nöjt.

Samhällsansvar kombinerat med självförverkligande, det är vad Ingrid står för.
– Jag har jobbar mycket med mig själv.
Hon visar en, enligt henne, bra bok: ”Slow” av Carl Honoré. Hon har ett bokmärke mellan sidan 20 och 21.
– Här är beviset på att jag lever som jag lär. Jag fick boken i julklapp förra året och har inte läst mer än så!
En gång levde hon ett helt annat liv. Då var den största bristvaran den egna tiden.

– Jag hade förlorat mig själv i åtaganden. Den färgstarka person jag en gång varit fanns inte längre. Jag ville vara glad och positiv men hittade inte dit. Jag tyckte inte om den jag blivit, en trött medelålderns kärring. Jag saknade lugnet och friden.
En gång fick hon kämpa för att få vara den hon var. Hon vände själv riktning i livet.

Nu tar hon sig tid. Tid att gå långa promenader med sambon var och varannan dag.
– De dagar butiken är öppen kan man parkera där och gå norrut till Nordanpå. Det blir 1,5 timme.
Året 2003 gjorde hon ett av alla sina vägval.
– Jag sa till Paul att när det nu tagit sådana krokvägar för dig och mig att hitta varandra är det väl inte meningen att du ska sitta ensam här medan jag tillbringar all min tid i Enklingebutiken?
Nej. Det var inte tänkt så. Hon slutade och unnade sig mer fritid, mer sans, mer ro, mer tid tillsammans.

– När man kommer till en viss punkt då vet man att det är dags för en ny livslösning, då måste man se över vilka resurser man har. Det kan gälla rena rama pengar, men också byggnader och andra tillgångar, likaväl som hälsa och kroppsstyrkor, engagemang och nätverk. Man ska summera sin tillgångar och ta time out från allt som äter upp ens tid.

Tiden ska läggas på egenvård. På att vara ute i friska luften.
– Jag bara älskar doften av skog. Tänk dig i mars när mesarna håller på som värst, det är takdropp från huset, du är svettig under luvan och du hugger ved. Tänk doften! Ljudet!
Jag berättar att det nyligen varit stor show i Stockholm med kvinnor över 50 som högg ved på Sergels torg. Ingrid tycker det är fullt begripligt.
– Bra! Det är rätt. Det är sanna njutningar.

Ända sedan 20-årsåldern har hon längtat

till havet utan att riktigt förstå varför. Hon är uppvuxen långt innåt land, där mamma förebrädde sin lilla Ingrid för att hon satt på soffkanten och tittade ut genom fönstret och filosoferade dagarna i ända.
– Havet – det kan vara rogivande, det kan vara stiltje eller ett enormt brus, det växlar ständigt. Om du ger dig tid att riktigt se på havet så märker du att det aldrig aldrig ser likadant ut.
– Det är sant som de säger att vågor och lågor kan man aldrig se för mycket på. De skiftar ständigt.

Denna frihetslångtan växte sig allt större.
– Jag var intresserad av att forska i vad denna längtan till havet egentligen symobiliserar för mig. Jag ville bort från allt inrutat, som ”vecka 37 då kan jag träffa dig”. Jag hade inte tid att odla vänskapsrelationer, inte tid att vara tillräckligt med barnen eller den jag var gift med.
Men ständigt var det dessa utflykter till havet. Det sög.
Numera blir det också turer runt i skärgården.
– Vi kan kalla det upptäcktsfärder. Som när vi var på Yxskär första gången. Det är ju ofattbart härligt! Så platt! Så sällsynt vackert! Jag tror inte ålänningar fullt ut förstår sig på den oexploaterade genuina skärgården. De förstår inte att värdet är oersättligt. Och vi som bor här, vi är inte museiföremål som slutat ticka för länge sedan. Vi ska följa med trender och se vad som går att tillämpa här hemma hos oss.

Industrilaborant i mejeribranschen var hennes första anställning. Hon gjorde karriär och blev snart instruktör på mejeriförbundet. Ett tag drev hon egen butik i saluhallen i Vasa ”Ingrids matbod” som sålde unika delikatesser som viltvinsskinka och kråkbärgel från ett 40-tal olika leverantörer.
– Till jularna kunde vi sälja lådor, precis hur mycket som helst. Det var morotslåda, potatis-, lever-, och kålrotslåda. Otroliga mängder.
Ingrid studerade samhällsvetenskap i sex år vid Åbo Akademi. Hon inledde ett slutarbete

Fakta/Ingrid Nygård

Ålder: 54 år.
Bor: på Kumlinge Enklinge.
Född: i Korsholm, utanför Vasa.
Yrke: deltidss församlingsadministratör, före detta butiksföreståndare, vuxenstuderande och mycket annat.
Familj: sambo Paul Sundman, tre vuxna barn i riket samt Pauls son i Mariehamn.
Kan... mycket om mycket.
Vill... få saker att hända.
Hoppas... på jämställdhet.
Gör... lever livet långsamt.

på temat ”Familjen i går, i dag och i morgon”. Så kom året 1997. De tre barnen var i tonåren.
– Jag ville belysa hur viktig familjen är för barnen., Min hypotes var att barnen far illa när föräldrarna delar på sig. Det som jag fick av livet i stället för en akademisk examen var en grundkurs på temat ”splittrad familj” i verkliga livet. Det var ytterst uppsplitande och smärtsamt. Och snabbt som blixten gällde det för mig att skaffa mig en inkomst.

Några år senare hittar hon till arbetet som föreståndare för Enklingebutiken.
– När jag kom dit kändes det som den här gumman – alltså jag då – hade varit på väg dit i 20 år eller så.
Efter bara ett par veckors jobb var det kräftskiva på Enklinge.
– Alla ville dansa med mig som var alldeles ny. Paul fick stå i kö. Så fort han tog min hand kände jag att nu är det farligt. Jag hade bestämt mig att inte se åt någon karl mer på många många år, men, men, Paul må vara lågmäld, men han är ganska enträgen. Och fullmänen sken.
Vid något skede i början av bekantskapen sa Ingrid att hon ”bogserat” en karl i 20 år och inte orkade bogsera mer.
– Jag tror nog inte du behöver bogsera mig, löd svaret.

Det glittrar omkring Ingrid när hon talar om sin nyvunna kärlek.
– Han är så bra för mig. Jag är impulsiv, han är lugn.
I april följande år blev det flytt till hans stuga som sedan rustats upp till stadigvarande bostad.
Nu har Ingrid 30 meter till havet och kan sitta vid köksbordet alla dagar och se ut på vågor och lågor.
– Jag har fått en motvilja att lämna Enklinge nu. Skulle jag vara tvungen att vara borta från ön mer än fjorton dagar skulle jag nog bli heltokig av stress.

Ingrid vill se framåt. Hon är gjord sådan. Dynamisk är ett bra ord. Det passar hela henne.
– Alla situationer ser jag som ett blankt papper. Jag vill gå vidare. Massor av människor ser bakåt, de tycker inte om förändring och det kanske kan ge en viss trygghet. Men man gör klokt i att utgå ifrån att det alltid händer någonting. Då är det också lättare att se att det man har i dag är värdefullt.
Här och nu har jag lugn och frid och kärleken. Och skogsdoft. Och hav.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: LASSE ÅKERBLOM

Foto:ERKKI SANTAMALA

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Dagarna i advent är en väg tillbaka till barndomen.
EVA INGVALDSSON, POET (1887-1972)

Sverige som utvidgat hemland

Litteratur

Ny bok

Camilla Berggren: "Hemifrån hem", 198 s. Söderströms förlag 2007.

Vad har riksbankschefen **Stefan Ingves**, skådespelaren **Mark Levengood** och författaren **Lars Sund** gemensamt?

Ja, åtminstone det att de alla tre är finlandssvenska invandrare i Sverige och dessutom hör till de fjorton Sverige-emigranter som journalisten **Camilla Berggren** intervjuat i boken "Hemifrån hem", också försedd med undertiteln "Berättelser om ett utvidgat hemland".

För Ingves finns en mycket konkret anknytning till det gamla hemlandet beskriven i boken. Det händer nämligen att sydösterbottniska bussbolaget Ingves på resor till Stockholm väljer att parkera på hållplatsen utanför riksbanken. "Då ler finansmännen inne i arkitekt **Peter Celsings** mäktiga hus."

– Stefan, din buss är här!

Två hem

Många av intervjuerna i boken visar hur Sverige och Svenskfinland är både lika och olika och hur många som flyttat bort fortfarande känner att de har två hem, eller hemländer. Så också Lars Sund i Uppsala. I boken säger han:

– Det känns onekligen lite

konstigt att komma hem på besök till Finland och bli tillsagd att vara tyst och sitta ner i soffan. Mamma Ingall ska se på Allsång på Skansen och det är heligt.

Identitet

Även Mark Levengood, som kom till Sverige med avbrutna gymnasiestudier och som inte kommit in på teaterhögskolan i Helsingfors, har kvar sin finlandssvenska identitet. Han tog mycket illa vid sig när Hufvudstadsbladet en gång i början av 2000-talet beskrev honom som "nästan finlandssvensk" när han framträdde på bokmässan i Helsingfors. Han säger i boken "att finlandssvenskheten inte kan vara sådan att man inte får vara med och leka".

– Det är dags för finlandssvenskarna att stiga fram ur garderoben, säger han också.

Klart är i varje fall att intervjuerna i boken visar att det gamla hemlandet fortfarande betyder mycket för dem som valt att flytta.

"Åt båda hållen"

Ragnvald Davidsson, från Iniö i Åbolands skärgård, som kom till Stockholm på femtiotalet och blev bland annat varvs, betong- och byggnadsarbetare beskriver sin identitet så att han "åker hem åt båda hållen".

Gustav Grind, från Vörå, kom till Sverige som varvsarbetare och blev senare företagare i snickeribranschen. Hans söner har just ingen kontakt med Finland och hustrun, som är svenska, tycker att man skall anpassa sig till det som är ens hem. Men Gustav har ändå på äldre dar börjat söka sin rötter och är också med i den finlandssvenska föreningen i Göteborg.

Emigrant. Mark Levengood, här som frimärksutgivare i Mariehamn, finns bland de finlandssvenska Sverigeemigranter som intervjuas i boken. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

– Gemenskapen med andra finlandssvenskar ger definitivt ett mervärde åt mitt liv. Det är underbart att höra dialekterna, säger han.

"Vet vem jag är"

Anita Claesson, som utbildade sig till sjuksköterska i krigets Helsingfors och minns den tidens rädslor och knappa levnadsomständigheter, är äldst i boken. Hon kom till Sverige redan 1947 när man ännu måste ha pass och visum. Hon säger bland annat att hon som finlandssvensk kunnat komma undan invandrärstämpeln och leva som "anonym emigrant", men tillägger:

– Men jag har alltid kommit ihåg vem jag är. Flera av mina bästa vänner är invandrare men de är inte alla finländare. De är iranier, kurder, turkar, människor som jag kommit i kontakt med under mitt liv.

Efter sextio år i Sverige har hon inte heller glömt sitt Finland. I slutet av intervjun berättar hon att hon veckan innan hade ringt släktingar i Pelling som just fångat strömming och skulle steka den över öppen eld vid stranden.

– Tänk om jag finge vara med, bara en liten stund!

"Många möjligheter"

Författaren Camilla Berggren,

som kommer från Vasa men nu är anställd på Hufvudstadsbladet i Helsingfors, har själv prövat jobba i Sverige. Hon hörde av olika orsaker inte till dem som stannade i Sverige men hur blir det med nästa generation? Hon avslutar sin inledning i boken med att konstatera att hennes barn nu hemma vid köksbordet diskuterar huruvida de borde studera i Sverige: "Där finns ju så många fler möjligheter". Och i bokens avslutning står det klart att sonen **Matti** skall börja studera i Kalmar. Kommer han tillbaka?

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Yttre och inre resor i Sanct Olof

Ytter och inre resor. Den inriktningen gav redaktionen årets Sanct Olof redan när arbetet inleddes efter nyår. I dagarna har den utkommit och nya chefredaktören Benny Andersson tycker att årsbokens innehåll ganska väl motsvarar det man planerade.

I fråga om yttre resor kan man finna flera berättelser om pilgrimsvandringar och färder till heliga platser. Så skriver till exempel **Irja-Lisa Mansnerus** om en pilgrimsvandring till Trondheim och **Kiki Alberius-Forsman** om cykelfärd från Åland till Santiago de Compostela i Spanien, en tur på inemot 5.000 kilometer.

Gudrun Carlsson berättar om det koptiska Egypten och **Roger Syrén** om det heliga berget Athos i Grekland.

De inre resorna finns inbäddade såväl i dessa som i många andra av inläggen i årsboken.

– Som människor behöver vi både de yttre och inre resorna, konstaterar Benny Andersson.

Ikonmålare

Ur innehållet kan noteras att **Isela Valve** skriver om ikonmålaren **Liisa Mäkelä** och **Ola Byfält** om den treeniga gemenskapens ikon. **Stefan Snellman** har intervjuat **Maria Båsk**, som prästviges i januari, och det är

också hon som skriver årets jubelbetraktelse, något som man enligt Benny Andersson alltid brukar be någon ny präst åta sig.

Ny på sin post är också Borgå stifts biskop **Gustav Björks-trand** och därför har man bett honom skriva en julkhälsning.

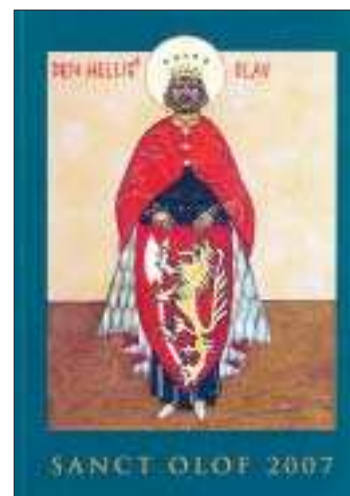
Stig Petrone, pastor i pingstförsamlingen och bildkonstnär med poetisk ådra, presenteras i en intervju gjord av **Jan-Erik Karlström**.

Många skribenter

Medarbetarna uppgår till ett trettiotal och Benny Andersson konstaterar att Sanct Olof har relativt lätta att få skribenter.

– Dels har vi trogna medarbetare som själva kommer med artiklar, dels anmäler nya medarbetare sitt intresse och dels försöker redaktionen och dess medlemmar vidtala skribenter, berättar Andersson.

Utöver de tidigare nämnda medarbetare även: **Erik Andersson**, **Michael Urch**, **Carina Aaltonen**, **Ruby Karlsson**, **Johan Tapaninen**, **Elvi Henriksson**, **Benita Mattsson-Eklund**, **Ulf Engström**, **Jan H. Börjesson**, **Mårten Andersson**, **Carina Karlsson**, **Mari Stefansdotter**, **Juka-Pekka Ruuskallio**, **Karin Erlandsson**, **Ewert Gustafsson**, **Jon Lindeman**, **Bror-Erik Granlund**, **Göran Andersson**, **Knut Grüssner**, **Laura Karanko** och **Charlotta Holmén**.

Årsbok. Den helige Olav, en ikon målad av Liisa Mäkelä, utgör pärmbild på årets Sanct Olof.

Ett bildcollage från olika begivenheter inom prostriet under 2007 och en sammanställning med uppgifter om de åländska församlingarna avslutar på traditionellt vis årsboken.

Efter fjolårets sextioårsfirande går Sanct Olof nu in på sitt sjunde årtionde. Den trycks i en upplaga på 1.000 exemplar och kan kan kan få tag på den via församlingarna, i bokhandeln, i bankerna och en del andra inrättningar.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Konstsamfundet ger Åland

understöd på sammanlagt 10.000 euro i sin höstutdelning. Mest får Mariehamns litteraturdagar, 4.000 euro för planering och genomförande av litteraturdagarna 2008. Mariehamn Winter Jazz får 2.000 euro att möjliggöra finlandssvenska artisters deltagande i vinterjazzen 2008. Även Stiftelsen Ålands fredsinstitut får 2.000 euro för "Minoriteter och media". Alandia Strings får 1.000 euro i verksamhetsbidrag bland annat för undervisningen och lika mycket får Ålands frimärkssamlarförening för utgivningen av föreningens tidskrift, Luppen.

Föreningen Konstsamfundet grundades år 1940 av **Amos Andersson**. Samfundets huvudsakliga uppgift är att stöda och främja finlandssvensk kultur. Konstsamfundet upprätthåller Amos Anderssons konstmuseum i Helsingfors samt Söderlångviks museum i Dragsfjärd. □

Åländskt hantverk

finns i museishopen vid Amos Anderssons konstmuseum i Helsingfors under de pågående utställningarna med verk från Önningsbykolonin och ur **Anders Wiklöfs** konstsamling.

Museishopen har tagit initiativet och säljer textilhantverk och tovadde äpplen av **Eva Eriksson**, en mugg med kattmotiv av **Åsa Lindberg** och smycken av **Gunnel** och **Derrick Nilsson**. □

Dagens Nyheter ägnar en sida

i fredagens tidning åt ett reportage om **Britt Marie Trensars** fotoprojekt "Han i hennes ögon" som nu haft Sverigevernissage på Arbetets museum i Norrköping. Man visar bland annat den bild som **Nina Smeds** på Lappo bidragit med. Medieforskaren **Anja Hirdman**, som ingick i projektets jury, är också intervjuad.

"Insidan" i DN har haft en artikelserie om det grova våldet och hårdporren på internet som väckt starka reaktioner. Reportaget om Han i hennes ögon är en anknytning till denna artikelserie, konstaterar Britt Marie Trensar. □

Tolv verk har nominerats till

Nordiska rådets litteraturpris 2008. Med finns i år verk också från Färöarna och det samiska språkområdet. Från Färöarna har inga nomineringar gjorts. Nominerade för Finland är **Mereta Mazzarella** med "Fredrika Charlotta född Tengström. En nationalskalds hustru" och **Leena Krohn** med "Mehiläispaviljonki" ("Bipaviljongen i den svenska översättningen.) För Sverige tävlar poeterna **Birgitta Lillpers**, med "Nu försvinner vi eller ingår" och **Eva Runefelt** med "I ett forskingrat nu". □

 norden
Nordens Institut på Åland

Välkommen på julglögg!

Nordens Institut på Åland bjuder traditionsenligt på glögg med musikövertäckning
Tisdag 4.12 kl. 14-16 i iTiden, Elverksgatan 10
www.nipa.ax

Delta i sjöfartsmuseets jultävling

Vem bakar finaste pepparkaksfyren?

Tävlingen är öppen för alla och vinnaren koras på sjöfartsmuseets julbasar 11 december

1:a pris:

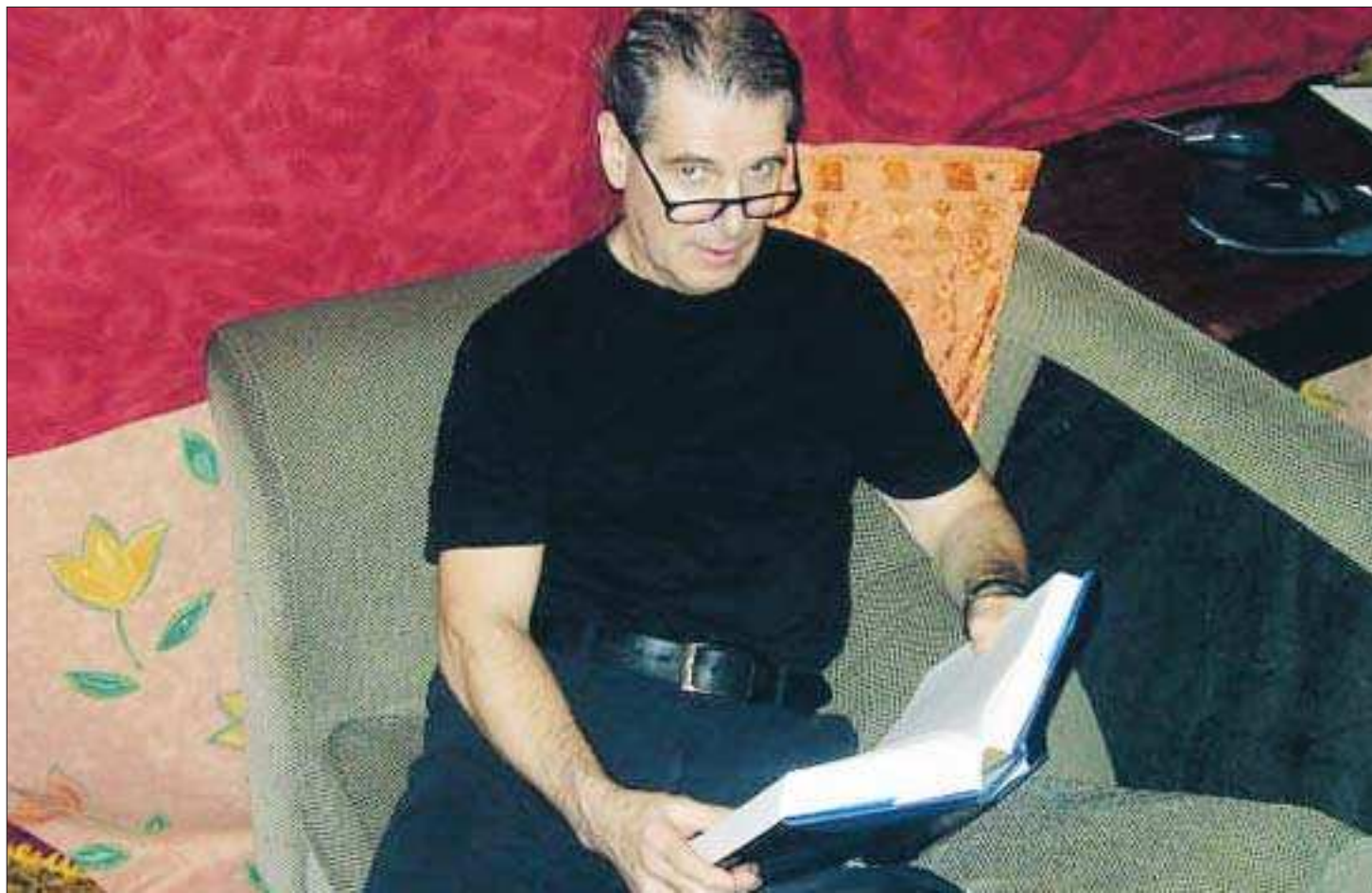
en dagsutflykt för två till Märkets fyr

För mer information kontakta
Heidi eller Hanna tfn 19 930,
e-post: info@sjofartsmuseum.ax

I samarbete med Finlands fyrsällskap

Svart humor med allvar bakom

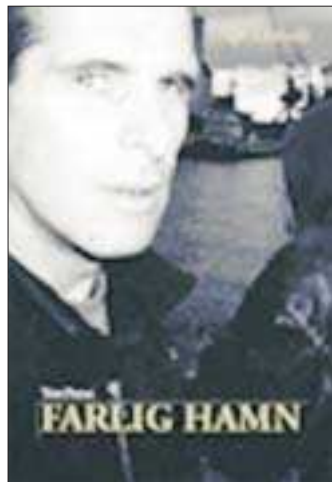

Författare. Tom Paxal bjuder, enligt recensenten, på berättelser som präglas av humor, tolerans och förståelse. Bilden från förlaget.

Litteratur

Ny bok

Tom Paxal: "Farlig hamn".
Litorale 2007. 265 s.

En rapsodi kallar **Tom Paxal** sin senaste bok och därmed markerar han bokens till synes osystematiska struktur. Jag säger, till synes, eftersom man kan utgå ifrån att författaren menar något med sitt rapsodiska upplägg.

Vad skulle det i så fall vara? Ja, en tolkning är förstås att att framställningssättet återspeglar ett oroligt liv och att det dessutom karaktäriserar

berättaren, som ligger nära författaren själv.

Nu kan man förstås aldrig vara säker, eftersom det i alla fall är fråga om fiktion. I hur hög grad har författaren "förbättrat" de många fantastiska episoderna och tillspetsat porträttet av berättarpersonen? Kanske för att renodla och därmed göra bilden tydligare?

Hur som helst, boken behandlar, utgående från Tom Paxals egna erfarenheter, en värld som inte ofta skildras i finlandssvensk litteratur. Utgångspunkten är Helsingfors fattigkvarter, Rödbergen, med superi, horeri, familejvåld och kriminalitet.

Ut i livet

När berättaren med den barndomsbakgrunden sedan "beger sig ut i livet" blir mönstret länge detsamma. Han är sjöman i olika repri- ser, möter de mest osannolika typer och för ett minst sagt vilt liv i mer eller mindre farliga hamnar, i Afrika, Polen, Stockholm och så vidare. Han ger bland mycket annat inblickar i 1960- och 1970-talens passagerartrafik, och är ens hälften av historien sanna, kan man förstås

undra över att färjorna i alla fall för det mesta kom fram.

Ett annat yrke som berättaren prövar på är mentalvårdarens, där han mera identifierar sig med de intagna än med systemet och tillgriper högst okonventionella vårdmetoder. På författarför- eningens uppläsningskväll i Mariehamn nyligen läste Tom Paxal för övrigt ett humoristiskt avsnitt med just detta motiv.

Han är lärare, arbetslös, värnpliktig i flottan där han i vanlig ordning protesterar och blir utsatt för ett omänskligt och godtyckligt system. Under en arbetslöshetsperiod rör han sig klart utanför lagens ramar. Nästan hela tiden dricker han för mycket, samtidigt som hans kärestor med ojämna mellanrum överger honom eller han överger dem.

Humor, distans

Trots allt detta elände präglas berättelserna av humor och en gammalmodig distans som ändå inte skymmer allvaret bakom. Det lätta berättargreppet gör dessutom boken läsbarvändig samtidigt som det kanske gjort det möjligt för författaren att

över huvud taget befatta sig med denna verklighet.

För en verklighet är det. "Det finns en massa häftiga historier om förbrytare, horor, polityrgubbar och poliser i de här hamnkvarteren. Det var som taget ur en absurd film noire med den skillnaden att i Rödbergen var det verklighet".

Förståelse

Berättelserna präglas som sagt av humor men också av tolerans och förståelse. "Herregud varje människa är ju värd något, även jag, även du". Så yttrar sig en av personerna i boken och på något sätt är det en livsin- ställning som präglar hela framställningen.

Om man så vill, kan det tolkas som ett slags sens- moral, även om jag inte är så säker på att författaren vill komma med den sortens pekpinne. I varje fall är det en medryckande, svart hu- moristisk och samtidigt på djupet allvarlig skildring av hur en social miljö präglar de människor som drabbas av ogynnsamma villkor.

STEN-ERIK ABRAHAMSSON

Ring och tipsa!
0457-313 4444

Påverka - delta -fototävling!
www.kulturportalen.ax

Självständighetsdagen
torsdag 6 decemer

firar vi på tidningen Nya Åland
med att hålla stängt

Vecka 49 utkommer
tidningen måndag,
tisdag, onsdag,
fredag och lördag

Nya Åland

Julkonsert
för hela familjen
Söndagen den 9.12 kl. 18 i S:t Görans Kyrka, Mhmn
Insamling till Rädda barnen
Fri entré
Välkomna!

norden
Nordens Institut på Åland

Foto: Andreas Dienert

GÅNGMATTOR...

Pris från
10€/m
inkl. langettering

matt.huset
Ålandsvägen 32, tel. 15 770. Öppet: vard. 10-17, lörd. 11-14

Ella Grüssner Cromwell-Morgan
Epost: redaktion@nyan.ax

”Osten smälte i munnen och vinet fick mig nästan att stiga upp och vråla halleluja.
ELLA GRÜSSNER CROMWELL-MORGAN

Salladen från himmelriket

Om man har anlag för klaustrofobi rekommenderar jag inte en bilfärd genom Mont Blanc-tunneln. Halvvägs in i tunneln kände jag handsvettssproduktionen öka och när vi slutligen körde ut ur eländet var jag nära hyperventilation. Men nu var målet, Genève, nära. Det går att hitta riktigt delikata viner i Schweiz, men det är inte många av dem som hittar till Norden.

Det viktigaste målet med Genèvebesöket var att ettårningen skulle få träffa sin faster och sina kusiner. (Och vi såg vår chans att för första gången på flera veckor få äta lunch på tu man hand utan kladdiga haklappar och blöjbyten.) Sist vi besökte staden åt vi på ett mysigt café med underbar mat och dit ville jag igen. Hungern började redan göra sig påmind, så besvikelsen var stor när vi kom fram till det överbelamrade fiket där folk redan stod i kö för att få ett bord. Min man föreslog att vi skulle leta upp ett annat ställe, men för varje steg vi tog längre bort från drömstället växte min tveksamhet (och hunger). Nej - jag bara måste få den där salladen med gratinerad getost och ett glas vältempererad Chasselas.

Vi vände om och ställde oss i kön med hungriga människor. Till slut kunde vi klämma in oss vid ett litet bord och så började den långa väntan. Jag kände att blodsockret hade halkat ner till fotknölnarna och jag sneglade med tom blick på bordsgrannarnas fantastiska sallader. Servitören meddelade oss att kocken var ny och att vi antagligen skulle få vänta ett tag till. Då såg jag i ögonvrån hur en brödkorg med smör och marmelad kom glidande mot oss. Våra bordsgrannar såg medlidande på oss och visade att vi skulle ta för oss. Jag hade kunnat dyka ner under bordet och kysst deras fötter, men då hade vi kanske blivit utkastade på grund av förargelseväckande beteende.

Till slut kom maten - och det var den ljuvligaste sallad jag någonsin ätit. Det var som om kocken varsamt plockat upp vartenda salladsblad, pratat ömsint med det och sedan duschat det kärleksfullt med en välsmakande vinägrett. Osten smälte i munnen och vinet fick mig nästan att stiga upp och vråla halleluja. Vi satt länge och njöt - helt oberörda av folkmassan och sorlet. Vi var inne i en rosa lyckobubbla där allt gick i slow motion. När varenda prick på tallriken var uppäten steg vi upp och klädde på oss ytterkläderna. Men innan vi gick puttade vi brödkorgen med smör och marmelad vidare till de nya bordsgrannarna på andra sidan - de såg lite bleka ut, stackarna.

Glättig och glad Grillo, temperamentsfull Tempranillo

För endast 6,70 € tycker jag att man i dagens vita vin får många prisvärda smakstrålar.
– Vår önskan är att våra viner ska utstråla Siciliens värme och vår familjs stolthet, säger vinproducenten Pietro Montalto på sin hemsida.

Veckans vita/Montalto Grillo Sauvignon Blanc

Sicilien producerar årligen ungefär lika mycket vin som hela Australien, och de satsar gärna på sina egna lokala druvsorter. Den gröna druvan Grillo syns mer och mer på etiketterna och jag fastnade tidigt för druvans kryddiga smak och stabila struktur. Grillo ingår också i starkvinet Marsala som gärna kunde få lite mer uppmärksamhet. Har ni provat ett glas mustig söt marsala med en ljummen äppelkaka med hasselnötter och vaniljglass? Gör det! Många producenter i vinregionen väljer att blanda sin lokala druvs katt med världsdruvor som Chardonnay och Sauvignon Blanc vilket gör att vinerna hamnar i den lägre så kallade IGT-klassen, men det kan det vara värt för att få fram de önskvärda och lyckade smakkombinationerna. I fem generationer har familjen Montalto experimenterat och levererat en rad prisvärda viner som de gärna sprider jorden runt.

Jag skulle nästan vara beredd att betala 6,70 bara för att få dofta på det här vinet. Jag blir härligt uppgiggad och på gott humör av de aromatiska tonerna av krusbär, citronskal, smörkola och banan. Ännu vaknare blir jag när smaken ger mig en överraskande kittling som får hela kroppen att skälva till så som den gör när man biter i en supersyrig men god fruktkaramell. Kittlingen klingar ut ganska snabbt men jag är ändå nöjd med det korta och snyggt placerade smaknypet. Vinet är lite som en amerikansk komedi - underhållande för stunden utan att lämna några djupa spår. Passar till: en skål rökta eller neutrala räkor med lite gräddfildip, crostini med getost och brie eller en krämig skaldjurspasta med vitt vin (gärna dagens) och grädde.

Vin: Montalto Grillo Sauvignon Blanc 2006
Druvsort: Grillo 70 %, Sauvignon Blanc 30 %
Alkoholhalt: 12,5 %
Producent/Vingård: Barone Montalto
Ursprung/klassificering: IGT Sicilia, Italien
Lagring: i ståltank
Förslutning: skruvkork
Hållbarhet: drick nu eller spara 1 år
Serveringstemperatur: runt 11-12 grader
Pris: 6,70 € (Det är sant!)
Artikelnummer på Alko: 584667

Producenten Real Sitio de Ventosilla i distriktet Ribera del Duero kan det där med att locka fram komplexitet i sina viner.
Tempranillo-druvan får sjunga ut hela sitt register och vi kan bara tacka och ta emot.

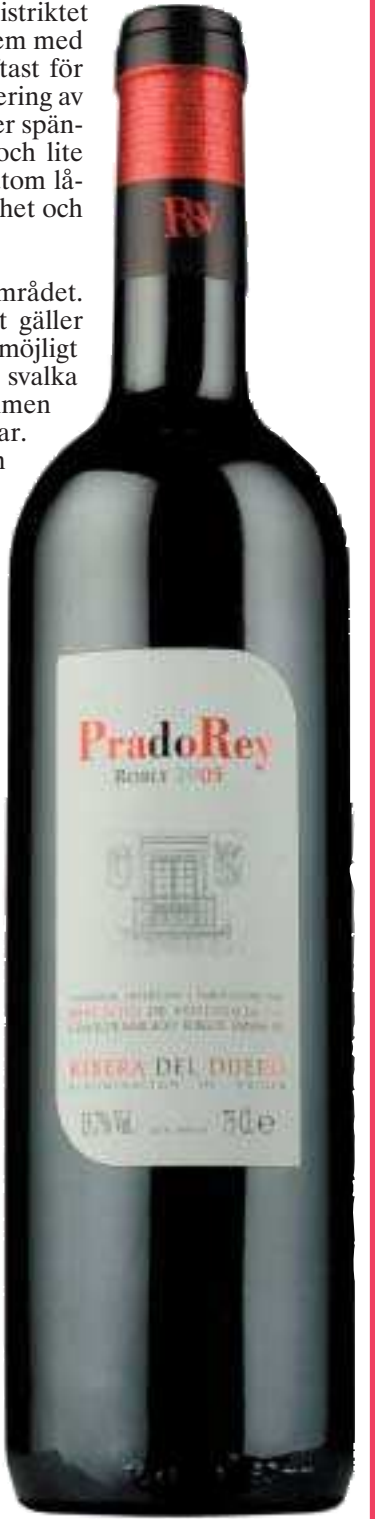
Veckans röda/Prado Rey

Jag är svag för de djupröda vinerna från distriktet Ribera del Duero i Spanien. Om jag jämför dem med ett Rioja-vin i samma prisklass fastnar jag oftast för Riberas temperamentsfulla och moderna hantering av samma druva - Tempranillo. Vinerna är lite mer spännande, lite kraftigare, lite mer karismatiska och lite mer djupgående i sin personlighet - och dessutom låter bara namnet på distriktet som en rullande het och rytmisk flamencodans.

Det är inte helt lätt att odla vin i det här området. Somrarna är heta och vintrarna kalla, så det gäller för vinodlaren att hitta ett så bra terroir som möjligt - en plats med lagom mycket solexponering, svalka och vatten från Duerofloden, och en välkommen kvalitetsförhöjning genom kalkhaltiga lerjordar. Det är kanske den pressade växtsituationen som gör att vinerna av den annars rätt lättodlade Tempranillodruvan (lokalt kallad Tinto Fino) blir så bra - både rankan och odlaren måste anstränga sig lite!

Vinet lever upp till mina förväntningar, för ur glaset med de mörkröda dropparna stiger en väldoftande samling av mörkrostat kaffe, mogna körsbär, söta jordgubbar, pepparmynta och lagrad hårdost. Vem skulle inte bli knäsvag av den kombinationen? I smaken, där aromerna fylls på med röda äpplen och läcker lakrits finns också en uppfriskande syra och tydliga tanniner med stuns. Redan efter andra vinprovarguret är munnen tanninbedövad och skriker efter proteiner. Det här vinet, som så många andra, kräver mat för att komma i sitt rätta forum. Passar till: mustiga grytor och stekar av till exempel vilt, lamm och nöt. Använd gärna grädde och ost i matlagningen.

Vin: Prado Rey 2005
Druvsort: Tinta Fina (=Tempranillo) 95%, Cabernet Sauvignon 3 %, Merlot 2 %
Alkoholhalt: 14,5 %
Producent/Vingård: Real Sitio de Ventosilla
Ursprung/klassificering: DO Ribera del Duero, Spanien
Lagring: 4 månader på amerikanska och franska ekfat
Hållbarhet: Drick nu eller spara 5 år
Förslutning: Naturkork
Serveringstemperatur: Runt 18-19 grader
Pris: 10,94 €
Artikelnummer på Alko: 005193

GÄSTKOCK KLASS 07 B, ÅLANDS SJÖMANSSKOLA

Gös i kapprock

Klassen har röstat, detta är favoriträtten. Egentligen använder man smörpapper till denna rätt, men alufolie är enklare och fungerar lika bra, det är dock inte lika snyggt!

Gösfilé eller annan favoritfisk ca 180 g / person.
Rotselleri, palsternacka, ca 50 g av var / person
Lite morot för färgens skull ca 10 g / person.
Rödlök, dill, purjolök enligt smak
Smör
Citron
Salt, svartpeppar.
Potatis

Till det vita

Filea gösen och ta bort alla ben och skinnet. Skär rotsakerna i smala strimlor; julienne på kökspråk och fräs dem lätt i lite smör. Krydda. Smöra rejäla alufoliebitar, en per person. Fördela

rotsakerna på foliebitarna, och den skivade rödlöken ovanpå. Krydda fiskfiléerna, vik ihop dem och lägg dem ovanpå rotsaksfräset, 1 - 2 filéer beroende på fiskens storlek. Hacka purjolök och dill och fördela över fisken.
Filea* en citron och lägg en filé på varje fiskbit. Avsluta med en REJÄL klick smör. Vik ihop folien tätt.
Så långt kan man göra klart och förvar i kylen till kvällen.
Ugnsbaka i moderat ugnsvärme (ca 160 grader) i ca 25 minuter, paketet efterkokar också en stund efter man tagit det ur ugnen, fisk är ju godare om den inte är överkokt.
Servera oöppnad på stor tallrik med pressad potatis á part*, gästen får själv öppna paketet och hänföras över de underbara dofterna! Grönsakerna finns ju i paketet, men vill man ha en sallad till så kompletterar isbergssallad bra, skär i stora bitar och

lägg i isvatten en stund före serveringen.
* Filea citron: skala citronen ner till fruktköttet, skär klyftor utifrån in mot mitten mellan ”sidovägarna”.
* á part: i skild skål.

VI HAR ÖPPET NÄR DU ÄR LEDIG
vardagar 10.00-19.00, lördagar och söndagar 11.00-16.00

Ge en julhälsning och gör en hjälpinsats!

Önska God Jul och Gott Nytt År med en annons i Nya Åland

En annons enligt denna modell kostar 27€ inkl. moms. Av detta belopp går 10€ till välgörande ändamål (t.ex. Ålands Barnfond, Ålands Sjöräddningssällskap, Ålands cancerförening, Rädda Barnen, Djurskyddsföreningen).

Ring 23 444, faxa 23 450 eller kom in till oss på annonsavdelningen så hjälper vi dig. Du kan också skicka e-post till: annons@nyan.ax, ange då din faktureringsadress och till vilken fond du vill betala. Gäller endast privatpersoner.

Rabatt på julhälsningen med Nyankortet!
Med Nyankortet får du julhälsningen för endast 22€ inkl. moms

Annonserna publiceras
t.o.m. 22/12 2007.

Nya Åland
☆☆☆

www.nyan.ax

Mjuka klapppar

GANT
U.S.A. 1949

MÖSSA

100% bomull, svart, marinblå, offwhite

..... 39,-

BADROCK

100% bomull

..... 145,-

**OSCAR
JACOBSON**

SKJORTA

100% bomull

..... 80,-

POLOTRÖJA

100% bomull, svart

..... 80,-

ÖPPET fr.o.m 13.12
Vard 10-20, lörd 10-16, sönd 12-16, JULAFTON 10-12
www.goaland.net/martins

MARTIN'S

Torggatan 12

Tel. 23 600

När bonden Samuel Danielsson i Strömma i Saltvik den 6 augusti 1631 hörde sin egen dödsdom läsas upp, kunde han knappast föreställa sig att han mindre än tio år senare skulle representera Åland som riksdagsman.

Men så skedde. Och sedan fick han förtroendet att vara riksdagsman ytterligare fyra gånger. Dessutom innehade Samuel Danielsson en rad andra förtroendeuppdrag,

bland annat som nämndeman vid tinget i närmare fyrtio år och som socknens kyrkvård. Vid sin död mer än femtio år efter att dödsdomen hade avkunnats, var han sannolikt Ålands mest betrodde bonde.

Först dödsdömd, sedan riksdagsman

Samuel Danielsson i Strömma i Saltvik levde på 1600-talet och är en av de många helt vanliga människor i den åländska historien som förmår fascinera än i dag.

När vi möter honom i källorna i början av 1630-talet var han bonde på hustruns hemgård, ett litet hemman i Strömma, och enligt uppgift i trettiofemårsåldern.

Han kom att få ett långt och händelserikt liv. Ännu drygt femtio år senare, på 1680-talet, var han bonde på gården och kunde då se tillbaka på en imponerande karriär som förtroendevald på olika positioner i samhället; nämndeman, kyrkvård och inte minst riksdagsman vid fem riksdagar. Dessutom var han skogvaktare och skallfogde.

Och då hade mer än femtio år gått sedan han dömdes till döden.

Det stora samtalsämnet

Det var vid tinget den 6 augusti 1631 som hela historien blev allmänt känd i bygden. Men vi kan vara säkra på att den långt innan hade varit det stora samtalsämnet inte bara i Saltvik utan över hela Åland.

Som åklagare fungerade en häradsfogde vid namn Kristofer Bülow. Han anklagade Samuel Danielsson för att senaste höst ha gjort femton-åriga dottern i granngården i Strömma, Gertrud Göransdotter, med barn och sedan övergett sin familj och rymt med flickan till Uleåborg och lämnat henne hos en skraddare vid namn Baltsar Faltinsson. Själv återvände han till hustrun och barnen i Strömma strax efter nyår.

Rätten ville nu höra vad Samuel Danielsson hade att svara på dessa anklagelser. Hur hade deras umgänge inletts?

Tingssalen var säkert fylld till sista plats och förmodligen stod både dörrar och fönster öppna så att så många som möjligt kunde se och höra vad som utspelade sig därinne. Vi anar att sorlet helt hade tystnat och alla i salen nästan höll andan när Samuel skulle börja sin berättelse.

Tolv nämndemän

Vid ett stort bord satt rättens ordförande, lagläsaren Gabriel Berentsson, och flera andra tjänstemän.

I salen fanns också de tolv nämndemännen – tolv betrodda bönder från socknen som skulle avgöra skuldfrågan.

Och främst bland dem satt Torkel Svensson i Strömma, Samuel Danielssons egen svärfar, tidigare husbonde på den gård som Samuel nyligen hade tagit över.

Samuel tog till orda: – Jag kan inte därtill neka – Gud bättre! – jag har det bedrivit och hon är med barn.

Han erkände utan omsvep och fortsatte:

– Det hände en afton att jag var kommen utur bastun och låg i en bod och dörren stod öppen, när hon kom från skogen och körde hem boskapen. Jag ropade och bad henne komma till mig i boden. Hon kom också samma natt. Min hustru låg inne i stugan hos barnen.

– Nu är Gertrud hos skraddaren i Uleåborg.

Rätten frågade varför han hade kommit hem.

– Samvetet aggade mig, sedan jag kommit till främmande land, om min äkta hustru och barn.

Rättegångsprotokollet från den 6 augusti 1631 där Samuel Danielsson och Gertrud Göransdotter döms till döden för sina erotiska eskapader i en bod på hans gård i Strömma i Saltvik förvaras i dag på landskapsarkivet i Mariehamn. Protokollet är ganska kort, inte mer än en dryg sida med prydligt präntad ålderdomlig skrivstil, men hovrätten tyckte att häradsrätten avgjort målet alltför lättvindigt och krävde att ytterligare en rättegång skulle hållas. Det protokollet är ungefär lika långt. Foto: Håkan Skogsjö.

Samuel hade bekänt brottet. Rätten hade bara en sak att göra: Att döma honom och Gertrud till döden. Domaren bläddrade i Bibeln, Tredje Mosebokens tjugonde kapitel:

”Den som hor bedriver med någon mans hustru, den skall döden dö, både horkarlen och horkonan, därför att han med sin nästas hustru hor bedrivit haver.”

Och fortsatte med tionde kapitlet i giftermålsbalken i Magnus Erikssons stadslag från 1300-talet:

”Nu kan kona hör göra, och man tager henne inne med horkarlenom med sex mannavittnen, hava då hon förgjort morgongåvo sin, och bonden hava då våld om liv bäggedera.”

Ingetdera lagrum stämde väl riktigt in på det aktuella fallet, men andemeningen i bestämmelserna gick knappast att missförstå, resonerade förmodligen domstolen. Men liksom alla dödsdomar måste också denna fastställas av hovrätten innan den verkställdes.

Samuel Danielssons hustru, Lisbeta Torkelsdotter, som just fått uppleva att hennes far tillsammans med de andra nämndemännen dömt maken till döden, protesterade livligt.

I protokollet står att hon ”hjärte-ligen för sin man faller i förbön” för sina små barns skull och även för gårdens skull. Den skulle bli öde om maken ”som endaste manshjälpen på hemmanet är, skulle tagas av daga”, menade hustrun.

Ny rättegång

Hovrätten i Åbo var inte nöjd med domen, framför allt inte att tingsrätten hade dömt Gertrud Göransdotter till döden utan att hon hade hörts av domstolen. När domen föll var hon ännu kvar i Österbotten.

Därför kom målet att behandlas ytterligare en gång av häradsrätten i Saltvik, den 18 maj 1632, med nu sjuttonåriga Gertrud Göransdotter som den anklagade, men fortfarande med Kristofer Bülow som åklagare och Gabriel Berentsson som lagläsare. Men i nämnden hade några bönder bytts ut, bland dem Torkel Svensson i Strömma.

Rättegången lades upp på samma sätt som den förra. Gertrud fick avge sin berättelse:

– Det hände en afton när jag kom med boskapen ur skogen på väg hem, och Samuel Danielsson låg i en bod och hans hustru i stugan med barnen, berättade hon.

– Då, när jag kom förbi boddörren, ropade Samuel och bad mig komma till honom. Jag förde hem boskapen och gick sedan till boden ”där vår sammangång och blandning skedde med bägges vår lika goder vilja”, som Gertrud uttryckte saken.

– Sedan, när talet började gå och jag började bli tjock så att det syntes att jag var havande, tog vi rädd-

hågan till oss och drog vår kos till Österbotten och Uleå stad och skraddaren Baltsar Faltinsson.

– Samuel lämnade mig där och reste hem till sin hustru. Jag var i Uleå när jag födde hans barn, som inte levde länge.

– När jag sedan fick veta att Samuel hade varit inför rätta, tog jag dristigheten till mig och kom hit hem igen till mina föräldrar.

HISTORISKT

Rätten hade nu inte mycket att välja på. Hon hade bekänt brottet och domen kunde bara bli en – döden – med hänvisning till Tredje Moseboken och stadslagen precis som i förra rättegången.

Bägge blev benådade

Vad som sedan hände vet vi ingenting om, mer än att dödsdomarna aldrig blev verkställda. Vilket annat straff som Samuel och Gertrud tvingades utstå finns inga noteringar om.

Men några år senare, i 1635 års

mantalslängd, hittar vi dem båda två i Strömma.

På den ena gården bodde Samuel Danielsson, då fyrtio år, och en femtiosexårig hustru vid namn Brita Nilsson, som kan förmodas vara hans svärmor. Det verkar som om både Samuels hustru och svärfader nu var döda.

På den andra gården hittar vi Göran Bengtsson och hans hustru Brita Persdotter med tre barn, Gertrud, Bengt och Märta, 20, 19 och 18 år gamla.

Det är sista gången vi möter Gertrud i källorna. Vad som senare hände henne finns inga uppgifter om.

Snabb karriär

Men Samuel Danielsson blev efter bara några år, 1638, nämndeman vid tinget och redan 1640 utsedd till riksdagsman. Han deltog sedan i riksdagarna också 1644, 1650, 1655 och 1676. Nämndeman var han ända till 1687, då han ska ha varit 92 år gammal (eftersom han enligt 1635 års mantalslängd var 40 år gammal).

Men det verkar som en osannolikt hög ålder för en nämndeman. Mer troligt är nog att han var i åttioårsåldern.

Och därmed runt tjugofem när han gjorde den unga grannflickan med barn.

HÅKAN SKOGSJÖ

Miljön stor fråga för jubilerande fs

Miljö, socialpolitik, näringslivet och självstyrelsen är de primära frågor som ledningen för Frisinnad samverkan nu lyfter fram i sin verksamhet.

Partiet hade höstmöte i går och firade samtidigt sitt 40-års jubileum.

– Det är viktigt att skapa nya sakpolitiska program för Fs, sade partiets ordförande **Johan Ehn** (fs) i sitt inlednings-tal på höstmötet i Mariepark i Mariehamn i går kväll. Det är program som gäller verksamheten inom främst fyra områden.

– Det första gäller miljöpolitiken där fokus bör vara på övergången av Östersjön. Det gäller att arbeta miljöpolitiskt både här på Åland och internationellt. Dessutom bör partiet ta till sig principerna kring hållbar utveckling och jobba utgående från det. HUT kan tillämpas på ekonomin, socialpolitiken, miljön och kulturen, konstaterade Ehn.

Presentera lösningar

Den andra punkten Ehn valde att lyfta fram var socialpolitiken och då i synnerhet den förändring av åldersstrukturen som kommer att ske inom snar framtid. Den borgerliga politiken har, menade han, möjligheter att presentera lösningar.

– Eftersom vi kommer att få händer inom bland annat

Jubilerande herrar. Roger Jansson, till höger, är en av veteranerna inom Ålands äldsta parti, Frisinnad samverkan. Han har varit aktiv i 37 av de 40 år som partiet har funnits. Johan Ehn omvaldes i går som partiets ordförande.

produktion och vård är det skäl att luckra upp de vattentäta skott som finns mellan det offentliga och det privata.

Johan Ehn betonade också betydelsen av att göra Åland ännu mera attraktivt för att locka arbetskraft.

Viktigaste brand

Som tredje större fråga tog

Ehn upp näringspolitiken. genom att bland annat göra det enklare att grunda och företag och genom att stöda och utveckla nya företagsidéer vill han skapa ett framtida Åland som har fler ben att stå på än bara sjöfarten.

– Vårt stora problem i dag är att vi kan göra så lite för sjöfarten i dag. Jag vill gärna diskutera med andra partier

om det är rätt att beslut om vår viktigaste brand skall ligga i händerna på beslutsfattare i Helsingfors.

Efterlyste ramlag

Kontakterna mellan Åland och Helsingfors kom även upp i den fjärde frågan som Ehn lyfte fram i går nämligen självstyrelsepolitiken. Han efterlyste bland annat

en ramlag enligt den modell som finns mellan Danmark och Färöarna.

– Självstyrelsepolitiskt måste vi också lyfta fram våra beslut och visa varför de är bra. Det gäller speciellt beskattningsfrågan där vi bör jobba med att kunna presentera mera fakta.

Vara konstruktiva

Vad de kommande åren i lagtinget i övrigt beträffar vill Ehn och hans partikamrater, **Roger Jansson** (fs) och **Jörgen Strand** (fs), bedriva en ny typ av oppositionspolitik.

– I stället för att gnälla vill vi vara konstruktiva. Vi skall svälja stoltheten, stöda bra initiativ och presentera alternativ och visioner då vi anser att förslagen är fel.

Johan Ehn välkomnar regeringens handlingsprogram som uttrycker vilja att samarbeta med oppositionen.

I taktpinnen

– Den handsken plockar Fs, sade Ehn.

– Är det klokt att den politiska kartan ser ut som den gör i dag då små frågor har splittrat oss?

Ehn förespråkar i stället samarbete över partigränserna och i synnerhet i frågor som gäller hållbar utveckling och självstyrelsepolitik. Ehn tror också att man kan hitta gemensamma värderingar med Obunden samling och att de två partierna kunde fungera som en gemensam bas.

– Vi kunde kanske knytas samman mera för att efter nästa val stiga fram som en grupp som tar tag i taktpinnen, sade han.

Ehn fortsätter

FS lagtingsgrupp minskade med ett mandat i höstens val och det fanns därför också utrymme för självkritisk analys på mötet i går.

– Vi hade alltför få kandidater, vi hade problem med att få tillräckligt många och starka kvinnor och vi hade en dålig regional spridning, konstaterade Johan Ehn.

Den nya partistyrelsen får nu i uppgift att göra en utförligare valanalys med förslag till åtgärder. Ny styrelse blev det nämligen också i går.

Johan Ehn fortsätter som ordförande, **Victoria Sundberg** (fs) är första viceordförande och **Tony Salminen** (fs) andra.

Nya i styrelsen är **Carina Andersson** (fs), **Wille Valve** (fs), **Karl-Erik Williams** (fs) och **Petri Carlsson** (fs) medan **Sture Skogberg** (fs), **Susanne Fagerström** (fs), **Nina Lindfors** (fs), **Laila Melander** (fs) och **Emma Dahlén** (fs) sitter kvar.

I går firade också fs sitt 40-års jubileum. FS är det parti som längst har funnits med i den åländska politiken.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax

Generationsskifte i Kobbarnas kafé

Egenföretagaren Christian Ekström tar över driften av kaféet på Kobba klintar.

– Det enkla och familjära ska bli kvar, precis som den speciella ”Kobba känslan”, säger han

De senaste fem åren är det Kobba klintars vänner, med eldsjäl **Titti Ström** i spetsen, som drivit kaféet i det lilla huset vid gamla lotsstationen på Kobba klintar.

– Det började med lite kaffekok, året efter kom rommen Kobba libre. Det ena ledde till det andra och utvecklades till runt 300-400 kafégäster per helg och därtill alla grupper, säger Titti Ström, som påpekar att om hjärtat skulle få bestämma så skulle hon inte lämna över ansvaret för kaféet till någon annan.

– Men hittills har ju allt fungerat på ideell basis och eftersom intresset för kaféet blir allt större fungerar det inte längre att driva det vid sidan av ett vanligt heltidsjobb. Bland annat är det allt fler företag som hör av sig och för dem räcker det inte att ta med picknick-korgen utan de vill att kaféet också ska vara öppet, säger Titti Ström, som passar på att tacka alla trevliga besökare och nu önskar efterträdaren Christian Ekström lycka till.

Tidigare turer

För Christian Ekström var det ett naturligt steg att tacka ja, när Titti frågade honom om han var intresserad av att driva kaféet.

– Det känns spännande. Jag har ju redan kört turer till kobbarna med mitt upplevelsefartyg Hage. De flesta turerna går

Kafé-entusiaster. Titti Ström har under fem års tid ägnat sin fritid åt att sköta kaféet på Kobba klintar. Nu lämnar föreningen Kobba klintars vänner över driften till egenföretagaren Christian Ekström.

Foto: ERKKI SANTAMALA

faktiskt dit och när kaféet öppnade märktes stor skillnad, då blev det fart på, säger han.

Christian Ekström ska få hjälp av sin sambo **Johanna Dahlgren** i kaféet. Ungefär vid påsken nästa år planerar de att hålla öppet för grupper och från och med midsommar hoppas de att dra i gång själva kaféverksamheten.

För båtfarare gäller det som vanligt att spana efter flaggan på kobbarna, är den i topp är kaféet öppet.

– Cirka 80 procent av kafégästerna är faktiskt ålänningar, men ofta passar de på att komma på besök när de har gäster med sig från till exempel Sverige eller Finland. Många finner tjusningen i att det är så primitivt och att känslan finns kvar, säger Titti Ström.

Medlemmar viktiga

Föreningen Kobba klintars vän-

ner flyttar nu in till stora huset på Kobba klintar. Där återstår ännu vissa fönsterjobb och målningsarbeten. Även i hamnen återstår lite byggarbete, det behövs ett nytt brolock i övergången mellan den södra och norra piren.

Tidigare har inkomsterna från kaféet gått till föreningens verksamhet, men det ändras alltså nu när Ekström driver kaféet inom sitt företag.

– Det betyder att våra stödmedlemmar blir ännu viktigare för oss och för att få in pengar till föreningen, säger **Rune ”Öra” Karlsson**, allt-i-allo på Kobba klintar.

Kobba klintar ägs av Mariehamns stad men det är föreningen Kobba klintars vänner som har hand om skötseln av den gamla lotsstationen.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

At the heart of the image

NIKON D80 KIT
10 milj pixel, 3 b/sek

1030€

D80 KIT inkl. 18-135 mm objektiv

VÄRDEKUPONG PÅ KÖPET

när du köper något av Nikons D40, D40X eller D80 paket!

GEFOTO
Gerhard's Foto Ab

Sittkoff Torgg. 13 A • tel 018-14 623 • vard 9-17 • lörd 10-14

www.gefoto.fi

NIKON D40X KIT
10 milj pixel, litet och nätt format

649€

D40X KIT inkl. 18-55 mm objektiv

949€

D40X DUBBELKIT
inkl 18-55 mm och 55-200 mm VR-objektiv

Flerfaldig testvinnare i klassen

TIPA 2007

NIKON D40X KIT
10 milj pixel, litet och nätt format

649€

D40X KIT inkl. 18-55 mm objektiv

949€

D40X DUBBELKIT
inkl 18-55 mm och 55-200 mm VR-objektiv

Titte Törnroth-Sarkkinen
Epost: tittle.tornroth@nyan.ax

Kunskap är porten till

Form och färg 1. Planteringarna kan vara osymmetriska där kontraster och formklippta buskar och träd samsas. Tallar är omtäckta, de symboliserar dignitet och visdom.

Form och färg 2. Planteringarna kan också vara strikt strukturerade med olika växter som återkommer enligt ett regelbundet mönster.

Form och färg 3. Ibland skapas kontrasterna med enkla medel. Det räcker med ett ljusgrönt blad i en röd matta.

Arkitektoniskt samspel. Det finns paviljonger där man till exempel bara kan sitta och titta och paviljonger där man kan dricka te. Gemensamt för alla byggnader är närheten till trädgården utanför.

Spännande port. Vägen in till orkidéträdgården i Guangzhou går över en bäck och vidare genom en cirkelformad port.

I dag, då de kinesiska storstäderna domineras av skyskrapor och avgaser, erbjuder trädgårdarna kanske mer än någonsin förr en tillflyktsplats där man kan få en stunds ro.

Vet man lite om den kinesiska trädgårdskonsten erbjuder oaserna dessutom massor av aha-upplevelser.

Att ge en utförlig beskrivning av den mångfacetterade och komplicerade kinesiska trädgårdsfilosofin i bara en artikel är omöjligt. Det skulle snarare krävas hundra artiklar och dessutom kunskaper inte bara i den kinesiska kulturhistorian utan även i det kinesiska språket.

Men jag har själv märkt att redan bara lite insikt om de grundprinciper som anläggningarna baserar sig på ger en betydligt större behållning av ett trädgårdsbesök i Kina.

För att överhuvudtaget förstå hur en traditionell trädgård är uppbyggd måste man först ta i

beaktande det faktum att kineserna förr värdesatte naturen och allt liv på jorden lika högt som människan själv. Det fanns också en stor respekt för årstidernas växlingar.

Hyllning till själen

Den grundläggande tanken bakom en kinesisk trädgård är att bjuda in naturen. Det handlar absolut inte om att kopiera landskap utan snarare om att låna vyer och om att skapa en stiliserad och fördjupad hyllning till naturen och till den mänskliga själen.

De gamla traditionella trädgårdarna har alla anlagts av härskare eller inflytelserika, kultiverade personer som har sett trädgårdarna och naturen som uttryck för konstens alla inriktningar.

Trädgårdarna har haft som syfte att både inspirera till poesi, litteratur och måleri och att exponera konstinriktningarna till dem som är där.

I synnerhet poesin är nästan alltid närvarande, bland annat i

form av olika kalligrafiska skrifter. Det sägs också att man får ett större utbyte av ett besök i en kinesisk trädgård om man samtidigt känner till kulturens måleri som under århundraden har hämtat sin inspiration från naturen.

Övriga viktiga frågor som har påverkat anläggningen av kinesiska trädgårdar är bland annat hur man kan utnyttja platsens naturliga förutsättningar, hur man bäst delar in utrymmet så att inte allting avslöjas vid första anblicken, hur man anlägger inspirerande stigar, hur man utnyttjar färgskalan eller hur man med vindens hjälp skapar musikaliska upplevelser.

Eller hur man applicerar teorierna om yin och yang och Feng Shui.

Kraft på ytan

Mitt första möte med kinesiska trädgårdar var för tre år sedan i samband med en resa till Shanghai och till trädgårdsstaden Suzhou. Då visste jag bara en bråkdel av vad jag vet i dag. Jag

fascinerades av hur trädgården var uppbyggd arkitektoniskt, av användningen av sten och av växtkombinationerna men de flesta detaljerna gick nog mig förbi.

För ett par veckor sedan var det dags för nästa Kinabesök, den här gången till Guangzhou och Nanning. Det var absolut ingen trädgårdsresa men, ni vet ju hur det är, det bara går inte att hålla sig borta från det gröna... Allra minst då man vet att man är i närheten av historiska pärlor.

Jag hade läst på lite och även om mina kunskaper fortfarande bara är ett krafs på ytan och majoriteten av detaljerna fortfarande gick mig förbi visste jag ändå i stora drag vad jag skulle vara uppmärksam på.

Själslig inspiration

Varje kinesisk trädgård består av element och komponenter som alla har sin bestämda betydelse. Ingenting har placerats i trädgården utan en anledning.

Eftersom en traditionell träd-

Nästa gång handlar
det om rosor!

en kinesisk trädgård

Många orkidéer. En av de få växter som jag med säkerhet kände igen i de kinesiska trädgårdarna var orkidéerna. Eftersom de nästan uteslutande växte i träden kunde man beundra skönhetserna i ögonhöjd.

Som en staty. Träd är viktiga för kineserna och stammar som är knotiga eller speciella har högsta statusen.

Rakryggad symbol. Alla de trädgårdar jag besökte hade en eller flera bambudungar. Bambun uppskattas bland annat för det rasslande ljud som uppstår i vinden och den planteras som symbol för styrka och moral.

gård inte bara skulle erbjuda vila och ro utan också möjlighet till själslig inspiration var byggnaderna i den mycket viktiga. Trädgårdarna innehåller inte bara en utan flera paviljonger som alla har rests för olika syften.

Det har lagts stor vikt vid hur paviljongerna har utformats i förhållande till trädgården runt dem eller, tvärtom, hur trädgården runt en paviljong har anlagts. Frågor som hur man upplever spegeln från en vattenyta eller silhuetten av en sten från byggnaden är mycket viktiga. Det handlar genomgående om att förlänga interiören.

Fem heliga berg

Skalan är minst lika viktig, husen dominerar aldrig utan man har strävat efter perfekt harmoni mellan byggnad och trädgård.

Jag vet också att varje liten detalj på paviljongerna i sin tur lär ha sin egen betydelse vare sig det är fråga om en

utsmyckning på ett tak eller mönstret på en trälucka.

Stenarna, ofta stora, knöliga bumlingar med gropar och håligheter, symboliserar i många trädgårdar de fem berg som är heliga i Kina.

Det är också skillnad mellan olika bergarter, vissa arter har värdesatts högre.

Stenarna i trädgårdarna i Shanghai och Suzhou lär vara de allra finaste, de kallas för Taihu och har hämtats från sjön Tai. De stenarna symboliserar odödlighet och visdom.

På den långa marknadsgatan i Nanning finns ett helt kvarter där det bara säljs prydnadsstenar till trädgårdar. Det finns stora stenar för stora anläggningar och små för den i Kina så populära rektangulära lilla containerträdgården med bonsaiträd.

Vatten är ett annat viktigt element i en kinesisk trädgård. Det sägs att medan stenarna symboliserar världens skelett symboliserar vattnet världens blod och växterna världens hår.

En kinesisk trädgård har därför alltid minst en damm eller sjö och oftast ett helt nätverk av vattendrag som består av artificiella bäckar och vattenfall eller kanaler.

Kontraster är viktiga

Det som speglar sig i vattenytan har vid anläggningsskedet varit minst lika viktigt som själva vattnet. Därför är det roligt att vandra runt en damm och bara koncentrera blickarna på det som syns på vattenytan. Plötsligt förstår man hur den som har anlagt skapelsen har funderat.

Vattnet används också för att mjuka upp stenarnas hårda yta. Kontraster är en viktigt element i kinesiska trädgårdar.

Växterna då, universums hår?

Jag har stött på texter där det påstås att kineserna värdesätter bladväxter, kontrasterande färger och formklippning högre än blommande plantor. Det är inte riktigt sant.

Det är visserligen kanske samspelet mellan bladväxterna

som är det första som slår en då man kliver in i en trädgård men blommorna har sin givna plats även om kineserna inte har skapat prunkande blomsterrabatter på samma sätt som vi i västvärlden.

Den givna platsen har de blommande växterna i första hand erövrat för att varje enskild art har ett symboliskt värde. Pioner, till exempel, uppskattas och har planterats för att de symboliserar rikedom, lotus för att den symboliserar renhet. Körsbärsträdet är, precis som i Japan, älskat för sin tidiga och rika blomning och det symboliserar växtsäsongens återkomst.

Förstår ni grundprincipen? Ingenting, absolut ingenting, tycks ha lämnats åt slumpen i dessa anläggningar.

Bara den insikten är egentligen tillräcklig för att fylla en besökare med ödmjuk beundran!

Text och foto:
TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax
tfn 528 452

Meditativ sittplats. Stenar finns i alla trädgårdar, ofta vid en damm eller vattendrag där man kan slå sig ner och meditera en stund.

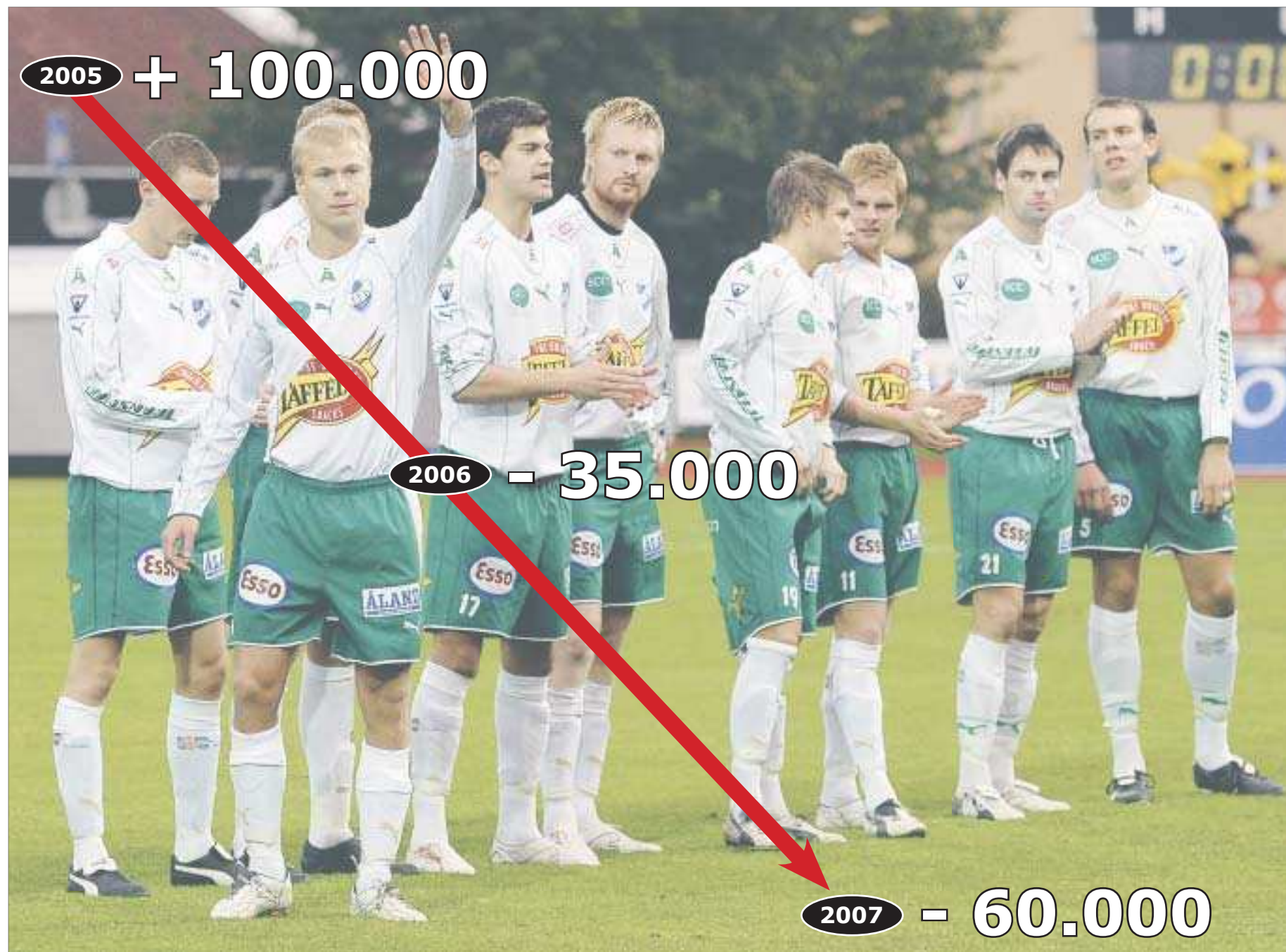

Malin Tillström
Epost: malin.tillstrom@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

” Sprid ihop er grabbar!
KLASSISK FLOSKEL AV BOSSE
RUNDKVIST, LEKSTORPS IF.

60.000 euro i förlust för IFK

Backar. Kurvan pekar nedåt för IFK Mariehamns fotbollssektion som åkte på ett minusresultat om 60.000 euro i år. Sett över de tre åren i ligan är det dock ett plusresultat på 5.000 euro.
Foto: ERKKI SANTAMALA

FOTBOLL. IFK Mariehamns fotbollssektion gick på ett ordentligt minusresultat i år. Den stora utgiftsposten blev den sena förstärkning klubben gjorde mitt i säsongen.

– Läget i serien då var rätt prekärt och med facit i hand kan vi vara ganska nöjda med slutresultatet, säger ordförande Mikael Granskog.

IFK Mariehamn avslutade i höstas sin tredje säsong i landets högsta serie. Första året gjorde man en vinst på 100.000 euro vilket 2006 följdes upp med ett minusresultat på 35.000 euro. I år landade minussiffran på hela 60.000 euro, en summa som dock ännu inte är reviderad. Sett över de tre åren är det dock ett plusresultat på 5.000 euro, vilket enligt ordförande Mikael Granskog varit föreningens målsättning under perioden.

– Kostnaderna, och då

framförallt spelartruppens löner som är den klart största delen av kostnadskakan, har stigit betydligt under åren medan intäkterna inte växt lika kraftigt.

I slutet av augusti värvade ligalaget spelarna Willis Ochieng, Daniel Johansson och Mohamed Bellhassan och en månad tidigare anslöt Clive Hachilensa. Värvningarna gav en total kostnad på 35.000 euro.

– Läget i serien då var rätt prekärt och med facit i hand kan vi vara ganska nöjda med slutresultatet, säger Granskog.

Flera bakslag

Klubben har trots det dåliga resultatet rönt framgångar under året. Sjätteplatsen i ligan, försäljningskoncepten kring matcharrangemangen, marknadsföringen mot Finland, mediasynligheten och Alandia Cup är några av punkterna. Men utöver det kom också en del bakslag

man inte räknat med.

■ Sponsorintäkterna växte inte i den takt som eftersträvats, vilket betyder en negativ trend i det ekonomiska resultatet.

■ Publiksnittet på hemmaplan planade ut på en lägre nivå än beräknat.

■ Skadefrekvensen i A-truppen var onormalt hög under för- och vårsäsongen.

Totalt 66.831 personer såg IFK:s 26 matcher på Wiklöf Holding Arena vilket ger ett snitt på 1.809 personer. Med det ligger laget på en 13:e plats bland ligalagen. Mer publik lockade ”Grönvitt” till bortamatcherna där snittpubliken uppgick till 3.331 personer, tredje bäst i ligan.

Behöver sponsorer

– Bortasiffran var stark och bekräftar IFK:s dragningskraft på den finska publiken. Hemmasnittet blev dock en besvikelse med 200 personer lägre än budgeterat, säger Mikael Granskog.

Intäktsmässigt uppnådde IFK sina budgetmålen genom biljett-, kiosk- och VIP-paket. Men sponsorintäkterna blev inte som beräknat.

– Vi behöver ett fullt ekonomiskt stöd och satsning på verksamheten för att vi ska kunna erbjuda ett åländskt herrlag i den högsta finska fotbollsligan. Utan ekonomiska resurser klarar vi inte av att bibehålla tillräcklig kvalitet på verksamheten.

Det nybildade IFK Mariehamn Ab kan vara svaret.

– Målsättningen är kunna få ihop en grupp intressenter kring ett ”Private Placement”-upplägg med 10-15 investerar i ett första skede för att sedan kunna gå vidare mot en vidare grupp. Initialt behöver vi få ihop cirka 400.000-500.000 euro för att få en bra startplanka, säger Granskog.

Värvar flera

Fotbollsmässigt är klubben dock nöjd med en tolfte plats

i debutåret till en femte respektive sjätteplats.

– Placeringarna visar att det är fullt möjligt att hävda sig i den finska fotbollseliten även från lilla Åland. Under året tog vi meriterande vinster mot både guldmedaljören Tampere och silvermedaljören Haka. De begränsade resurserna gör dock att vi behöver prestera lite bättre på alla delområden för att kunna hävda oss i konkurrensen.

Nu väntar komplettering av truppen som i dagsläget innehåller 17 kontrakterade spelare.

– Utgående från de ekonomiska resurser vi tror oss nå under 2008 så kan vi de närmaste månaderna korrigera truppens slagkraft till den för situationen maximala, säger Mikael Granskog.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Hansen till kvartsfinal

■ **SEGLING.** Björn Hansen och hans Teamapport.net slutade sju efter round robin-seglingarna tog sig därmed till kvartsfinal i Moonson Cup som seglas just nu i Malaysia. Där ställs han mot australiensaren Torvar Mirsky som seglade riktigt bra och låg trea efter grundtävlingen.

Den andra ålänningen i tävlingen, Staffan Lindberg och hans Alandia Sailing Team, missade kvarten precis genom att sluta nia. (mt)

Volleykorpen är igång

■ **VOLLEYBOLL.** Motionsserien i volleyboll är igång efter att den första omgången avklarats.

Totalt gör sex lag upp i grundserien fram till februari. Därefter spelas matcher om 5-6:e placering, semifinaler samt final.

I den första omgången segrade laget 2 myror & 4 elefanter över Byfånarna med 2-0. Hammarlands IK slog Ålands landskapsregering med 2-0 och Vikingahallen besegrade Norra förorten med samma siffror. (mt)

Hodgson slutar i landslaget

■ **FOTBOLL.** Roy Hodgson kommer inte att skriva på ett nytt kontrakt med fotbollslandslaget. Engelsmannen ledde laget i två år. Bollförbundet ville att han fortsätter. Förbundets ordförande Pekka Härmäläinen meddelade på en presskonferens att jakten på en ny tränare nu är i gång. Hodgson ska hjälpa förbundet under processens gång. (FNB)

Sixten Boström tränar Örebro

■ **FOTBOLL.** Allsvenska Örebro SK får en ny tränare genom finländaren Sixten Boström. Klubben presenterade det nya namnet vid en presskonferens i fredags.

Boström, 44, har tidigare tränat Jaro i fotbollsligan i Finland. Under två år i mitten av 1980-talet spelade Sixten Boström för Håcken. Som assisterande tränare får Boström Alexander Axén, som tidigare tränat Närkeklubben Rynninge.

Ända sedan Patrick Walker i augusti fick sparken har ÖSK letat efter en ny permanent tränarlösning. (mt/FNB)

Ahlqvist uttagen i omgångens lag

■ **INNEBANDY.** Järfälla IBK:s åländska lagkapten Andreas Ahlqvist är uttagen i omgångens lag. Det är tidningen Innebandymagazinet som efter varje omgång tar ut de bästa spelarna.

Ahlqvist är uttagen för andra gången den här säsongen av Superligan. (mt)

Storseger för serieledarna Lemlands IF

■ **INNEBANDY.** Lemlands IF befäste i onsdags ledningen i herrettan i åländska serien i innebandy. Laget besegrade IF Fram med hela 8-1. Målskyttar i segerlaget var Mag-

nus Ljungars 2, Kim Ginman 2, Jonas Wilhelms 2, Thomas Ahlqvist och Patrik Eriksson. Tröstmålade för Saltvik gjorde Dennis Lindqvist.

Samma kväll slutade matchen Nikolaj-Fett 0-5. Där var målskyttar Andreas Jansson, Christoffer Perjus, Johnny Snällström, Jonas Blomqvist och Markus Sjöström.

I herrtvåan slutade matcherna enligt följande: Eckero IK-Liffarna 7-6, Zeke IK-Referee Killers 5-5 samt IF Fram U-IF Fram II 1-7. Leder tabellen gör El Mac-

cos på samma poäng som IF Fram II.

Damserien hade ingen omgång i onsdags. (mt)

IFK-hockey vill avsluta med vinst

ISHOCKEY. IFK Mariehamn har förlorat chansen till kval mot division II, varför dagens match egentligen är betydelselös.

– Men vi vill avsluta höstsäsongen som vi började den och vinna, säger tränaren Mikael Rosbäck.

IFK ligger i dagsläget på en femte plats i Västskustligans division III, övre serien.

– Vi har haft en nedåtgående trend där vi inte spelat så bra de senaste matcherna. Daniel Gullans är skadad, Daniel Granfors långtidsskadad, Sam Landström skadad och Jim Manselin, Daniel Sederström och Johnny Haglund har alla spelat halvskadade. Så det är en lite tunt i leden just nu, säger Mikael Rosbäck och tillägger:

– Juluppehållet kommer väldigt lägligt för oss.

Trots en eventuell seger över treorna Karhu HT i dag, kan IFK inte klättra uppåt till kvalplatsen mot division II.

– Matchen är helt betydelselös, men vi vill avsluta höstsäsongen som vi började den, göra en fin match och vinna den, säger Mikael Rosbäck.

Tunn trupp. IFK-hockey avslutar höstsäsongen med hemmamatch i Islandia. Det är dock en tunn trupp på isen. Daniel Granfors (till vänster) och Daniel Sederström (till höger) är två av dem som dras med skador.

Han har redan nu börjat sikta in oss på våren. IFK har under hösten spelat i en kvalgrupp mot tvåan och går efter årsskiftet in i

en renodlad division III-serie.

– Utifrån resultaten där delas sedan lagen in i en ny kvalserie nästa höst. Vårsäsongen bety-

der något och det är intressant att det kommer in lite nya lag (som faller ned från tvåan), säger han.

16.00 är det tekning i Islandia.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Snabbare anfall för JIK

VOLLEYBOLL. Jomala IK har tränat extra på servelyften och snabba centeranfall till dagens hemmamatch mot Vingar i damtvåan.

– Det krävs när vi möter bättre lag, säger tränaren Sofie Lindman.

Serieledande Jomala IK hade hemmamatch mot Stockholms Vingar B förra helgen och vann med 3–1. Matchen som skulle bli lätt, stördes av nervositet i hemmalaget.

– Jag vet inte riktigt vad det berodde på, men vi var nervösa och stirriga, säger Sofie Lindman.

I dag tar man emot Stockholms Vingars förstalag i Vikingahallen 16.00.

– Det verkar bli en hårdare match med tanke på att de ligger så pass bra i tabellen (trea), men vi har ingen aning om vad det är för lag vi möter. Vi hoppas i alla fall att det blir den bästa matchen hittills, det är roligare att spela matcher som är tuffa.

Hon och tränarkollegan **Pia Saku** har fullt manskap med nio uttagna spelare att tillgå.

– Sedan sist har vi tränat på servelyft och centeranfall, de snabba utvägarna. Vi har inte

Punktträning. Tränarduon Sofie Lindman (tv) och Pia Saku har koncentrerat sig på servelyft och centeranfall under veckan. Foto: JONAS EDSVIK

riktigt fått till det tidigare och det krävs när vi möter bättre lag, säger hon.

Under dagen arrangerar JIK-volley en domar- och sekretariatkurs i Vikingahallen. Delta-

garna där ska följa matchen.

– Vi hoppas på mycket publik, säger Lindman.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

”Kåke” tränar Jomala IK

FOTBOLL. Division V-laget Jomala IK tar får ny tränare genom Ralf-Åke ”Kåke” Mattsson och assisteras av Calle Greiff.

– Två mycket kompetenta och erfarna tränare, så möjligheterna för JIK:s A-lag att stiga i det finska seriesystemet är mycket goda, säger ordförande Gunnar Jansson.

Jomala IK stod utan tränare inför sommaren sedan Alexander Semenov slutade. Säsongen kunde dock fortgå när Lauri Leino och Henrik Heriksson tog på sig rollen.

Inför nästa säsong har klubben gjort klart med en ny ledarstab. Huvudtränare blir Ralf-Åke ”Kåke” Mattsson och assisterande tränare Calle Greiff.

– ”Kåke” är den som har huvudansvaret för laguttagningar och matchning av laget. Calle sköter träningarna tillsammans med honom och matcher även laget när ”Kåke” har arbetsförhinder, rapporterar sektionens ordförande Gunnar Jansson som även i år fortsätter som lagledare.

Vidare fungerar **Per-Åke Henriksson** som fystränare och ger spelarna ett individuellt program.

– Hans kunskaper kommer

Ralf-Åke ”Kåke” Mattsson blir ny huvudtränare för Jomala IK. Arkivfoto: NICLAS FORSSTRÖM

att vara till stor hjälp framförallt för våra yngre spelares fysiska utveckling, säger Jansson.

Nu hoppas klubben på att komplettera truppen med några spelare samt skola in de yngre spelarna i laget.

– Då är möjligheterna för JIK att avancera i det finska seriesystemet goda med tanke på ovanstående tränare och den nya konstgräsplanen.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Ny slinga till motionsbana

MOTION. Fritidsnämnden föreslår för stadsstyrelsen att det nästa sommar byggs en anslutningsslinga till motionsbanan i Ytterån. I dagsläget finns inte någon bra anslutning från de nya bostadsområdena till banan, varför ett medborgarinitiativ har lämnats in.

Fritidsförvaltningen och tekniska verkens markavdelning har besökt området och mål-

sättningen är att anslutningen görs så att den blir en del av de naturliga stigarna i området. I dag finns fyra gångstigar som nyttjas som ingång till motionsbanan.

Totalt handlar det om en sträcka på cirka 160 meter med en bredd på cirka 1,5 meter. Materialkostnaderna beräknas till cirka 2.000 euro. Någon be-lysnings är inte aktuell. (mt)

Multaharju från Norge till HJK

FOTBOLL. Offensiva mittfältaren **Miikka Multaharju** spelar för HJK i fotbollsligan kommande säsong.

Han kommer från norska Fredrikstad, men har tidigare också spelat för turkiska Denizlispor.

I Finland har 30-åringen tidigare gjort sju säsonger för MyPa. Kontraktet med HJK gäller i två år framåt.

Multaharju brukar för det mesta spela längst ut till höger på mittfältet.

Sebastian Sorsa spelar på samma plats och har skrivit på ett nytt, tre år långt kontrakt med HJK.

Sorsas kontrakt innehåller en klausul om att han kan flytta utomlands före årsskiftet. (FNB)

ÅID-styret valt vid höstmöte

IDROTT. Ålands idrottsdistrikt höll höstmöte i torsdags kväll vid Ålands hotell- och restaurangskola. Utöver de stipendier som delades ut, presenterade i fredagens Nya Åland, valdes styrelse samt specialutskott för 2008.

Ordförande för ÅID:s styrelse är fortsättningsvis **Kenneth Andersson** med **Lars Janlöv** som vice ordförande. Medlemmar som sitter kvar är **Harry Rönnerberg**, cykling (suppleant **Nigel Guildford**), **Jocke Roiha**, friidrott (**Vidar Nordqvist**), **Tapani Sivén**, orientering, **Bror Myllykoski**, simning (**Kurt Carlsson**), **Hubertus von Frenckell**, slalom (**Michael Sundström**). **Niklas Böling** är ny suppleant och ersätter Sivén medan **Ulf Fellman**, skidning, är helt ny i styrelsen liksom hans suppleant **Charlotte Mattsson**.

Cykelutskottet består av ordförande Harry Rönnerberg med medlemmarna **Monica Forsman** (ny), **Nigel Guildford**, **Kenneth Hellsten**, **Bo Jansson**, **Torvald Jansson** (ny) och **Ralf Karlsson**. I friidrottsutskottet sitter ordförande **Vidar Nordqvist** och medlemmarna **Jocke Roiha**, **Krister Wirtanen**, **Marjut Holm-Wirtanen**, **Tom Söderholm** och **Bo Thölix**. Orienteringsutskottet styrs av **Tapani Sivén** och medlemmarna **Lars Janlöv**, **Daniel Blomster** (ny), **Niklas Böling** (ny), **Gun Nordqvist-Alm** och **Marcus Söderström**.

I simutskottet är **Bror Myllykoski** ordförande och har med sig **Kurt Carlsson**, **Barbro Engdahl**, **Tuire Grane-säter**, **Kjell Hansen** och **Tove Waller**. Skidutskottet består av ordförande **Ulf Fellman** (ny) och **Jens Lindholm**, **Charlotte Mattsson**, **Stefan Mattsson**, **Niclas Nordlund** och **Stig Orre**. Slutligen leder **Hubertus von Frenckell** slalomutskottet med medlemmen **Michael Sundström**.

Vid höstmötet premierades också **Rita Mattsson** för sin fina insats som insamlare i Årevarvet 2007. Hon blev femma i hela landet med den insamlade sponsorsumman på 12.445 euro. IF Åland kom totalt på en elfte plats med 18.425 euro. (mt)

Sportens kom ihåg

■ **IFK-hockey:** Nybörjare och 99:or, minimix cup. Matcher på lördag 11.00-12.00. Lagen sätts upp på dörren till Islandia, kom i god tid. Vid frågor ring Jörgen tfn 0457-3135309.

■ **IFK Mariehamn:** Årsmöte onsdag 12 december 19.00 i Wiklöf Holding Arena, konferensrummet.

■ **ÅID-orientering:** Julfest på söndag i Strandnäs skola södra, matsalen 15.00. Ta med julklaipp.

Tipsa
SPORTEN
dygnet runt
Tel 0457 324 4444

nyan.ax

” Vi ville göra en rolig och lustfylld julkalender och tog fasta på alla småtokiga husmoderstips som det finns så gott om.

LISA BERGKVIST, ANSVARIG REDAKTÖR VID ÅLANDS 24.

lördagsnöje

” Jag skulle vilja påstå att vinterkräksjukan – och andra Saker Som Går Just Nu – är kittet som håller samman vårt bräckliga samhälle under det asiga vinterhalvåret.

FRED FORSELL

Bh-tips med landshövdingen

Bh-tipset. Landshövding Peter Lindbäck testar ett husmoderstips där en bh är inblandad i den första luckan av Ålands 24:s julkalender.

Vad gör landshövdingen med en rejäl vit bh med lite spets på?
Och vad gör aktieoraklet och lagtingsledamoten Folke Sjölund med ett par mjölkttetror?
Titta på julkalendern i Åland 24 så får du svaret!

Åland 24, som ses på webben och ip-tv, satsar på en egen julkalender med ett nytt avsnitt varje dag med start i dag den 1 december.

– Vi ville göra en rolig och lustfylld julkalender och tog fasta på alla småtokiga hus-

moderstips som det finns så gott om, säger **Lisa Bergkvist** som är ansvarig redaktör vid Ålands 24.

Strumpbyxor

Husmoderstips, ja. Det kan handla om allt möjligt och behöver inte nödvändigtvis vara förknipat med julen. En ofta återkommande ingrediens i tipsen är uttjänta strumpbyxor. Det är inte klokt egentligen vad mycket man sägs kunna göra med dem. Om tipsen sedan fungerar och resultatet blir det önskade är en annan femma och det försöker

man ta reda på i Ålands 24:s julkalender.

24 kändisar på Åland får testa varsitt tips och först ut är landshövding **Peter Lindbäck**. Han får en vit bh, modell större – det visar sig att den inhandlats på Emmaus – och med den ska han

– Ja. vi vill ju inte avslöja för mycket. Titta på Åland 24 istället, säger **Kalle Fagerström** innan han rusar iväg för att intervjua nästa kändis.

Lätt generad

Klart är i varje fall att landshövdingen ser aningen ge-

nerad ut när han hanterar spets-bh:n och en gäst i Ämbetshuset lär också ha blivit konfunderad när han såg vad landshövdingen höll på med.

Efter Lindbäck kommer bland andra nyinstallerade lagtingsledamoten Folke Sjölund som enligt uppgift testar något med mjölkttetror.

På kommande är också Avancia-killen **Victor Börman** och dansbandssångerskan **Carola Larsson** bland ett 20-tal andra.

Nyfiken? Titta på Åland 24! En ny lucköppning med ett nytt tipstest varje dag fram till jul. (hf)

OBS Det händer

Skön sång. Luciakandidaterna uppträder klockan 13.00 i dag på Kastelholms slott. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

LÖRDAG 1.12 DANS

■ ■ **Arkipelag restaurang-**en kl 22.30. Conny Henrix.

JULGLÖGG

■ ■ **Kastelholm slottets Borgstuga kl 11.00-15.30.** Traditionell julglögg.
□ Kl 13.00. Luciakandidaterna uppträder.
□ Kl 13.30. Flera Röster uppträder.

JULMARKNAD

■ ■ **Eckerö post & tullhus kl 12.00-16.00.** Hantverk, konst, naturprodukter, smakupplevelser och julsånger.
■ ■ **Jan Karlsgården kl 10.00-15.00.** Hantverk och läckerheter. Ålands tomte och tomtemor är på plats. Luciakandidaterna uppträder kl 12.00.
■ ■ **Mariehamn, utanför La Strada, kl 10-14.00.** Fisk, matbröd, bakverk, julpynt, julkalendrar m.m.

MUSIK

■ ■ **Pub Bastun kl 21.00.** Hip hop med Ken Ring.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Strictly People.
■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Micke Wikner.
■ ■ **Dinos bar kl 22.00.** Mercy Hump/Rock dj.

RADIO

■ ■ **Ålands Radio kl 17.00.** "Musiken var hans liv", ett minnesprogram om Jack Mattsson. Intervjuer ur arkivet med Jack Mattsson och samtal med bland andra Kaj Gustav Sandholm och Sven Sid. Efter programmet, cirka kl 18.00, sänds Åländskt Requiem med text av Valdemar Nyman och musik av Jack Mattsson.

TEATER

■ ■ **Mariehamns stadshus kl 19.00.** "Stormskärs Maja". Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit. I huvudrollerna Sara Henriksson och Anders Sims. Regi: Robert Liewendahl. Kapellmästare: John-Adam Sjölund.

TV

■ ■ **FST5 kl 16.20.** Stormskärs Maja. Del 1 av 6 i Åke Lindmans tv-serie som bygger på Anni Blomqvists böcker.

ÖPPET HUS

■ ■ **Bild- och formskolan kl 12-15.00.** Elevarbeten visas. Pepparkakor och glögg. Pysselhörna.

SÖNDAG 2.12 JULMARKNAD

■ ■ **Eckerö post & tullhus kl 12.00-16.00.** Hantverk, konst, naturprodukter, smakupplevelser och julsånger.

MUSIK

■ ■ **Saltviks kyrka kl 16.00.** Julkonsert med Flera Röster.
■ ■ **Lemlands kyrka kl 11.00.** Ådám Kiss och kören Lemlandsflickorna.

NÖJE

■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Blandad musik från baren.

TEATER

■ ■ **Mariehamns stadshus kl 19.00.** "Stormskärs Maja". Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit. I huvudrollerna Sara Henriksson och Anders Sims. Regi: Robert Liewendahl. Kapellmästare: John-Adam Sjölund.

TV

■ ■ **FST5 kl 20.20.** "Mästersångarna". En sångröst kan vara vägen till framgång men operasångare blir man inte över en natt. Genom hård gallring har sex unga sångare fått chansen att jobba med operastjärnan Monica Groop. En av dem är åländska sopranen Frida Jansson.

MÅNDAG 3.12 NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.
■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Blandad musik från baren.

NY UTSTÄLLNING

■ ■ **Stadsbiblioteket.** Jubileumsutställningen "Donatorer". Utställningen hedrar Stiftelsen för Åbo Akademis donatorer under 90 år. Bland annat konstglas, medaljer, fartygsmodeller, antikviteter och biblioteksrariteter.

JUST NU LOPPMARKNAD

■ ■ **Cirkeln/Emmaus loppmarknad, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag–fredag kl 10–17 (torsdagar till 19), lördagar 11–14.
■ ■ **Emmaus byggetur, Skogshyddsvägen 7.** Öppet måndag–fredag kl 8–16.
■ ■ **Antikvariat Pierre, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag–fredag kl 10–17 (torsdagar till 19), lördag 11–14.
■ ■ **Möbelreturen/Kata-pult, Skogshyddsvägen 7.**

NYANFAJTEN					
Visste du att du också kan göra Nyanfajten på Nya Ålands hemsida www.nyan.ax Där kan du också tävla mot alla andra som loggar in sig.					
	Fem	Fyra	Tre	Två	Ett
Historia. En person.	Född 1879 i Tyskland.	Har fått ett grundämne uppkallat efter sig (atomnummer 99).	Fick nobelpriset i fysik år 1921.	Förknippas med den speciella och allmänna relativitetsteorin...	...särskilt formeln $E = mc^2$.
Sport. En tävlingsgren.	Världsmästerskap ordnas årligen sedan 1950.	En årsbudget för ett "lag" kan uppgå till 250 miljoner euro.	Man tävlar sittande i ensitsiga bilar med friliggande hjul.	Motorn är en V8 med en cylinder-volym på högst 2,4 liter.	2007 års världsmästare är Kimi Räikkönen.
Världen. Ett land.	Det första landet i världen som införde miljöskydd i konstitutionen.	År 2004 var 19,6 procent av befolkningen smittad av hiv.	Blev självständigt 1990.	Sprinterlöparen Frankie Fredericks kom från detta land.	Landet gränsar bl.a. till Angola, Botswana och Sydafrika.
Musik. En artist.	Född 1941 i Minnesota, USA.	Fick Polarpriset år 2000.	Heter egentligen Robert Allen Zimmerman.	Fick kritik då han 1965 började spela elgitarr.	Kända skivor är Blonde on Blonde och Blood on the Tracks.
Åland. En kommun.	Gränsar bl.a. Sund, Vårdö och Föglö.	Har ca 380 invånare.	Består av sju byar.	Fasta Ålands minsta kommun.	Här ligger Långnäs hamn.

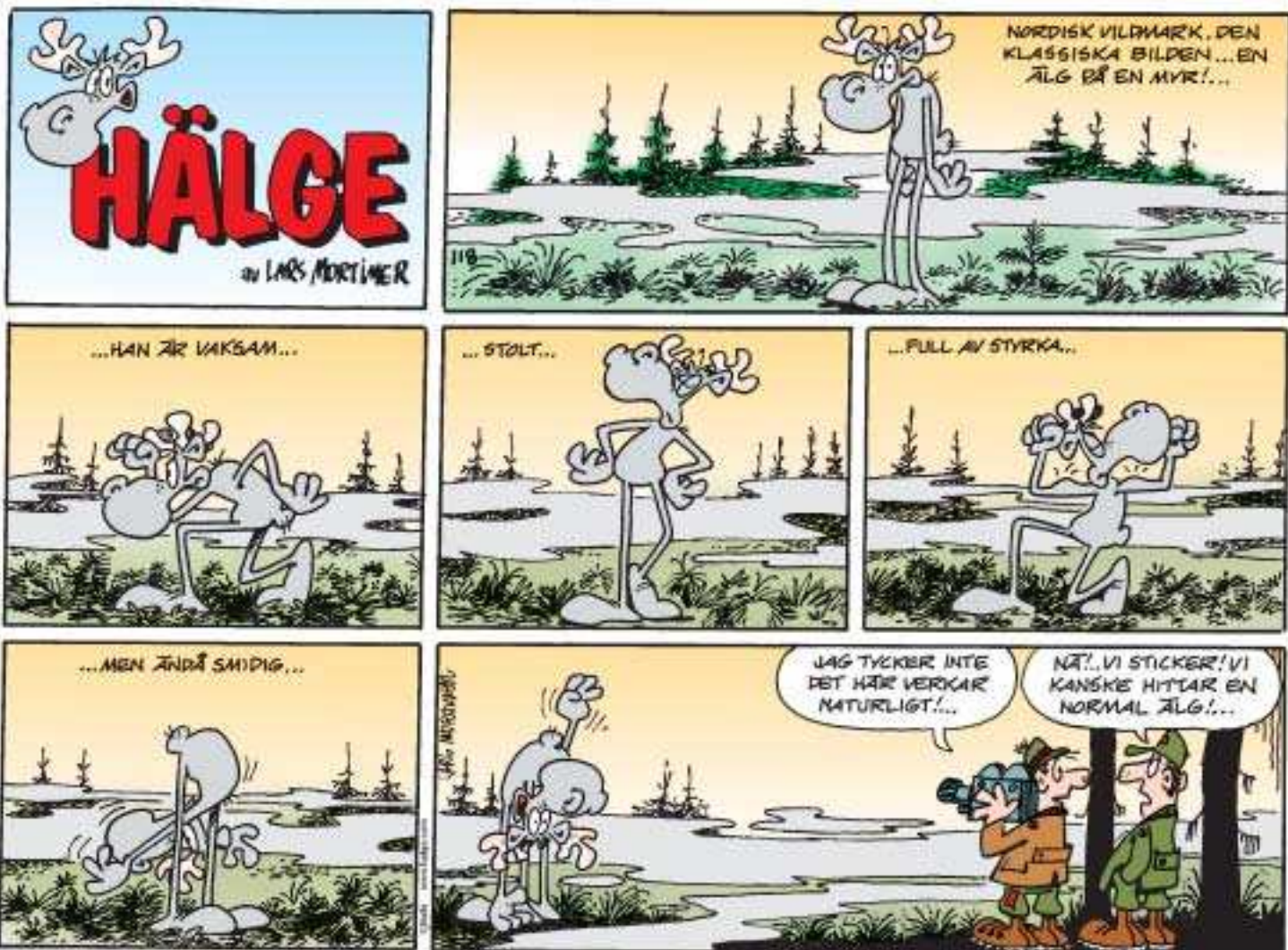
MARTIN KELLERMAN

ROCKY

ZITS

BY JERRY SCOTT AND JIM BORGMAN

Tack, vinterkräksjukan!

Vilken tur att vinterkräksjukan finns. Den behövs, hur mycket vi än grimaserar och skakar på huvudet när vi pratar om den med vänner och arbetskompisar.

Jag skulle vilja påstå att vinterkräksjukan – och andra Saker Som Går Just Nu – är kittet som håller samman vårt bräckliga samhälle under det asiga vinterhalvåret.

Och det börjar redan på jobbet.

När ryktet om att någon ligger hemma och läcker brunt ur alla mynningar när arbetsplatsen, redan då rullar kitt-processen sakta igång. Då samlas styrkorna vid vattenautomater och kafferum, då kommer alla "Hörde ni om Ulla?" och "Hoppas man slipper skiten själv" – och till sist kommer det magiska: "Ja, det är ju Något Som Går Just Nu".

Det är startskottet.

Då börjar de strömma in, de allvarstygda vittnesmålen om "Börjes syster" eller "en kompis kompis" som "spydde som en förgiftad gris förra helgen" och "sprang mellan sängen och toaletten i två dygn".

Och medan sanningen långsamt sjunker in – "Jesus, det ÄR verkligen Något Som Går Just Nu" – och tystnaden sänker sig över en allt gråblekare personal, då utkristalliseras ett gemensamt mål:

Vi måste klara av det här, för helvete!

Då förvandlas arbetsplatsen till en krigsskådeplats. Man räknar in styrkorna, önskar kollegor lycka till, nickar sammanbitet mot varandra och hela tiden ligger ett outtalat "okej, gott folk, tvätta händerna ofta och var försiktiga där ute" som en mjuk matta över alltihop.

För då är man mitt inne i Något Som Går.

Man upplever en sjuvävla kris av bibliska proportioner. Något man kommer att tala om kring lägereldarna om hundra år, förutsatt att lägereldar är moderna igen då.

Så man borrar ner huvudet i sitt arbete och för varje katastrofal rapport som kommer in – "Pettersson står inne på lönekontoret och skrikspyr, SATAN OCKSÅ, vi är körda!" – knyter man de nydesinficerade nävarna lite hårdare. Och sväljer skrällen. Man gör sitt jobb, man rapar, man känner av inbillade magkrampor, man tvättar händerna igen.

Och antingen klarar man sig eller så klarar man sig inte.

När krisen småningom har klingat ut, efter några dagar, då kommer de sociala synergieffekterna. Då kommer analyserna, skaderapporterna, ringarna på vattnet.

Folk står på på trottoarerna och i affärerna och pratar: "Hörde ni att hela Olofssons VVS spydde i veckan?" eller "De hade ju kräkstängt på Nisses Finbyxor", och alla nickar allvarligt och bidrar sen med sina egna kräkanekdoter.

Gemenskapen är total.

Och det fortsätter vid arbetsveckans slut, vid fredagsmiddagen eller på 40-årskalaset, när maten är bortdukad och gindrinkarna börjar dyka upp på den vinfläckiga duken.

Då berättar någon om en kollegas kollega som "sprutspydde över busschauffören" och sen "solidariskt fortsatte kräkas över tanten på handikappsätet, höhö!".

Och sen glider samtalet – ofrånkomligt – in på allvarigare sjukdomar, och mitt i alltihop känner man en vidunderlig tacksamhet över att ens nära och kära är friska, och visst, det kanske är groggen som talar, men man känner en stark jävla kärlek till hela den ömkliga mänskligheten.

Och det tack vare vinterkräksjukan.

► LEDIGA PLATSER

Mariehamns stad

Mariehamns Stad,
Elverket söker

**arbetsledare
samt
vikarierande
arbetsledare.**

Ansökan skall vara
oss tillhanda **senast
den 14 december kl.
15:00** under adres-
sen Tekniska ver-
ken, Elverksgatan 1,
22100 Mariehamn.
Märk ansökan med
”Arbetsledare”

Ytterligare informa-
tion fås av elchef
Cai-Eric Ekström
tel 531 550 eller
Elverkets hemsida
www.mariehamn.ax/
tv/el

**Annonsera i
den tidning
du själv läser!**

► **SÄLJES**

**Vi säljer följande till
högstbjudande:**

- Arbornverk
- Svarvar
- Fräsmaskin
- Pelarbornmaskin
- Maskindelsvätt
- Rörbockare
- Maskinsåg
- Plåtsax
- Kantpress
- Verktygsslipmaskin
- Kilspårsdragare
- Hydraulpress
- Smergel
- Plåtmangel

Anbud senast den 10
december 2007

Öppet måndag-fredag
kl. 8-16

ALGOTS
VARU AB

Tel 21 122

► KUNGÖRELSE

Mariehamns stad

**Elavgifterna justeras
från och med 1.1.2008 enligt följande.**

Elenergiavgifterna justeras med +0,8 cent per kWh
Elöverföringsavgifterna blir oförändrade.

Grundavgifterna justeras ca. + 5 %

Fasta avgifter och effektagifter i tarifferna 220 och
300 justeras med ca. +10 %

För detaljerade uppgifter se vår hemsida
www.mariehamn.ax/tv/el

► LEDIGA PLATSER

Ålandsbanken Abp är en börsnoterad affärsbank, grundad 1919. Förutom på Åland, där vi har vårt huvudkontor och 19 lokalkontor har banken kontor i Helsingfors, Esbo, Åbo, Pargas, Tammerfors och Vasa. Till koncernen Ålandsbanken hör även Crosskey Banking Solutions Ab, Ålandsbanken Fondbolag Ab, Ålandsbanken Asset Management Ab, Compass Card Ab och Ålandsbanken Veranta Ab.

**Medarbetare till
Kapitalmarknad – värdepapper**

Vi söker till vårt huvudkontor i Mariehamn en medarbetare till avdelningen Affärsstöd, Kapitalmarknad. Tjänsten är i första hand på drygt ett år men det kan finnas möjlighet till förlängning.

Din huvuduppgift är att vara helhetsansvarig för administrationen av finska värdepapper. Det innebär att du ansvarar för hanteringen av företagshändelser i finska värdepapper t.ex. emissioner, ränteutdelningar, amorteringar. Du har i dessa frågor kontakt med andra banker, lägger upp emissioner i våra system och sammanställer informationsbrev till våra kunder. Du har även en viktig roll i planeringen av bankens egna emissioner av t.ex. aktieindexobligationer.

Vi söker dig som har ekonomisk eller annan lämplig utbildning. Du behöver ha grundläggande kunskaper om värdepapper och vara van att jobba i Excel.

Som person är du välorganiserad och en god administratör. Efter som du även kommer att vara i kontakt med övriga banker i Finland ser vi kunskaper i finska som en merit.

Har du några frågor om tjänsten kan du vända dig till gruppchef Jens Enholm eller Gerd Haglund, HR-avdelningen tel 0204 29011. Sänd din intresseanmälan och CV till Ålandsbanken, HR-avdelningen, PB 3, 22101 Mariehamn eller per e-post: rekrytering@alandsbanken.fi senast den 10 december 2007.

Mariehamns telefon missbrukar sitt monopol

■ **Jag nämnde** i mitt förra inlägg att ”Billigast i Finland” kanske stämmer om man ser enbart till själva samtalsavgiften som Mariehamns telefon inkasserar.

Men i det senaste svaret har MT nu justerat till ”bland de billigaste i Finland”, vilket betyder att MT således inte

är billigast! Varför inte göra en jämförelse hur MT ligger i kostnad beträffande andra bolags bredbandskostnader? Då hamnar MT helt klart inte ens ”bland de billigaste i Finland”!

Frågan om MT missbrukar sin monopolställning är inte

längre en sak enbart mellan mej och MT. Jag är mycket förvånad och glad över den oväntade support jag har fått från många telefonabonnenter, genom telefonsamtal och personliga besök, och alla tycks uppleva situationen precis som jag gör! MT är ensam leverantör och kan bestämma priset utan hänsyn till oss som skall betala!

För att närmare reda ut situationen önskar jag att MT redovisar hur stora summor som de tre senaste åren har betalats ut som vinst till aktieägarna. Då kan alla abonnenter se hur mycket

överpriset är på grund av att konkurrens saknas.

Naturligtvis skall företaget gå med vinst, men om den är oskälig inser nog alla vad avsaknad av konkurrens innebär.

För övrigt så är den gamla klyschan ”ta alltid kontakt direkt med MT”, ett taffligt försök att undvika offentlig insyn i problematiken. Alla som har en smula livserfarenhet vet att det aldrig blir resultat med att ta direkt kontakt när det gäller en principiell fråga.

Jens Harberg

Gräs till Nyängen!

■ **Först** vill jag rikta ett stort tack till alla som har sett till att marken vid Nyängens dagis nu är sanerad så att personalen och barnen slipper vistas på och omkring giftig mark, TACK!

Tyvärr har jag nu fått höra att man inte tänker slutföra arbetet på ett bra sätt.

Nyängens dagis har inriktningen ”ur & skur” vilket bl.a. betyder att barnen vistas

mycket utomhus på gården. På en del av markytorna har man rullat ut färdig gräsmatta, men på den största delen av ytan avser man att så gräs. Orsaken sägs vara att ”pengarna tog slut”.

Om man sår gräs så betyder det att dom 40-tal barn som går där kommer att halka omkring i lervälling (alternativt ha största delen av gårdsplan avspärrad) när tjälen går ur marken och resten av sommaren.

► LEDIGA PLATSER

De Gamlas Hem
*är ett åldringshem
med plats för 67 pensionärer, fördelade på tre avdelningar.
Kom med och utveckla
vår arbetsplats*

Vi söker Dig med arbetsglädje, flexibilitet och samarbetsförmåga till vårt team.

Vi lediganslår följande tjänster att sökas **senast 14 december 2007.**

1 sjukskötare
T.f. tjänst med möjlighet till förlängning från 1.1-31.12.08

1 sjukskötare
(Vikariat 1.1-31.8.08)

4 närvårdare
(eller motsvarande utbildning) i arbetsavtal fr. 1.1.08.

3 närvårdare
(eller motsvarande utbildning) T.f. tjänst 1.1-31.12.08 med möjlighet till förlängning.

1 närvårdare
(eller motsvarande utbildning) vikariat 1.1-31.12.08

1 anstaltsbiträde
(städare) i arbetsavtal fr 1.1.08.

Lön enligt avtal.

Närmare upplysningar ges av föreståndare Christina Kronhed tel. 018/31106.

Ansökan skickas till Styrelsen för De Gamlas Hem, 22150 Jomala

Jomala den 30.11.07

Förbundsstyrelsen

► SÄLJES

RADHUSLÄGENHET 3 RUM & KÖK
Fin radhuslägenhet på Godbyvägen 18 (Johannebo) i Mariehamn.

Lägenheten, som är i två plan, är 90 m² stor och innefattar vardagsrum, kök, WC och hall nere samt 2 sovrum, badrum, bastu och klädkammare uppe. Balkong under tak med österläge. Uteplats med träaltan med västerläge och med plattläggning mot öster. Gavellägenhet i lummigt och lugnt läge. Byggnadsår 1992. Bolagsvederlag 87,30 €/mån. Elvärme och mekanisk ventilation. Till lägenheten hör en carportsplats med eget förråd.

Tillträde enligt överenskommelse. Utgångspris 179.000 €. Tel 16 848, 0457 382 8546

► ÖVRIGT

**Ålands Elandelslags
tariffer fr.o.m. 1.1.2008**
(cirkapris inklusive moms 22 %)

Tariffer	Elenergi cent/kWh	Elöverföring cent/kWh
Normal	5,17 (6,31)	3,18 (3,88)
Helelektrifiering	5,17 (6,31)	2,17 (2,65)

Följande fasta avgifter tillkommer:

Grundavgift elöverföring enligt huvudsäkringens storlek, se tabellen nedan.

Grundavgift elenergi 19,71 euro/år (24,05 euro/år).

Helelektrifieringstareffens grundavgift elöverföring är dubbla normaltareffens grundavgift.

Huvudsäkring Ampere	euro/år	Huvudsäkring Ampere	euro/år
1-fas	137 (166)	63 A	632 (771)
16 A	137 (166)	80 A	846 (1032)
20 A	174 (211)	100 A	1048 (1279)
25 A	219 (267)	125 A	1287 (1571)
35 A	310 (377)	160 A	1630 (1988)
50 A	475 (579)	200 A	2005 (2445)

Elskatt klass 1 tillkommer 0,883 (1,08) cent/kWh.

**Fullständiga tariffuppgifter finns på vår hemsida:
www.el.ax**

LÄTT

6	3	5	7	8	1	4	9	2
4	1	2	3	9	5	7	6	8
8	7	9	2	4	6	1	5	3
7	9	6	5	1	3	2	8	4
2	4	1	8	6	7	5	3	9
3	5	8	4	2	9	6	1	7
9	2	4	6	5	8	3	7	1
1	6	3	9	7	4	8	2	5
5	8	7	1	3	2	9	4	6

MEDEL

3	8	6	4	9	1	7	2	5
9	7	2	3	8	5	6	1	4
4	1	5	6	2	7	8	3	9
6	2	3	9	4	8	1	5	7
8	5	7	1	6	2	9	4	3
1	4	9	7	5	3	2	6	8
5	6	4	8	1	9	3	7	2
7	9	1	2	3	4	5	8	6
2	3	8	5	7	6	4	9	1

SVÅR

8	5	2	3	9	1	4	6	7
6	7	1	4	5	2	3	8	9
9	4	3	7	6	8	5	2	1
4	1	9	2	3	7	6	5	8
7	2	6	8	1	5	9	4	3
5	3	8	6	4	9	7	1	2
1	6	7	5	8	3	2	9	4
3	9	5	1	2	4	8	7	6
2	8	4	9	7	6	1	3	5

TV-programmet

lördag 1 december

9.00 Bolibompa [47352]
9.00 Bolibompa-helg [23915]
9.05 Hotell Kantarell (R) [1453438] **9.35** Karlsson på taket (R) [8031536]
10.00 Seriestart: Julkalendern: En riktig jul [65994]
10.15 Karamelli [9821517]
10.45 Sagoträdet (R) [7249604]
11.00 Pi (R) [53159]
11.15 Rekordbyrån (R) [4523468]
11.30 Hjärnkontoret (R) [4592913]
11.55–12.20 Grand prix (R) [7087062]
13.00 Plus (R) [3772]
13.30 Mitt i naturen (R) [3159]
14.00 Ståupp (R) [55913]
14.25 Centralskolan (R) [8838333]
14.30 Kobra (R) [2807]
15.00 Solens mat (R) [3536]
15.30 Andra Avenyn (R) [6623]
16.00 Andra Avenyn (R) [7352]
16.30 Andra Avenyn (R) [2401]
17.00 Uppdrag granskning (R) [50888]
18.00 På spåret (R) [54604]
19.00 Bolibompa [7791]
19.00 Bolibompahelg [64449]
19.05 Timon och Pumba [517352] **19.30** Julkalendern: En riktig jul (R) [52604]
19.45 Programstart: Evas superkoll [6121994]
19.55 Bernard [1366791]
20.00 Hej rymden! [84]
Svensk komediserieserie från 2007.
Del 6 av 10.
20.30 Rapport [49178]
20.45 Sportnytt [9829197]
21.00 Svensson, Svensson [4]
Svensk komediserie från 2007.
Del 10 av 13.
21.30 Babben & co [28265]
Svensk familjeunderhållning. Gäster är Carola, Eva Dahlgren och Kjell Bergqvist. Del 10 av 13.
22.30 Alpint: Världscupen [19517]
Damernas störtlopp.
23.30 Brottskod: Försvunnen [65915]
Amerikansk kriminalserie från 2006.
0.10 Out of practice [47395]
0.35 Rapport [32240208]
0.40 Scarecrow [2970192]
FILM Amerikanskt drama från 1973.
2.30–8.00 SVT24 [91351821]

9.30 Vetenskapsmagasinet (R) [6772]
10.00 Go'kväll (R)
10.45 Fråga doktorn (R)
11.30 Perspektiv (R) [1629913]
11.50–12.20 Zapp Europa (R)
12.25 Grosvold (R) [5960197]
13.10 Närbild (R) [614975]
13.40 Slutet på historien (R)
14.40–16.15 Direkt: Skidskytte: Världscupen [5770081]
16.25 Gunnels gröna (R)
16.55 Frufritt (R) [4084333]
17.25 Ambres – en död talar (R)
18.25 Emigranterna (R) [90517]
18.55 Helgmålsringning
19.00 Rapport [10130]
19.15 Landet runt (R) [550772]
20.00 Mötet [3623]
Samtal. Dramatenskådespelaren Morgan Alling har valt att träffa författaren Åsa Linderborg. Del 3 av 8.
20.30 Trigger happy tv [71265]
Brittisk humor.
20.55 Tiger, tiger (R) [3769517]
Brasiliansk kortfilm från 2006.
21.00 Tema: Minnesförlust [34772]
En kväll om att inte längre minnas vem man är. Bredbild.
21.01 Okänd vit man [100021541]
Amerikansk dokumentär. Den före detta framgångsrika börs-mäklaren Doug Bruce vaknade upp på ett tåg på Coney Island och hade tappat minnet.
22.00 Rapport [29401]
22.05 Okänd vit man, forts [114975]
22.40 Tema: Minnesförlust [4510975]
Programledaren Pernilla Månsson Colt
23.00 Eternal sunshine of the spotless mind [8640062]
FILM Amerikanskt drama från 2004. Clementine och hennes pojkvän Joel har precis haft ett uppslitande gräl när hon får reda på att det finns en apparat som kan radera en viss person ur minnet. Först när de raderat varandra kommer Joel ihåg varför han fastnade för Clementine från första början. I rollerna: Jim Carrey, Kate Winslet, Elijah Wood.
0.45 Musikbyrån (R) [1194598]
1.15–2.15 The wire (R) [6774531]

7.30 Lilla huset på prärien [321913]
8.30 Winx club
9.00 Sabrina [512820]
9.30 Simpsons [867997]
10.00 Simpsons [417456]
10.30 Ett geni i familjen
10.55 Ett geni i familjen
11.25 Scrubs (R) [3338333]
11.55 Scrubs [1754642]
12.25 All of us [280642]
12.55 All of us [623333]
13.25 Memento [5900449]
13.50 Kitchen Confidential
14.15 Hello, Dolly! [84227913]
FILM Amerikansk komedi från 1969. I rollerna: Barbra Streisand, Walter Matthau, Michael Crawford.
17.10 Fab 5 [824420]
18.05 Extreme home makeover (R) [8655555]
Am inrednings-serie.
19.00 Lyxfällan (R) [691159]
Svenskt livsstilsprogram från 2007.
20.00 X-Men 2 [4214888]
FILM Am science fiction från 2003. Mutanterna Wolverine, Cyclops och Storm är tillbaka och tvingas slå sina påsar ihop med sin gamle ärkefiende Magneto för att bekämpa sin värsta opponent någonsi. I rollerna: Patrick Stewart, Hugh Jackman, Ian McKellen.
22.30 Sing a long [232420]
Svenskt underhållningsprogram från 2007.
23.30 Sanningen bakom [891197]
Svensk komediserie från 2007. Felix Herngren gräver i Mauro Scoccos och Pernilla Wahlgrens bakgrunder.
0.00 American pie 2 [784821]
FILM Am komedi från 2001. De pilska fortisarna återförenas under sommarlov, efter att ha avslutat sitt första år på college. I rollerna: Jason Biggs, Shannon Elizabeth, Alyson Hannigan.
2.00 Rollerball [4833227]
FILM Am-tysk science fiction från 2002. Året är 2005 och sporten Rollerball är enormt populär. I rollerna: Chris Klein, Jean Reno, LL Cool J.
3.45 Home and away [3203043]
4.10 Home and away [3294395]
4.35 Ricki Lake [7857685]
5.20–6.05 Ricki Lake [7828173]

7.00–9.59 Barnprogram [98593449]
7.00 Lazy Town (R) [609178] **7.30** Koa-labroderna (R) [5383371] **7.40** Elias – den lilla räddningsbåten (R) [8426284] **7.50** Dora utforskaren (R) [7749420] **8.15** Postis Per [4568888] **8.30** Boblins (R) [9830642] **8.40** Trollz (R) [5130772] **9.05** Pokémon [1336710] **9.30** Staraoke (R) [9820265] **9.40** Jonson & Pipen [6794710]
9.59 Nyhetsmorgon lördag
12.30 Äntligen hemma (R)
13.25 Sverige i veckan [5991791]
13.50 CBS 60 minutes [7614352]
14.40 Tabbar och misstag
15.30 Pang i bygget (R) [186062]
16.05 Pang i bygget (R) [766468]
16.40 Ciderhusreglerna [4333474]
FILM Amerikanskt drama från 1999. I rollerna: Tobey Maguire, Charlize Theron, Michael Caine.
19.00 Keno [325159]
19.05 Vinnare: V75 [769994]
20.00 Nyheterna [966420]
20.20 Vädret [1909807]
20.30 Postkodmiljonären
21.00 Lotto, joker och dröm-vinsten
21.05 Faddergalan 10 år [6099246]
Direktsändning från Göteborg. I samarbete med Plan International, till förmån för barn i tredje världen. Gry Forssell leder galan från Göteborg och via direktlänk finns Bengt Magnusson i Uganda och Agneta Sjödin i Filippinerna. Reportage från bland annat Nicaragua och Egypten. På scen: Eva Dahlgren, Amy Diamond, Mando Diao, Martin Stenmark, Ola, Sahara Hotnights och Idol-finalisterna. Husband: Blacknuss.
23.00 Nyheterna och vädret
23.15 Faddergalan 10 år
1.05 Kung Salomos skatt [6542956] **FILM** Am äventyrs-film från 1985.
2.55 Presidio – Brottsplatsen [9575173] **FILM** Amerikansk thriller från 1988.
4.25 Hur man får en miljonär [18126753] **FILM** Amerikansk komedi från 1953.
6.00 Lättlagat (R) [3507604]
6.35–7.00 Djur i fara (R) [7764739]

15.00–15.25 Obs
Aktualiteter.
16.20 Stormskärs Maja
Dramaserie från 1976. Del 1 av 6. Vägen till Stormskäret. Baserad på Anni Blomqvists romaner, som Benedict Zilliacus har dramatiserat.
17.45 Julkalender: Tomte-skolan En ny kull tomtar ska få sin tomteexamen för att kunna dela ut julklappar på julafton.
18.15 Tv-nytt
18.25 Sportnytt
18.30 Jul i Valhall
Dansk fantasyserie. Resan till mormor.
18.55 Futz
Kanadensisk tecknad serie. Om en liten, smart man, som ständigt råkar ut för trassel. Även 2/12.
18.55 Nedräkning
Det är katastrof. Julgubben är för fet för sin julkostym och renarna är feta som elefanter. Hård träning väntar.
19.00 Leende guldbruna ögon (R) Svensk dramaserie. Len-nart är 23 år, sjunger som en gud och älskar dansbandsmu-sik. Del 1 av 3.
20.00 Tv-nytt
20.10 Sportnytt
20.20 En Noman i Pakistan (R)
Den norsk-pakistanske jour-nalisten Noman Mubashir tar oss på en resa till kontraster-nas Pakistan. Del 6 av 7.
20.50 Filmtid
Åsikter om budskapet bakom bilderna. Manliga hjältar, Fin-landsbilden och behovet av nationell film.
21.20 Överste Redl
FILM Ungersk-tyskt drama från 1985. Om officeren Al-fred Redls uppgång och fall under det österrikisk-unger-ska kejsardörets sista dagar. I rollerna: Klaus Maria Bran-dauer, Armin Müller-Stahl, Gudrun Landgrebe. Regi: István Szabó. (Oberst Redl)
23.35–0.25 Live från Abbey Road (R)
Brittisk musikserie. Vi be-söker den berömda inspel-ningsstudion Abbey Road i London. Del 8 av 12. Amos Lee, Randy Crawford & Joe Sample, David Gilmour.

Se Folke Sjölund testa ett utvalt husmorstips i Åland24:s julkalender den 2.12

På webben och IPTV www.24.ax

TV ÅLAND INFOKANALEN

Håll i er!
Full fart i Ålands mest berömda kök. Nu kommer Forssen med sin sjua, Lätt till fest à la Forss.
På kvällen kl 20.00 över Smedsbole.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
9.00 Kulturen. Repris av månda-gens, tisdagens och onsdagens Kulturen. **9.45** Musik. **10.00** Gröna fingrar. Repris från onsdagen. **11.00** Musik. **12.00** Firmabilen. Repris från tisdagen. **13.00** Veckans gäst. Repris från fredagen. **14.00** Bokcir-keln. Repris från måndagen. **15.00** Min musik. Programledare: Uffe Ander-sson. Repris från tisdagen. **16.00** Jazz med Wallers. Programledare Ann-Christin och Kurt Waller Även 8/12. **17.00** Musiken var hans liv, ett minnesprogram om Jack Matts-son. **18.00** Åländskt requiem. Kom-ponerat av Jack Mattsson till text av Valdemar Nyman. **18.40–19.00** Musik. **5.30** Musik.

Se det med egna ögon!

www.24.ax

8.00 Tv-nyheter [52468]
8.05 En fascinerande värld: Det vilda Europa [3060913]
9.00 Tv-nyheter [91333]
9.05 Loppis [6730888]
10.00 Tv-nyheter [14284]
10.05 Lördagssällskap [9202739]
10.45 De makthavande [7234772]
11.00 Tv-nyheter [62807]
11.05 Prima [2419604]
11.50 Hemhamnen [4411081]
12.30 Basaren: Mundo [66826]
12.40 Basaren: En stjärnas historia [1716536]
Bulgariska Zoran Atanasov och Vladimir Sgurev talar om saker som i allmänhet inte sägs med ord.
13.00 Tv-nyheter [46062]
13.05 Nyheter på teckenspråk [8849449]
13.10 Minnesbildröret: Barn [390807]
14.05 Ilona Rauhala [709517]
14.35 Familjen Serrano (R) [6318352]
16.00 Sjukhuset i Holby City [69536]
17.00 Tv-nyheter [18420]
Text-tv 335.
17.10 Droppen [3503807]

17.15 Hemgatan [5913046]
18.00 Tv-nyheter och väder [74401]
18.10 Sportrutan [2615082]
18.15 Finländsk antikrunda [77130]
18.45 Luftresa till Europas kuster [4461536]
Serien som presenterar Europas kuster
inleds. I dag flyger vi ovanför italienska kusten.
18.55 Den vida naturen: Grizzlybjörnens hemberg [4906587]
19.45 Monk [218284]
20.30 Tv-nyheter och väder [34246]
Text-tv 335.
20.45 Lotto [3039449]
20.50 Sportrutan [686081]
21.15 De makthavande [6553449]
21.30 Korsdrag [23]
22.00 Nyhetsläckan [36]
22.30 Medea [34642]
Del 4 av 6
23.25 Extras – Jag vill också bli stjärna [3306246]
Del 5 av 12.
23.55 Regeringens man (R) [2969505]
1.40–1.50 Euronews [9741005]

6.00 Tellus-frågesport [1416536]
7.45 Lilla tvåans morgon [6977536]
7.46 Poko [104346371]
8.11 Pocoyo: En ny vovve [109927536]
8.18 Dikter och skräp: På bad-strand [309926807]
8.21 Merlin – den magiska valpen: Merlin i rymden [108488807]
8.35 Topelius berättelser: Hallonmasken [8220517]
8.51 Julkalendern [109939371]
9.00 Galaxen [85284]
9.01 Dr Dogg: Gummi-Jone [100056772]
9.15 Operation Orkan [2137772]
9.30 Ett ögonblick! [2710]
10.00 Världscupen i Ruka: Nordisk kombination, backe [28739]
11.00 Spelnytt [6159]
11.30 Världscupen i Ruka: Sprinttävlingar [8321791]
13.20 Grunden Bois – och sen då? [636197]
13.50 Världscupen i Ruka: Kombinerat, skidor [8143536]
14.50 Fatta micken [7867468]
15.40 Pang i bygget [453401]

16.15 Familjen i fokus [4090994]
16.45 V75-travet [1519062]
17.10 Världscupen i Ruka: Backe HS 142 [7209807]
18.50 Tv-nyheter [4986197]
19.00 Sportrutan [27420]
19.05 Tvåans vinterväder [7035246]
19.10 Cirkus [9500159]
20.00 Händig husmor [6333]
20.30 Saken är biff! (R) [19449]
20.45 Kummeli Retro [3789371]
20.50 Räven [7288371]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [4692975]
22.05 Jope-show [574772]
22.30 Rio Bravo [1795449]
FILM Am västern från 1959. I rollerna: John Wayne, Dean Martin.
0.45 Maria, Maria [1187208]
Glad, observant och ironisk pratshow med Maria Veitola.
1.15 Tv-spelet OK – den rätta frågan [6456937]
2.00 Tellus-frågesport [4441024]
3.00–4.00 Sudoku [4445840]
4.00 Mikämikä-tvpetli [4421260]
5.00 Sudoku [4432376]

7.05 Rally-VM: Wales [5479410]
7.20 Höjdarna [9899604]
7.40 Pokémon [3952517]
8.10 Timon och Pumba [2000064]
8.35 Tale Spin [9733933]
9.05 Disneys klassiker [9553333]
9.20 Staraoke [9574826]
9.35 Kids Top20 [4966062]
10.00 Hej vi bakar! [333623]
10.30 Vad ska vi äta i dag? [3194449]
10.35 Miljöpoängen [6787371]
10.45 Julkalendern Snölyktan [7831371]
10.50 Köpkanalen [6074994]
11.20 Tilt.tv [6062159]
11.50 Dolda liv [3806081]
12.20 Dolda liv [522130]
12.50 Dolda liv [996791]
13.20 Top gear [6981642]
14.25 Andre [4776604]
FILM Am drama från 1994. I rollerna: Tina Majorino, Keith Carradine.
16.20 Simpsons [9440505]
16.50 Joulukalenteri [6195438]
17.20 Drömvänningar [9564536]
En brittisk dokusåpa om vanliga människors ovanliga byggprojekt. Amerikanskt i Sussex.

18.30 Rally-VM: Wales [152710]
19.00 Sjuans nyheter [607265]
19.10 Resultatrutan [2384178]
Idrottshändelser i samman-drag.
19.15 Underhållningens 50 i topp [8221623]
Ulla Tapani-nen. Päiviö Pyysalo har in-tervjuat femtio av de främsta namnen inom finsk tv-under-hållning.
19.30 Tupla tai kuitti [276739]
20.00 Puls [978710]
Ett femstjärnigt underhåll-ningsprogram vars innehåll är en överraskning för både tit-tare och medverkande.
21.00 Överlevarna [523284]
Symbolen som skyddar. Ame-rikanskt äventyr där sexton personer förs till en ö i Pa-nama, där de tävlar om att om att överleva i 39 dagar.
22.00 Tians nyheter [417361]
22.10 Resultatrutan [2487604]
22.20 Lotto och Joker [1130517]
22.25 Casino royale [5757333]
0.45 Drogkrig [1546227]
2.00–3.00 Vinstpotten late night [5061647]

Nyankortsvinnare:
Lennart Blomster
Mariehamn
Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

” Ibland är det en viss tröst att veta att det var värre förr.
JERKER ÖRJANS

Dumt och klokt i sopfrågan

■ **Sophanteringen** och MISE fortsätter att bekymra. Sjuhundra MISE-antagonister har fått sin egen lagtingsman. Ärkekonsulten **Flink** spårar som vanligt helt vid sidan om, men har förstås sina anhängare. Socialdemokraterna misstänker att det misslyckade valet berodde på MISE. Pensionärer och andra drabbas av oskäligena avgifter. Nu vill man gå in för detaljkontroll av invånarnas familjeangelägenheter för att få ”rättvisa” renhållningsavgifter genom att göra avgiften individbaserad och pensionärer skall ges rabatter. Sådana åtgärder leder tyvärr inte till att totalkostnaden för renhållningen minskar, utan konsekvensen är att ”normalfamiljens” grundavgift istället måste höjas, vilket i sin tur kommer att leda till många nya tal i lagtinget, tidningsinsändare och mess. **Mångt** och mycket är direkt fel i anklagelserna. Renhållningskostnaderna betalades tidigare över skattesedeln och syntes inte. I dag skall konsumenterna stå för kostnaden. Självklart att konsumentens renhållningskostnader blir skenbarligen högre i en sådan situation. Det spelar ingen roll om det är en kommun, ett kommunförbund eller landskapsregeringen som är renhållningsmyndighet. Hela diskussionen om huvudmannaskapet är dumhet. Möjligen kan man göra samordningsvinster i administrationen om MISE kan sammanföras med en större organisation, men i övrigt är frågeställningarna, hanteringen

och kostnaderna identiska. **En hel del** berättigad kritik finns emellertid i sopdebatten. Den grundavgift som MISE tar ut beror till största delen på att en betydande del av avfallshanteringen inte kan påföras ett enskilt hushåll. Problemet är att MISE i dag har betalningsansvar för de obemannade anläggningar där vem som helst anonymt kan lämna illa sorterat avfall. Under 2006 räckte intäkterna från grundavgifterna inte till för att finansiera den verksamheten, utan landskapsregeringen och kommunerna fick skjuta till skattemedel för att få det hela att gå ihop. Det olustiga är att de obemannade anläggningarna inte går att hålla i skick och att användarna inte enbart är de hushåll, som med MISEs grundavgifter har att stå för kostnaderna. Och värre blir det om inte landskapsregeringen och kommunerna fortsätter att skjuta till skattemedel. **Mariehamns stad** har avvecklat denna kostnadskrävande och för återvinningen så olyckliga hantering. För stadens hushåll borde MISE-grundavgiften därmed kunna sänkas till en nivå som bör vara acceptabel även för pensionärer. Problemet är att flera landskommuner ställer krav på att få fortsätta med sina obemannade stationer - denna föråldrade, dyra hantering - och förväntar sig att invånarna i Mariehamn skall bidra till kostnaderna. Konsekvensen är att ekvationen inte går ihop.

De kritiserade grundavgifterna räcker inte till för att finansiera landsbygdens föråldrade renhållningssystem. Det spelar ingen roll om det är landskapsregeringen, MISE eller någon annan som fungerar som renhållningsmyndighet. Kostnaden bara finns där! **En annan** kritiserad del av sophanteringen är att så många olika renhållningsfordon trafikerar stadens gator. Kritiken är delvis berättigad, men till stora delar en konsekvens av kravet att hushållen skall få välja typ av renhållningsservice, vilket var en förutsättning vid MISEs tillkomst. Mera rationellt och kostnadseffektivt är att en gång för alla bestämma att alla skall ha samma service. Eftersom hämtning av sopor i 8-fackssystem ifråga om sorteringsgrad är vida överlägsen andra system, skulle detta innebära att de flesta som bor vid en allmän landsväg bör få hämtning av sorterade sopor från fastigheten. Konsekvensen borde bli lägre grundavgifter och sannolikt minskade tömningskostnader som en följd av mera rationell hantering. Det är bara för MISEs stämman att fatta ett avgörande beslut: stäng alla obemannade stationer och inför ett enhetligt uppsamlingsystem! Om renhållningsmyndigheten överförs till landskapsregeringen blir det landskapets politiker, som har att ta ställning till samma fråga. Eftersom MISEs stämman består av samma kommunrepresentanter som även dyker upp i lagtinget, undrar

man ju vad alla dessa diskussioner om organisationstillhörighet sist och slutligen tjänar till. **Det finns** emellertid en point i all denna kritik som riktas mot sophanteringen. Eftersom kostnaderna för de obemannade stationerna inte kan kopplas samman med enskilda hushåll, kan man ifrågasätta det riktiga i att ha hushållen att betala för servicen. Koppla bort kostnaden för obemannade anläggningar från MISEs kostnadsansvar och därmed grundavgiftssystem och låt de kommuner som väljer en sådan lösning ensamma stå för konsekvenserna. **MISEs** avgiftssystem är i grunden rättvist och målsättningen har varit att åstadkomma en låg grundavgift och att låta hushållen huvudsakligen betala för den mängd sopor de producerar och som hämtas från fastigheten. Pensionärer och andra med begränsade mängder välsorterat avfall skulle därmed dra fördel av lägre kostnader och därtill förbättrad service. Genom att envist hålla fast vid de obemannade stationerna och kräva att MISE skall finansiera den typen av verksamhet, har man punkterat renhållningsreformen. Vad värre är, förväntar man sig att de kommuner, bl.a. Mariehamns stad, som har genomfört renhållningsreformen fullt ut, skall vara med och bidra till andra kommuner, som vägrar att gå ifrån ett system, som för länge sedan har spelat ut sin roll. **Jan Westerberg**

MESSA NYAN
Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

- ■ Politikerna är väl också människor. Tänk om dom skulle utreda alla journalister! 57... de e väl inte så mycket på 2 år! **"to människa"**
- ■ Jag hatar kärringar! **0457-...**
- ■ Nån som vet om det finns linedance på kobben? Vart och när isf.? **"Linedansare"**
- ■ Men då har ni knappast provat på löwensenf extra ... **040-...**
- ■ Efterlysning. Moses en gul-orange långhårig katt försvunnen från Ekstigen i Östernäs. Tel. **0457-548 37 11** eller **0400-871 852**
- ■ Varför får inte Hallen sälja m-foods produkter mer? **040-...**
Svar: Alla leverantörer och alla produkter går igenom en gång i månaden och om inte en produkt säljer tillräckligt plockar vi bort den. Det här gäller alla produkter, särskilt färskvaror med 2-3 dagars hållbarhet. Det finns en gräns när man passerar lönsamheten, säger **Mikael Löfström** vid Mathias Eriksson ab.
- ■ Varför togs inte Västerviksse- nap med i testet? Den helt i en klass för sig. Finns på Citylivs. **040-...**
- ■ Varning! Det säljs på Åland CE-märkta kaffebryggare och grenuttag med felaktiga kopplingar. Det är ingen som kan svara på var dessa grejer är tillverkade. **040-...**
- ■ Skulle inte hälsovårdsmyndigheterna och arbetarskyddet kunna göra kontroller på byggenas bajamajor? Är detta 2000-talet, eller? **"Gasmask & värmesits åt alla"**
- ■ En tanke. Om du är fast på en öde ö, är den öde då? **Ragge**
- ■ Var in till Posten i Mariehamn i onsdags och det jobbade en tjej där som såg väldigt snäll och trevlig ut. Hon hade en svart tröja på sig: Singel? **0457-...**
- ■ Jag älskar dej! **MM**
- ■ Hon där Mysan Sundqvist e ju riktigt mysig! Singel? **050-...**
- ■ Det finns en förening som slår ett slag för nolltolerans mot våld! Dom kommer att lära dig att våld inte är någon lösning om det så ska slås in i dig! **040-...**
- ■ Stornäsvägen är ingen lekstuga för förvuxna bebisar i snabba bilar! Hoppas, hoppas att ni landar mjukt i diket, för som ni far fram är det där ni kommer hamna! Ta inte nån fotgängare med er i farten bara. **040-...**
- ■ Helt rätt Karin, Fairytale of New York är den bästa jullåten, men irländsk... Sååå irländsk! **040-...**
Svar: Det var det Karin skrev i sitt första manus, men så trodde en kollega att den var skotsk och så blev det som det blev. **Red.**
- ■ Varför slutar du inte bara att ta in andra människors katter? Fast vi vart hem till dig och sagt att den här katten har ett hem så var det bästa svaret du kunde ge, "om ni vill ha hem den på kvällarna är det bara att komma hit och ringa på". Sluta ta andras katter säger jag bara! De har egna hem och de får mat! H. **schäfers gränd**

NYANS ROS

...till **Garaget, Högtryck, Vikingahal- lens personal, luciakandidaterna** och framförallt till **alla gäster**, som gjorde ÅHS julfest till årets fest. Tack skall ni ha. Rosar gör årets festkommitté.
...till **Thomas på Samtrans** för superb service med flyttlådorna. Jag trodde inte att sådant kunde ske på riktigt! Tack! Minna-Lotta rosar och rekommenderar.
...ALLA som på olika sätt bidrog till Ösellunchen och lotteriet den 29 november. Tack vare er fick vi in 409 euro. Tackar gör

julkalendern

Odens häst Sleipner föddes när Loke i skepnad av ett sto förledde hingsten Svadilfare att överge byggandet av muren kring Asgård. Hur många ben hade Odens häst Sleipner?

Varje dag fram till jul publicerar Nyan en fråga och en bild. Svaret på frågan är ett nummer mellan 1 och 24 som talar om var i Nyans julkalender du skall klistra in bilden. Om du har klistrat alla rutor rätt har du lördagen den 22 december, då den sista frågan presenteras, en målning av Andreas Dienert. Kalendermallen publiceras idag, och kan också hämtas från Nya Åland på Uppgårdsvägen i Dalbo. Klarar du hela pusslet kan du vinna originaltavlan av Andreas Dienert. Två bokpriser delas också ut bland deltagarna. Skicka den färdiga bilden till Nya Åland, Uppgårdsvägen 6, 22100 Mariehamn senast 28 december. Märk kuvertet "Julkalender". Frågor kan riktas till Karin Erlandsson, tel 528 467 eller via e-post karin.erlandsson@nyan.ax

Ofullständigt om Tehys avtal

■ **Ulla-Britt Dahl** (FOA-Å) jämför 28.11. det egna fackförbundet JHL:s avtal med det avtal som Tehy senare har ingått med kommunarbetsgi- varen i riket. Men varför sluta jämförelsen per 1.9.2009, då avtalen löper parallellt till och med 31.1.2010?
Siffrorna återges annars rätt förutom för två justeringar av lönesättningens undre grän-

ser. Kostnadsverkan för den första justeringen 1.1.2008 har beräknats till mellan 0,2 och 3,4 procent. Den stannar alltså inte vid 0,2 procent. Den andra justeringen av de undre lönegränserna som ska göras 1.1.2010 är också den något större än i U-B Dahls schema, 0,3-1,4 procent jämfört med 0,3 procent. Per 1.1.2010, alltså innan JHL:s avtal löper ut, har för

Tehys del ytterligare reserverats en likalönspott på 1,3 + 0,5 procent. Den första delen betalas som en allmän förhöjning, den senare används för gropjusteringar. Skillnaden mellan de två avtalen är därför större än den som Dahl kommer till i sitt schema.
Tehy fick inte egen avtalsrätt, säger Dahl. Men det oaktat har Tehy ingått ett eget avtal

med Kommunala arbetsmarknadsverket. Och Tehy deltar nu i förhandlingar om ett nytt huvudavtal och har en självständig representation i olika arbetsgrupper. Detta om riksavtalet. Härefter ska vi kanske koncentrera oss på våra egna avtal.
Jörgen Erlund organisationssekreterare Tehys fackavdelning på Åland r.f.

Det var värre förr!

■ **Ibland** är det en viss tröst att veta att det var värre förr. Nu till exempel för oss som funderar: ett språk eller två i kyrkan?
Från 1842 hade Skarpans en egen evangelisk-luthersk församling. Den hade 362 själar 1854 när den upplöstes vid fästningens fall. När fästningens kaponjär blev färdig fick församlingen ett vackert kyrkorum invid den ortodoxa kyrkan, men medlen var små. Inredningen gjordes med statsmedel av snickaren Per Lindholm i Finby men inventariernas anskaffande kom på församlingsmedlemmarna: Fruntimren stickade och sydde, doktor Hausen bekostade altartavlan och kapten Klingstedt

Kyrka. Den monumentala ingången (trappan) till kyrkorna i fästningens kaponjär kröns av ett gyllene kors och fem klockor på rad. En av dessa klockor är antagligen den som efter sjuttio år i Londons Tower återfördes till Åland och St. Görans kyrka i Mariehamn. Målning av Morel-Fatio efter fästningens fall.
lackade och stoppade altarrundelns knäfall etc., etc.
Vi kan tänka oss att länsman Karlsson, skräddare Lindström, postmästare Lundeqvist, klockare Holmberg, glasmästare Pettersson, spinnrockssvarvare Nordin och skeppare Lindström och deras familjer och andra ålänningar i Skarpans trivdes med själva kyrkorummet men hur klarade de predikorodningen? Predikospråket skulle vara svenska tre söndagar i rad, var

fjärde söndag finska, var sjätte tyska och dessutom en gång i månaden estniska och någon gång om året, ”då behovet så påkallar”, lettiska.
Jerker Örjans, Mariehamn

”Det finns inga garantier för att en samman-slagning av den finska och den svenska nyhets-verksamheten ger några kännbara inbesparingar.

ILTA-SANOMAT OM RUNDRADIONS SPARPLANER

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Bland folk

Harriet Tuominen

Den heliga fisken

När ni läser det här är det för sent. Men jag hinner. Det kommer ett program i radio Vega nu på morgonen (om ni har plockat in tidningen i samma sekund den lades i lådan så finns det en chans) om lutfisk. I puffen som sändes ut på all världens tidningars e-post i går påstods det att lutfisk är en av de äldsta festrätterna i Norden. Festrätt.

Jag kan tycka det, numera. Som barn tyckte jag det definitivt inte. Men även om lutfisken är vår äldsta festrätt och så äts den bara några dagar runt jul. I många fall bara en enda gång per år. ”Men i lutfiskens hemland Norge är lutfisk något heligt, och speciellt på restauranger äter man mängder av lutfisk under säsongen mellan oktober och januari”, sägs det i pressmeddelandet.

Just det. Maken brukar tala om den norska lutfisken, hur den skiljer sig till konsistensen från vår. Men inte vet han hur, det vill säga på vilket sätt den har hanterats annorlunda. Inte jag heller.

Men nu kommer det alltså ett program från Oslos främsta lutfiskrestaurang Det gamle raadhus. Efter det vet jag allt.

Utom hur en norrman kan få en torr torsk till något heligt. Eller kanske det är den lutade versionen, när torsken så att säga har återuppstått, som är helig? För egen del har jag kopplat ihop lutfisken med religion bara till den del att den var tillåten att ätas under fastan.

Men fick man då också dränka in den i smält smör? Ösa över ett berg av knaperstekt bacon? Och till detta servera ärtpuré? Eller måste man nöja sig med vitsås och kokt potatis? Vitsåsen som var det enda jag åt av lutfiskanrättningen som mycket ung.

Lillajul. Förr, när man skulle klämma in alla 27 sorter som hör till på julen, så förvisades lutfisken till lillajul. Vi fick inte ihop det på annat sätt.

Nu har vi lugnat ner oss, äter inte så många sorter utan bara det göttaste. Och lutfisken dyker upp inte bara till lillajul utan också då och då under dagarna fram till jul. Vi håller på att bli litet norska. Men så långt har det inte gått att vi skulle betrakta den som helig. Bara litet omistlig.

Det blir ett väldigt annorlunda julfirande i år, på ett spaa. Det vill säga det som förr hette Sjundeå bad. Numera är det svenska namnet Siuntion Wellness & Conference Resort. Tänk ändå vad språket utvecklas! Helpension. Så har jag aldrig bött förr. Vi kommer att rulla ut därifrån när julen är över.

Det skulle gälla att hålla sig till lutfisken och avstå från tillbehören. Men någon klok människa har påstått att det inte är det man äter mellan jul och nyår som får kläderna att krympa utan det man äter mellan nyår och jul.

Det tänker jag lita på!

Vem ger dig rätt att ta en annans plats

Respekt. Det är vad vi vill att andra skall visa oss. Och då förväntas vi fungera på samma sätt i retur. Men det kan bli fel utan att vi avser det, fel för att vi inte förstår bättre. Därför behövs det information och kampanjer så vi kan visa respekt för andras behov och önsknin-
Foto: ERKKI SANTAMALA

När du är ute och reser, sätter du dig då på den plats i flyget som tilltalar dig mest, eller på den plats som står på biljetten?

Antagligen på den plats du har blivit tilldelad, åtminstone tills flyget har lyft och du vet att inga fler passagerare stiger på.

När du är ute på stan med bil, kör du då ett extra varv runt kvarteret för att hitta en parkeringsplats, eller ställer du dig på handikapplatsen? För den är ju ändå alltid tom.

De allra flesta av oss kör runt kvarteret. Vi tar inte sånt som är andras. Och om vi gör det så sitter vi kvar i bilen och kan backa ut när det kommer någon som har rätt att parkera där. Och då tycker vi att vi sköter oss bra.

Men tänk efter en gång till.

Det står en bil på handikapplats. En funktionshindrad på väg till posten konstaterar att platsen utanför är upptagen. Att det i bilen sitter en tant, som är redo att backa ut och försvinna kan ju inte den veta, som svänger in på gatan och ser att platsen är upptagen.

Och tanten i bilen kan inte veta att personen i den bil, som just svängde in på gatan bakom henne hade behövt platsen. Hade rätt till den. Så där får tanten sitta ostörd medan den funktionshindrade kör vidare och får försöka återkomma senare på dagen eller nästa vecka.

På måndag firas den internationella handikapptagen. Invalidförbundet har tagit parkeringsplatserna som tema för dagen.

Ålands invalider har följt upp temat. Det man framförallt pekar på är att många handikapplatser är för smala. Hur skall man kunna få ut en rullstol ur bilen och lyfta sig över i den

om det är en halv meter utrymme till bilen på platsen intill?

Det är klart att det inte går.

Men hur många av oss som kan röra oss någorlunda obehindrat tänker på det? Vi tänker tvärtom att varför tar två handikapplatser lika mycket utrymme som tre vanliga parkeringsplatser. Och så kilar vi in oss litet i utkanten av rutan. För det finns ju så gott om rum.

De som bygger för smala parkeringsplatser, de som kilar in sig för att utrymmet räcker bra ändå, de som parkerar men sitter kvar i bilen (väntar kanske på någon som kör på posten) så de kan backa ut och ge plats. De gör inte fel med avsikt. De bara tänker inte efter för de har aldrig varit i den situationen själva.

När de inser så ändrar de sig. Det är så vi människor fungerar.

De som i full fart svänger in och snor platsen för att de har så obeskrivligt bråttom, de står antagligen utom all hjälp. Som killen i butiken som hade parkerat fru och tre små barn på handikapplatsen utanför. Men han kanske kände sig funktionshindrad, hade bara glömt att skaffa p-lappen av polisen.

Att det fortfarande finns så mycket okunskap kring frågor av det här slaget är på sätt och vis en bra sak. Det är ett tecken på att antalet funktionshindrade i samhället inte är så många att var och en av oss har erfarenhet av hur det fungerar/ inte fungerar.

Det kan också vara ett tecken på att människor med funktionshinder tidigare blev sittande hemma för att samhället var för svårt att ta sig fram i. Detta att rullstolar rör sig kors och tvärs på stan (är det möjligt rent praktiskt?) är en relativt ny företeelse. Vilket är en mindre bra sak.

Det har blivit bättre, men det finns fortfarande mycket kvar att göra. Varför finns det till exempel inte en invalidparkeringsplats utanför Alko? Det finns ramp och dörröppnare, men ingen parkeringsplats. Är tanken att invalider inte skall suppa – något slags gammaldags moralism? Eller tycker man att platsen vid Självestyrelsegården är tillräckligt nära?

Egentligen borde det finnas en, minst en, handikapparkering vid varje butik, kontor, serviceinrättning av något slag. Men alla butiker kanske inte vill ha in funktionshindrade?

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2006:
7.279 ex.

FÖRLÄG-GARE

Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS

Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER

Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)

Nyhets tips: Ring, skicka SMS

eller MMS 0457 323 4444

e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Ålands hemsida

www.nyan.ax

Annonsavdelning och

administration: fax (018) 23 450

Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION

Vid utebliven tidning ring Posten

tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga

tider telefonsvarare.

Nya Åland: tfn 23 444 vard kl

8.30-16.15.

REDAKTIONEN

Chefredaktör & ansvarig

utgivare: Nina Fellman

tfn (018) 528 441

nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:

Anna Björkroos/Ulf Weman

tfn (018) 528 442

redaktion@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds

tfn (018) 528 465

arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör:

Maj-Len Lindholm

tfn (018) 528 449

Kulturredaktör: Jan Kronholm

tfn (018) 528 466

kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström

tfn (018) 528 478

sport@nyan.ax

ANNONS-AVDELNINGEN

Delice Lindegren

tfn (018) 528 457

annons@nyan.ax

ADMINISTRATION

VD: Stefan Norrgrann

tfn (018) 528 447

stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef:

Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:

Margareta Sävstrand

tfn (018) 528 443

prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,

Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER

1.1.2007

Fortlöpande helår..... 164 €

halvår..... 88 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag

Eller text & mindre annonser

Annonser större än 600 mm

Färg annonser

Månd fre kl 12 tor kl 14 tor kl 14

Tisd mån kl 12 fre kl 14 fre kl 14

Onsd tis kl 12 må kl 14 må kl 14

Torsd ons kl 12 tis kl 14 tis kl 14

Fred tor kl 12 ons kl 14 ons kl 14

Lörd tor kl 14 tor kl 12 tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.

Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade

kvartalsvis tillstånd av Lantmäterverket

© lantmäterverket, tillstånd nr 364.

TURLISTA 17.9 – 20.12 2007			
M:HAMN 01.50 2) → 11.00 4)	ÅBO 08.00/09.00 2) → 17.00/18.30 →	M:HAMN 12.55 L 23.20 L	
M:HAMN 23.55 →	H:FORS 09.55/17.00 →	M:HAMN 04.15 →	
Passagerare med el. utan fordon ska vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck/bilj.försäljn. ej kan garanteras			

1) 6.12 och 13.12 Charter, kontakta oss för info.
2) 7.12 och 14.12 Charter
3) 8.12 ank Sto 05.00, avg 06.00 ank Långnäs
9.12 ank Kap 07.15, avg 08.15 ank Långnäs
4) 8.12 och 19.12 avg Långnäs 12.30
Jultrafiken: Kontakta vår bokning!
SILJA LINE
Torgg. 14, tel 16 711 eller 06001 74552 www.tallinksilja.fi

TALLINK		ÅRSKORT 10€!
Sthlm - Mariehamn - Tallinn		Ger rabatt på resor till Tallinn, kom in så berättar vi mera!
18.00 - 00.50 → 01.00 - 10.00		
10.00 - 05.00 ← 04.50 - 18.00		
Torggatan 14, tel 16 711. www.tallinksilja.fi		Check-in senast 30 min. före avgång

ÅLANDSTRAFIKEN 23.11-07-6.1-08			
MARIEHAMN - KAPELLSKÄR		Fredag - söndag	
Måndag - torsdag		MARIEHAMN	KAPELLSKÄR
08.00 → 09.30		07.00 1) → 08.30	
16.00 → 17.30		13.00 → 14.30	
15.30 → 12.00		19.00 → 20.15	
22.30 → 12.30		12.30 → 09.00 1)	
		18.30 → 15.00	
		00.05 → 20.30	
1) Ej söndagar. Jultrafiken: kontakta vår bokning!			
Buss Sto-Kap avgår från Cityterminalen 1h 40 min före fartygets avgång. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avgång. Även buss Kapellskär-Stockholm (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ankomst. Bussen går via Norrtälje.			
ÅLAND-STOCKHOLM dagligen		ÅLAND-FINLAND dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO H:FORS
01.10 L → 06.30		03.30 L → 07.35	
04.35 M → 09.40		14.25 M → 19.50	
10.15 M 2) → 15.30		23.45 M → 10.00	
14.25 M → 18.55		14.10 M → 08.45	
14.10 M → 07.45		01.00 L → 21.00	
23.35 M → 16.45		04.25 M → 17.30 3)	
07.45 M → 18.00 2)			
03.20 L → 20.10			
2) Reservation för charteravgång. Reservation för charteravgångar, kontakta vår resebutik för info. 3) Jultkrystning med annan avgångstid, kontakta vår resebutik. Jultrafiken: kontakta vår bokning!			
Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i Mariehamn 20 min. vid avg. kl 07.00 och 08.00) före ord. avg. Transfer Mariehamn (Storg. 2)-Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs-Mariehamn, 12 EUR/person.		M=Mariehamn L=Långnäs Boka alltid din resa! VIKING LINE Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11 www.vikingline.ax	

LEDIGT ANNONS-UTRYMME

Kontakta Nya Ålands annonsavdelning
tel. *23 444
annons@nyan.ax

Nya Åland
☆☆☆

Turlista t.o.m. 24/4 2008			
OBS! Lokala tider			
Från Eckerö			
Alla dagar		13.30	18.30
Fredag-måndag	8.30	13.30	18.30
Från Grisslehamn			
Alla dagar	10.00	15.00	
Torsdag-söndag	10.00	15.00	20.00
Buss: Till Stockholm från alla båtankomster, 8.30-turen via Cityterminalen. Från Stockholm 1) Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8 och 13 till 10-resp. 15-turen. Från Mariehamn 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst. Extra turer fr. Grisslehamn: 5/12 kl. 20.00, 26/12 kl. 8.30, Extra turer fr. Grisslehamn: 5/12 kl. 20.00, Ej trafik 24-25/12 och 1/1 2008 kl. 10.00.			
L = Långnäs K = Kapellskär			
ECKERÖ LINJEN			
Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00. Bokning även på www.eckerolinjen.ax			

BIRKA PARADISE

Alla dagar M:hamn 10.00 → Sto 15.45

Sönd-tisd 18.00 → 02.00
Onsd-lörd 18.00 → 03.30

BIRKA CRUISES

Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

Fem-dygns-prognos nyan.ax

Transporter, flyttningar & uthyrning av förvaringslådor

DAGLIG LASTBILSTRAFIK till och från Åland. Tel. 24 111
www.samtrans.aland.fi

SAMTRANS

LÖRDAG 1 DECEMBER 2007

dagens ålänning | vädret | dagens rätt

"Jag ska spela in en soloskiva"

Johan "Yohan" Henriksson, 15 år, i Kumlinge är redan en gitarrspelande rock-sångare. På riktigt.

- Jag ska spela in en soloskiva med egen musik och egna texter, en cd, med början just efter nyår, berättar han. Jag spelar in den i Studio Garaget här på Kumlinge.

Vad för slags musik blir det?

- Ballader, eller kanske man ska säga rockballader.

Och språket?

- Det blir engelska, det är mer känslosamt att sjunga på.

Du har fått bidrag till skivinspelningen, förstod jag.

- Jag sökte hos Ålands kulturdelegation och fick faktiskt 1.000 euro.

Du låter lite förvånad.

- Jo, jag blev minst sagt glatt överraskad.

De kallar dig för hypermusikalisk.

- Nå, både mamma och pappa är musikaliska. Pappa Jan har spelat bas sedan han var 14 år och mamma Gunilla är musikhärlare. Det var henne jag hade

Ny Kumlingeroockare. Yohan Henriksson tillhör den senaste generationen av rockande Kumlingebor. Han är bara 15 år men ska snart börja spela in en helt egen cd.

i åttan, sista året här jag hade musik. Själv sjöng och visslade jag redan på dagis.

Har du några låtar klara?

- Jo, fyra. De handlar mest om kärlek och mognad.

Blir ni fler på plattan?

- Mina kompisar från rockbandet TBE ska spela med mig och en tjej från Estland som jobbade på Kumlinge i somras, Siret Tuula, 19 år, ska sjunga. Hon har en fantastiskt bra röst.

Då måste jag ju fråga: Är ni bara vänner eller?

- Faktiskt ja. Vi är vänner.

När ska allt vara färdigt?

- Till julen 2008.

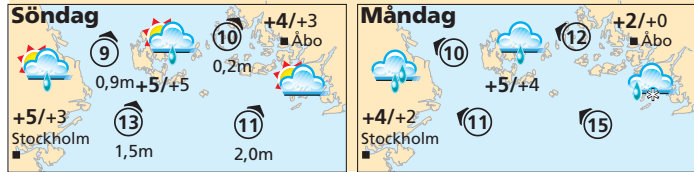
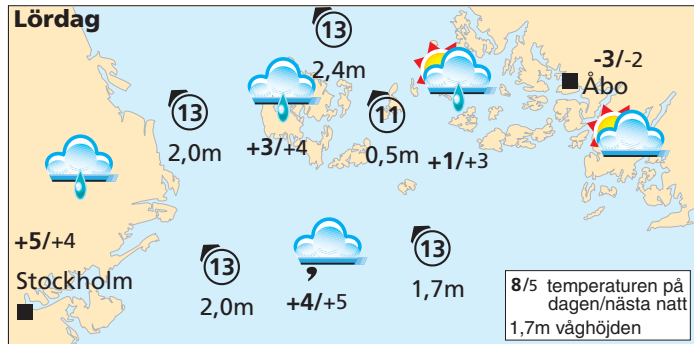
Nu går du i nian. Vad gör du i höst?

- Jag hoppas på ett år på Folkhögskolans musiklinje.

Nu får du hälsa också.

- Jag hälsar till min syster Hanna, 17 år, som går på lusse i stan, och till Totte och Adam och till alla andra vänner över hela världen.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

I går kl 14

	temp.	moln.
Jomala	-0	☁
Åbo	-4	☁
Helsingfors	-2	☁
Stockholm	+4	☁

	temp.	vind	m/s
Nyhamn	+2	0	9
Märket	+1	0	8
Kumlinge	-2	0	5

Vattenståndet i går kl 14

Föglö +23 cm	Åbo +17 cm
--------------	------------

Solen i dag		
	Upp	Ner
Mariehamn	9:16	15:43
Helsingfors	8:56	15:22
Stockholm	8:18	14:57

Utomlands i går

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+6,7	23.11.	-4,0	24.11.
Åbo	+7,3	23.11.	-5,6	29.11.
H:fors	+6,5	23.11.	-5,4	30.11.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	+7	☁
Åbo	+7	☁
Helsingfors	+8	☁

KUMHO DÄCK

KUMHO TYRES

Även lastbils- & traktordäck

J-S DÄCK

Jomala, Torp
Tel 040 729 4200
0400 804190

TIPSA 0457-313-4444 MESSA 0457-323-4444 RING 018-23444

Personlig coaching för dig som chef, medarbetare eller privatperson!

Gratis konsultation!

Certinova Coaching
0400-529 367
margita@certinova.fi
www.certinova.fi

Idag är det inte frågan om ditt barn kommer att möta

droger

utan när drogfri.ax
SFAMP

BAGLADY-dag onsdag 5.12

30 första Baglady-kunderna får en läcker Baglady kasse.

Kl. 17-21 finns Sofie från Baglady hos oss och informerar om smyckesvård och Bagladys olika stödprojekt.

Lotteri och hemliga paket. Vi bjuder på bubbel med tilltugg

Hjärtligt välkommen!

Anmäl dig senast 4.12 Tel 16 366

Hasses
UR & GULD i Sittköf

KUMHO DÄCK

Kumho 185/65 15" 84€
Nankang 185/65 15" 62€

KUMHO TYRES

Även lastbils- & traktordäck

J-S DÄCK

Jomala, Torp
Tel 040 729 4200
0400 804190

Select

Julklappar till 24.00 alla dagar!

Vi har allt inför helgens fest.

Hyacint-mix 2,60

Julstjärnor Röda o vita 5,90

MARSHALLER OCH GRAVLJUS

Stort utbud i vår butik.

Shell Servicecenter
Ö. UTFARTEN, TEL. 12 360.
Vard. 6-24, lörd. 8-24, sönd. 9-24.

Hjälp oss bekämpa knarket!

Polisens tipstelefon

- Dygnet runt
- Anonymt
- Gratis

Tfn 08009-15 444

SPECIALARE!

SÖNDAG 2.12 ÖPPET KL 12-15

Ett överskott av **jultextilier** paneler, dukar, löpare, kuddfodral, kökshanddukar mm

50-70% rabatt

STRANDGATAN 6, TFN 23 360
MÅN-TORS 9-20, FRE 9-17, LÖR 10-14

TYGER & SÄNT

ARKIPELAG

KVÄLLENS MENY

tre välkomponerade rätter
ett gott vin
och dans till Conny Henrix

varmt välkomna till vår restaurang!
Ari och Borgå med personal

Tel 24020 info@hotellarkipelag.ax www.hotellarkipelag.com